NINVESTU FIL-FUTUR TIEGĦEK
FOND SOĊJALI EWROPEW
MALTA 2007-2013

MINISTERU GĦALL-EDUKAZZJONI U X-XOGĦOL

IS-SEGRETARJAT PARLAMENTARI
GĦALL-PRESIDENZA TAL-UE 2017 U L-FONDI TAL-UE

GWIDA GĦALL-EDUKATURI FUQ IL-PEDAGOĠIJA U L-ASSESSJAR

L-UŻU TAL-APPROĊĊ LI JIFFOKA FUQ IL-KISBIET MIT-TAGĦLIM

IL-MUŻIKA

LIVELLI 5 6 7 8 9 10

Learning Outcomes Framework

Learning
Outcomes
Framework

Dan id-dokument jagħmel parti mill-Proġett ESF1.228 bl-isem 'id-Disinn tal-Qafas tal-Kisbiet mit-Tagħlim, marbut mal-programmi ta' Tagħlim u Assessjar b'rabta mat-Taħriġ' implimentat fil-Programm Operattiv II – Politika ta' Koeżjoni 2007-2013, parzjalment iffinanzjat mill-Fond Soċjali Ewropew tal-Unjoni Ewropea bir-rata ta' ko-finanzjament: 85% Fondi tal-UE; 15% Fondi Nazzjonali.

© Direttorat għall-Kwalità u l-Istandardizzazzjoni fl-Edukazzjoni 2015

Direttorat għall-Kwalità u l-Istandardizzazzjoni fl-Edukazzjoni,
Ministeru għall-Edukazzjoni u x-Xogħol,
Triq l-Assedju l-Kbir, il-Furjana VLT 2000
Malta

Pubblikatur: Direttorat għall-Kwalità u l-Istandardizzazzjoni fl-Edukazzjoni

L-ebda parti minn dan id-dokument ma tista' tiġi kkupjata jew preżentata bħala verżjoni uffiċċjali, jew bħala dokument li ġie prodott b'affiljazzjoni jew approvat mid-DQSE.

Disinn Grafiku: Outlook Coop

Il-Kontenut

L-Introduzzjoni 5

1. Il-Kisbiet mit-Tagħlim tas-Suġġett 9

2. Il-Pedagoġija

A. Il-Pedagoġija u l-prattiki għat-tagħlim 30
B. L-*embedding* fit-tagħlim tat-Temi Krosskurrikulari 35
Ċ. It-tagħlim ta' studenti differenti f'kull livell 40
D. It-tagħlim ta' livelli differenti fl-istess sena 44
E. It-tagħlim ta' livell wieħed fuq sentejn 45

3. L-Assessjar

A. Metodoloġiji li jassiguraw assessjar xieraq 47
B. Metodoloġiji ta' assessjar inklussiv 51
Ċ. Modi ta' assessjar ta' min joqgħod fuqhom u validi 53
D. L-Assessjar tat-Temi Krosskurrikulari 55
E. Ir-Rappurtaġġ tal-Progress 56

Ir-Referenzi 59

L-Appendiċi: It-Temi Krosskurrikulari 61

L-Introduzzjoni

Wara l-approvazzjoni tal-Qafas Nazzjonali tal-Kurrikulu (NCF) fl-2012, ġie varat pjan ambizzjuż bil-għan li jpoġġi t-teorija fil-prattika. Mibni fuq il-Kurrikulu Minimu Nazzjonali (2000), dan jindirizza dawk in-nuqqasijiet li jeżistu fil-proċess tat-tagħlim f'Malta fejn l-enfasi qed iddur mit-tagħlim tas-suġġett għal fuq it-tagħlim tal-istudenti.

Il-qafas tal-Kurrikulu Minimu Nazzjonali ħadem fuq id-dokumenti marbuta ma' ċerta *policies* maħruġa mill-Kummissjoni Ewropea. Dawn kienu jinkludu l-*Key Competences for Lifelong learning – A European Reference Framework* (inkluż fl-anness tar-Rakkomandazzjonijiet; 2006/962/EC); l-i*Strategic Framework for European Cooperation in Education and Training* (ET 2020; 2009) u l-*Europe 2020 – A Strategy for Smart Sustainable and Inclusive Growth* (COM (2010) 2020) li kien kontinwazzjoni tal-*Lisbon Strategy for Growth and Jobs (Memo 06/478/12 Dec 2006).*

Fl-isfond tal-iżvilupp storiku Malti, u fuq il-bażi tal-kurrikulu u d-dokumentazzjoni tal-UE, l-NCF ifittex li jipprovdi direzzjoni strateġika billi jirrazzjonalizza l-bidliet meħtieġa u l-implikazzjonijiet tagħhom fuq il-kontenut tas-settur/suġġett, il-pedagoġiji u l-assessjar. L-NCF ġie ppreżentat b'perspettiva ta' tagħlim tul il-ħajja filwaqt li jiċċelebra d-diversità billi jaħseb għall-istudenti kollha f'kull stadju tal-edukazzjoni tagħhom. Huwa għandu l-għan li jintroduċi aktar ekwità u diċentralizzazzjoni fis-sistema nazzjonali. L-NCF ifittex li jippreżenta kurrikulu mingħajr kantunieri li jirrifletti tranżizzjoni mingħajr skossi, filwaqt li jkompli jibni u jestendi fuq il-pedamenti sodi tal-edukazzjoni bikrija. Fuq kollox, l-NCF għandu l-għan li jipprovdi edukazzjoni ta' kwalità għal kull student/a billi jnaqqas il-persentaġġ ta' persuni li jitilqu kmieni mill-iskola filwaqt li jħeġġiġhom ikomplu l-edukazzjoni ogħla.

L-NCF ippropona *Learning Outcomes Framework* (LOF) bħala l-bażi għat-tagħlim u l-assessjar matul is-snin tal-edukazzjoni obbligatorja. L-għan tal-*Learning Outcomes Framework* huwa li jeħles lill-iskejjel u lill-istudenti minn għarfien impost ċentralment b'sillabi li jiffukaw fuq l-għarfien impost, u jagħtihom aktar libertà sabiex jiżviluppaw programmi li jissodisfaw il-qafas tal-għarfien, l-attitudnijiet u r-riżultati mibnija fuq il-ħiliet li huma meqjusa bħala l-livelli edukattivi nazzjonali għall-istudenti kollha f'Malta. Għaldaqstant, l-LOF huwa maħsub sabiex eventwalment iwassal għal aktar awtonomija fil-kurrikulu tal-kulleġġi u l-iskejjel bil-għan li jindirizzaw aħjar il-bżonnijiet tat-tagħlim tal-istudenti tagħhom.

Numru ta' dokumenti lokali oħra li ġew ippubblikati f'dawn l-aħħar xhur ukoll kienu ta' kontribut għall-ħtieġa ta' approċċ li jiffoka fuq ir-riżultati tat-tagħlim fl-istrutturi edukattivi preżenti. B'mod partikolari, il-*Framework for the Education Strategy for Malta 2014-2024 (2014), L-Istrateġija Nazzjonali Tal-Litteriżmu Għal Kulħadd f'Malta u Għawdex 2014-2019 (2014), A Strategic Plan for Early School Leaving in Malta 2014 (2014), Education for All: Special Needs and Inclusive Education in Malta (2014), Malta National Lifelong Learning Strategy 2020 (2015)* u r-*Respect for All Framework* (2014) kollha jiffokaw fuq il-ħtieġa li jiġu offruti opportunitajiet indaqs lill-istudenti kollha sabiex jiksbu riżultati edukattivi ma' tmiem l-edukazzjoni tagħhom u li jippermettulhom jieħdu sehem f'tagħlim tul il-ħajja, u b'hekk jitnaqqsu l-ħafna każijiet ta' studenti li jitilqu kmieni mill-iskola filwaqt li jiġi assigurat li l-istudenti kollha jiksbu l-ħiliet bażiċi fil-litteriżmu, fil-matematika, fix-xjenza u fit-teknoloġija.

Il-Proġett ESF 1.228 – *Design of Learning Outcomes Framework, Associated Learning and Assessment Programmes and Related Training* huwa maħsub li jwassal dan l-approċċ tal-*Learning Outcomes Framework* lill-edukaturi u l-partijiet ikkonċernati fl-edukazzjoni obbligatorja. Dan jindirizza l-iżvilupp olistiku tal-istudenti kollha u jiddefendi l-edukazzjoni ta' kwalità għal kulħadd bħala parti mill-istrateġija koerenti għat-tagħlim tul il-ħajja li għandha l-għan li tassigura

li t-tfal kollha jkollhom l-opportunità jiksbu l-ħiliet u l-attitudnijiet meħtieġa sabiex ikunu ċittadini attivi tal-futur li jirnexxu fuq il-post tax-xogħol u fis-soċjetà irrispettivament mill-istat soċjo-ekonomiku, kulturali, razzjali, etniku, reliġjuż, tal-ġeneru u sesswali.

L-LOF ser jippermetti flessibiltà fit-tagħlim u fil-programmi tat-tagħlim sabiex jiġu indirizzati bżonnijiet speċifiċi filwaqt li nibnu fuq il-kwalitajiet fil-kuntest ta' komunitajiet tat-tagħlim f'kulleġġi u skejjel differenti. Dan il-kunċett ta' flessibiltà qed ikun inkoraġġit matul il-qafas kollu. Filwaqt li wieħed irid jirrikonoxxi l-fatturi li jmorru lil hinn mill-iskola li jaffettwaw ir-riżultati tal-istudenti, bħall-faqar u l-esklużjoni soċjali, l-LOF ifittex li jtejjeb l-esperjenzi tat-tagħlim tal-istudenti billi jinkoraġġixxi l-kreattività, il-litteriżmu kritiku, l-imprenditorija u l-innovazzjoni f'kull livell. Dawn jippermettu li l-istudenti jilħqu l-potenzjal tagħhom billi jżewġu flimkien dak li jkunu tgħallmu mal-kuntesti personali tagħhom. B'riżultat ta' hekk, l-istudenti jitgħallmu jiżviluppaw attitudni pożittiva u apprezzament akbar lejn it-tagħlim.

Il-bidla minn kurrikulu bbażat fuq kontenut preskrittiv għal approċċ li jiffoka fuq ir-riżultati tat-tagħlim ser tħalli effett fuq il-programmi kollha fl-iskejjel u fuq l-eżamijiet barranin u l-assessjar mat-tmiem tal-edukazzjoni obbligatorja f'Malta.

L-LOF ġie ddisinjat ukoll sabiex jilħaq l-erba' għanijiet edukattivi msemmija fl-*Education Strategy for Malta 2014 – 2024* (Ministeru għall-Edukazzjoni u x-Xogħol, 2014), fosthom li:

- jitnaqqsu d-differenzi fir-riżultati edukattivi bejn is-subien u l-bniet u bejn studenti li jattendu skejjel differenti, jitnaqqas in-numru ta' studenti li jmorru ħażin, jiżdied il-livell fil-litteriżmu, fil-matematika u fix-xjenza u t-teknoloġija, u jogħla l-livell tal-istudenti;
- jingħata s-sapport għal riżultati aħjar lil tfal f'riskju ta' faqar jew li ġejjin minn familji bi dħul baxx u jitnaqqsu r-rati ta' studenti li jieqfu kmieni mill-iskola;
- tiżdied il-parteċipazzjoni fit-tagħlim tul il-ħajja u t-tagħlim għall-adulti;
- tiżdied ir-rata ta' studenti li jkomplu jistudjaw u jiżdied il-livell tar-riżultati f'edukazzjoni u taħriġ ogħla, vokazzjonali u terzjarju.

Il-Programmi ta' Tagħlim u Assessjar (LAPs) li ġew żviluppati għal kull suġġett ser jassiguraw li ċ-ċentru jkun l-istudent. Għaldaqstant, l-attivitajiet ta' tagħlim ser ikunu mfassla sabiex jistimolaw il-kreattività u l-immaġinazzjoni; jgħinu lill-istudenti jagħmlu l-ġudizzji tagħhom meta jeditjaw/jikkoreġu x-xogħol tagħhom; jiżviluppaw il-ħiliet investigattivi u kostruttivi tal-istudenti billi tintuża midja differenti u jiġu inkoraġġuti ħiliet riċettivi (is-smigħ u l-qari) li jwasslu għal ħiliet produttivi (it-taħdit u l-kitba). L-LAPs huma maħsuba wkoll sabiex tinħoloq atmosfera fejn l-istudenti jiżviluppaw il-ħiliet personali tagħhom sabiex isolvu l-problemi u l-abiltà tagħhom biex jaħsbu u jirraġunaw b'mod loġiku; jirriflettu fuq ir-riżultati u l-konsegwenzi filwaqt li jesploraw alternattivi possibbli, u japplikaw kuntesti interessanti u realistiċi li jagħmlu sens għalihom.

Bl-użu tal-LAPs, l-għalliema ser ikunu mħeġġa joħolqu sitwazzjonijiet u riżorsi li jkunu interessanti b'mod intrinsiku, li jinkludu fihom il-kultura, u li joffru sfida konjittiva filwaqt li jippermettu lill-istudenti jsiru ħaġa waħda mal-informazzjoni varja li jkunu kisbu.

IL-PROGRAMM TA' TAGĦLIM U ASSESSJAR GĦALL-MUŻIKA

Dan id-dokument, li hu maħsub għal min jieħu d-deċiżjonijiet, l-edukaturi u l-għalliema fil-klassi, jippreżenta l-Programm ta' Tagħlim u Assessjar (LAP) għall-Mużika.

L-LAP jinkludi:

- **Il-*Learning Outcomes Framework* (LOF)** – dan jinkludi sett ta' *learning subject outcomes* (SLOs) li jispjega x'għandu jkun jaf, jifhem jew ikun kapaċi jagħmel l-istudent bħala riżultat tal-proċess tat-tagħlim. Dawn ir-riżultati tat-tagħlim huma ddisinjati biex jintużaw f'numri varji ta' kuntesti ta' tagħlim u mgħallma permezz ta' metodi differenti. Dawn jistabbilixxu r-riżultat aħħari aktar milli jiddeskrivu l-proċess ta' tagħlim jew l-attivitajiet ta' tagħlim.

- **Noti fuq il-Pedagoġija u l-Assessjar** – ir-riżultati tat-tagħlim huma miktuba b'tali mod li jwasslu informazzjoni fuq il-pedagoġija u, flimkien mal-istrateġiji tal-assessjar marbuta ma' kull riżultat, jissettjaw idea ċara tal-assessjar. Dan id-dokument jelenka modi ta' tagħlim prattiku kif ukoll linji gwida għall-assessjar li jistgħu jintużaw mill-edukaturi filwaqt li jiġu addattati mill-edukaturi nfushom sabiex jilħqu l-bżonnijiet tal-istudenti tagħhom.

Dan id-dokument sar b'kollaborazzjoni bejn Outlook Coop Learning Outcomes Framework Joint Venture li tinkludi lil Outlook Coop bħala s-sħab ewlieni, East Coast Education Ltd, u l- University College London Institute of Education, flimkien mad-Direttorat għall-Kwalità u l-Istandards fl-Edukazzjoni (DQSE). Is-Sur Barry Smith (Direttur Tekniku tal-Joint Venture), is-Sur Godfrey Kenely (id-Direttur tal-Kuntratti tal-Joint Venture), Dr Michelle Attard Tonna (Kap tal-Proġett) u s-Sur Gaetano Bugeja (Project Leader) mexxew lill-esperti tal-proġett.

Il-Kontributuri

Nixtiequ nirringrazzjaw lill-esperti msemmija hawn taħt li taw il-kontribut tagħhom fl-iżvilupp tal-Learning Outcome Framework u d-Dokument fuq il-Pedagoġija u l-Assessjar għall-Mużika.

L-Esperti tas-Suġġett:

DE GABRIELE Marcel
PARIS Michelle
SCICLUNA Maria A

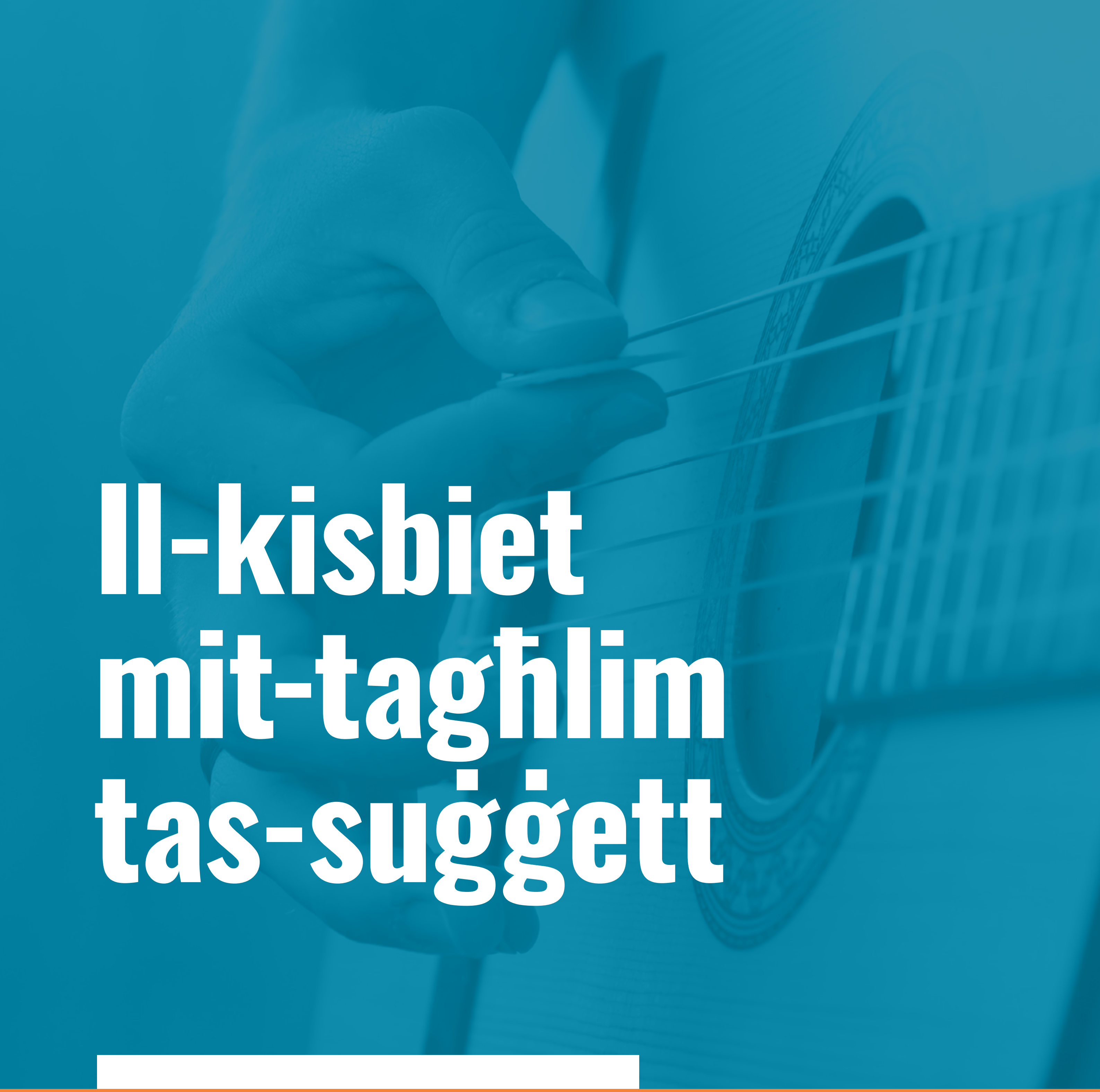

Il-kisbiet mit-tagħlim tas-suġġett

IL-MUŻIKA

LIVELLI 5 6 7 8 9 10

Il-Kisbiet mit-Tagħlim tas-Suġġett (SLOs) għall-Mużika jinkludu minn Livell 5 sa Livell 10.

Fi ħdan il-Qafas tal-Kisbiet mit-Tagħlim (LOF), f'Livell 10 huwa meqjus bħala l-livell għall-istudenti 'tajbin ħafna u b'talent'. Il-kisbiet mit-tagħlim fi ħdan dan il-livell huma l-ogħla tal-ispettru kollu u jwasslu lill-istudenti għal aktar tagħlim.

Il-kunċett bażiku huwa aħjar, *aktar* milli *aktar.* F'Livell 10, l-istudenti juru fehim aktar profond u applikazzjoni usa' tal-kontenut fil-Livell 9 li jimmarka t-tmiem tal-edukazzjoni obbligatorja. Il-kisbiet mit-tagħlim tal-Livell 10 jiffokaw fuq tliet fatturi ewlenin:

- żieda fil-livell ta' fehim sofistikat tal-kontenut ta' Livell 9
- aktar awtonomija ta' tagħlim fl-iżvilupp tal-fehim u l-ħiliet
- żieda fl-applikazzjoni u s-soluzzjoni ta' problemi.

Wieħed ta' min jinnota li kull Livell ta' Kisbiet mit-Tagħlim jista' jkompli jiġi estiż, u s-suġġerimenti għal dawn ser inkunu inklużi fil-parti tal-Pedagoġija u l-Assessjar f'dan id-dokument.

LIVELL 5

L-Aspetti tas-Suġġett: Il-mużika fil-kuntest

1. Nifhem li l-mużika tintuża għal finijiet differenti.
2. Kapaċi niddeskrivi xi użi differenti tal-mużika u nispjega r-relazzjoni bejn il-mużika u l-kuntest.
   IL-KITBA
3. Kapaċi nidentifika xi aspetti tal-mużika li jindikaw meta nkitbet u/jew għalxiex inkitbet.
4. Nifhem li l-mużika ġiet komposta bl-użu tar-riżorsi disponibbli dak iż-żmien biex b'hekk nista' nqiegħed il-mużika fil-kuntest storiku tagħha.

L-Aspetti tas-Suġġett: Ir-rispons għall-mużika

1. Kapaċi nirrispondi għall-mużika permezz ta' moviment ħieles.
2. Kapaċi nimita t-temp u d-dinamika bil-movimenti tiegħi.
3. Kapaċi nidentifika kif bil-mużika jistgħu jinħolqu burdati differenti, u jiena kapaċi nagħti eżempji li jirreferu għal strumenti, temp u dinamiċi.
4. Kapaċi nirrispondi għall-mużika permezz ta' tpinġija/pittura u nispjega kif din hija marbuta mal-mużika li nkun smajt.
   IS-SMIGĦ U T-TAĦDIT
5. Kapaċi nirrispondi għall-mużika permezz ta' rispons fiżiku jew vokali: meta nċapċap/inħabbat mal-mużika; meta nsib il-polz tiegħi; nista' nagħżel strumenti, ħsejjes bil-vuċi jew nagħmel ħsejjes billi nħabbat fuq ġismi li jistgħu jirrikreaw effetti u burdati biex nispjega kif dawn huma marbutin mal-mużika li nkun smajt.
   IT-TAGĦLIM KONJITTIV
6. Kapaċi nirrispondi għall-mużika permezz ta' espressjonijiet ta' wiċċi, drama u/jew azzjonijiet.
7. Kapaċi nuża l-mużika biex innebbaħ storja u nispjega l-mod kif din l-istorja tnebbħet mill-mużika.
   IS-SMIGĦ U T-TAĦDIT

L-Aspetti tas-Suġġett: L-evalwazzjoni tal-mużika

1. Kapaċi nevalwa permezz ta' ggwidar l-eżekuzzjoni tiegħi stess bħala parti mill-proċess tal-provi għal wirja.
   IT-TAGĦLIM PERSONALI
2. Kapaċi nevalwa ċerti aspetti tax-xogħol tiegħi stess.
   IT-TAGĦLIM PERSONALI
3. Kapaċi nevalwa għaliex naħseb li biċċa mużika ġġegħilni nħossni b'ċertu mod, billi nuża r-rispons tiegħi stess għall-mużika.
   IT-TAGĦLIM KONJITTIV
4. Kapaċi nassoċja l-istrumenti użati u strutturi mużikali sempliċi biex niddeskrivi l-'istorja' jew il-burdata ġenerali ta' biċċa mużika.
   IL-KITBA

L-Aspetti tas-Suġġett: L-eżekuzzjoni

1. Kapaċi nagħmel wirja kemm bil-vuċi kif ukoll bl-użu ta' strumenti, frażijiet sempliċi bil-widna u billi naqra n-noti.
2. Kapaċi nagħmel frażijiet sempliċi b'kunfidenza kemm waħdi kif ukoll fi grupp.
3. Għandi l-ħila nagħmel akkumpanjamenti ritmiċi sempliċi u melodiċi għal/ma' oħrajn.
4. Nifhem l-importanza tal-provi u kapaċi nikkontribwixxi għall-proċess tal-provi.
5. Kapaċi nagħmel kummenti ġeneriċi kostruttivi dwar l-eżekuzzjoni tiegħi stess sabiex nikkontribwixxi għall-proċess tal-provi.
   IT-TAGĦLIM SOĊJALI
6. Kapaċi nippreżenta x-xogħol tiegħi b'mod tajjeb permezz ta' wirja tal-ħiliet tiegħi.
7. Kapaċi nagħmel riċerka u nuri t-tipi differenti ta' eżekuzzjoni u li eżekuzzjoni trid tkun xierqa għal kuntest u udjenza partikolari.

L-Aspetti tas-Suġġett: L-improvizzazzjoni

1. Kapaċi nimprovizza frażijiet abbażi tal-iskala pentatonika.
2. Kapaċi nagħmel riċerka u nuri li l-improvizzazzjoni hija esplorazzjoni tal-mużika fiha nfisha.
3. Kapaċi nimprovizza waħdi u bħala parti minn grupp.
   IT-TAGĦLIM KREATTIV
4. Kapaċi nimprovizza effetti bil-ħsejjes għal storja.
5. Kapaċi nimprovizza billi nuża varjetà ta' ħsejjes differenti meħudin mill-ambjent naturali u nimmanipula materjali differenti li nsib biex noħloq ħsejjes ġodda.
   NITGĦALLEM KIF

L-Aspetti tas-Suġġett: L-użu tal-vuċi tiegħi

1. Kapaċi nkanta kanzunetti b'kunfidenza minn moħħi jew minn test miktub.
2. Kapaċi nuri li naf dwar il-ħtieġa li nieħu nifs b'mod korrett biex inkanta.
3. Kapaċi nagħmel *warm-up* tal-vuċi u nifhem għaliex għandi bżonn nagħmel dan.
   IT-TAGĦLIM PERSONALI

L-Aspetti tas-Suġġett: Id-daqq tal-istrumenti

1. Kapaċi ndoqq biċċiet ta' mużika sempliċi waħdi jew bħala parti minn grupp.
2. Kapaċi ndoqq firxa ta' strumenti ta' perkussjoni kkurdati jew mhux ikkurdati.
3. Kapaċi ndoqq l-istrument 'tiegħi' b'mod 'sensittiv' meta nkun qed indoqq ma' oħrajn.
4. Kapaċi naqra/ninterpreta l-partituri u anke ndoqq bil-widna.
5. Kapaċi nesplora u nesperimenta bi strumenti differenti u nifhem il-modi differenti kif jistgħu jindaqqu biex jipproduċu effetti differenti u biex jinħolqu burdati differenti.
   IT-TAGĦLIM KREATTIV

L-Aspetti tas-Suġġett: L-użu tat-teknoloġija – Il-promozzjoni tal-litteriżmu diġitali

1. Kapaċi nuża t-teknoloġija biex nirrekordja l-eżekuzzjoni tiegħi li tista' tkun preżentazzjonijiet formali jew informali tax-xogħol li jkun għadu qed jitħejja.
2. Kapaċi nevalwa x-xogħol tiegħi, nerġa' nisma' r-*recordings* li nkun għamilt.
   MIDJA DIĠITALI

L-Aspetti tas-Suġġett: Notazzjoni

1. Kapaċi nieħu nota ta' kompożizzjonijiet melodiċi u ritmiċi bl-użu ta' sistema ta' notazzjoni li żviluppajt jien stess.
   PERSONALI
2. Kapaċi nieħu nota ta' frażijiet melodiċi u ritmiċi sempliċi bl-użu tan-notazzjoni tradizzjonali bl-istaffs.
3. Kapaċi ndoqq mużika sempliċi miktuba bl-użu ta' notazzjoni konvenzjonali bl-istaffs.
4. Kapaċi ndoqq il-kompożizzjonijiet tiegħi stess waqt li naqra n-noti grafiċi tiegħi stess.
   PERSONALI
5. Kapaċi ndoqq kompożizzjonijiet ta' oħrajn waqt li naqra n-noti grafiċi tagħhom stess.
6. Kapaċi nuża vokabularju adegwat meta nkun qed niddeskrivi u niddiskuti n-notazzjoni.
   IL-KITBA
7. Nifhem li n-notazzjoni tirrappreżenta l-ħsejjes b'modi differenti, spiss tagħti tagħrif dwar għadd ta' elementi mużikali differenti bħat-tul, il-ħoss determinat (*pitch*) u d-dinamika, u nuri dan billi niżviluppa notazzjoni grafika tal-mużika tiegħi stess u li nkun ħloqt jien stess, kif ukoll mużika li nkun smajt.
8. Kapaċi 'nikkomponi' gradwalment bl-użu ta' notazzjoni konvenzjonali sempliċi.

L-Aspetti tas-Suġġett: Il-komunikazzjoni, il-parteċipazzjoni u l-interazzjoni fl-eżekuzzjonijiet u l-preżentazzjonijiet

1. Kapaċi nagħmel riċerka u nagħmel kuntrast bejn il-ħsejjes, u nuża r-riżultati biex noħloq 'stampi ta' ħsejjes' imnebbħin minn karatteristiċi ambjentali taż-żona lokali.
   NITGĦALLEM KIF
2. Kapaċi nisma' u niddiskuti xogħol mużikali jew aktar, kompost/i għal okkażjonijiet speċjali *bħall-festa lokali, festival/avveniment tal-komunità jew il-Milied.*
   IS-SMIGĦ U T-TAĦDIT
3. Kapaċi nisma' b'attenzjoni u b'mod attiv kif ukoll nirrispondi għal għadd ta' bċejjeċ ta' mużika lajv jew irrekordjata li jkunu qed jindaqqu minn mużiċisti mill-komunità lokali.
4. Kapaċi ndoqq u nippreżenta eżekuzzjoni formali/informali għal udjenza varjata, inkun parti minn udjenza għal eżekuzzjonijiet/preżentazzjonijiet ta' nies oħra, u naqsam opinjonijiet dwar dawn.

L-Aspetti tas-Suġġett: L-iżvilupp, it-twessigħ u l-ipperfezzjonar tal-għarfien dwar il-mużika

1. Kapaċi nisma' firxa wiesgħa ta' kanzunetti, mużika strumentali popolari, u mużika minn diversi kulturi.
2. Kapaċi nikklassifika l-istrumenti skont *il-ħoss u t-timbru tagħhom u niggruppahom fil-familji li lilhom jappartienu.*
3. Kapaċi nagħmel riċerka għal u naqra profili bijografiċi qosra ta' xi kompożituri u nisma' x-xogħlijiet rappreżentattivi tagħhom.
   IL-QARI U L-FEHIM

LIVELL 6

L-Aspetti tas-Suġġett: Il-mużika fil-kuntest

1. Kapaċi nidentifika l-istrumenti ta' ċerti perjodi speċifiċi u nuża din l-informazzjoni biex niġġustifika r-raġunament tiegħi meta nissuġġerixxi f'liema perjodu ġiet komposta biċċa mużika partikolari.
2. Kapaċi nidentifika xi elementi mużikali ta' ċerti stili ta' mużika u nuża din l-informazzjoni biex nikklassifika dik il-biċċa mużika skont it-tip tagħha, *e.ż. musical, opera jew ballad.*

L-Aspetti tas-Suġġett: Ir-rispons għall-mużika

1. Kapaċi nirrispondi għall-mużika permezz tal-moviment u nissuġġerixxi modi kif il-moviment jista' jirrappreżenta l-mużika.
2. Kapaċi nuża l-moviment tiegħi biex nimita t-temp, id-dinamika u l-artikolazzjoni.
3. Kapaċi niddiskuti kif kompożitur uża riżorsi differenti biex joħloq burdati u effetti differenti.
   IS-SMIGĦ U T-TAĦDIT
4. Kapaċi nidentifika xi strumenti/vuċijiet f'biċċa mużika u nikkummenta dwar kif dawn ġew użati.
   IS-SMIGĦ U T-TAĦDIT
5. Kapaċi nanalizza t-tpinġija jew il-pittura ta' xi ħaddieħor u nikkummenta dwar ix-xebh u d-differenzi bejn ir-rispons tiegħu/tagħha u r-rispons tiegħi għall-mużika.
   IT-TAGĦLIM KONJITTIV
6. Kapaċi nuri li fhimt permezz tar-rispons mużikali tiegħi stess biex nuri kif kompożituri jużaw riżorsi disponibbli biex joħolqu l-effett u/jew il-burdata mixtieqa u kif dawn jiġu kkomunikati.
   IT-TAGĦLIM PERSONALI
7. Kapaċi nikteb storja bbażata fuq biċċa mużika li smajt.
   IL-KITBA
8. Kapaċi nidentifika strumenti/motifi ewlenin f'biċċa mużika u nikkaratterizzahom fl-istorja tiegħi.
   IL-KITBA

L-Aspetti tas-Suġġett: L-evalwazzjoni tal-mużika

1. Kapaċi nevalwa l-eżekuzzjoni ta' sħabi bħala parti mill-proċess tal-provi għal wirja.
   IT-TAGĦLIM SOĊJALI
2. Kapaċi nuża vokabularju mużikali fil-valutazzjonijiet tiegħi u niġġustifika dawn il-valutazzjonijiet bl-għarfien tiegħi tal-prattika tal-arti performattiva.
   IL-KITBA
3. Kapaċi nevalwa x-xogħol tal-oħrajn bħala parti mill-proċess kreattiv.
   IT-TAGĦLIM SOĊJALI
4. Kapaċi nagħti kritika kostruttiva u ideat dwar kif jista' jiżviluppa xogħol/proġett kreattiv partikolari.
   IT-TAGĦLIM SOĊJALI
5. Kapaċi nevalwa biċċa mużika billi nuża vokabularju mużikali u billi nistrieħ fuq l-esperjenza tiegħi stess ta' meta ndoqq il-mużika.
   IL-KITBA
6. Kapaċi nidentifika kif il-kompożitur juża l-istruttura tal-elementi mużikali u nista' nibda nanalizza x'iqanqal ir-rispons estetiku tiegħi fil-mużika.
   IT-TAGĦLIM KONJITTIV

7. Kapaċi nuża l-valutazzjonijiet tal-mużika li nkun għamilt biex intejjeb l-interpretazzjoni u l-eżekuzzjoni tiegħi.
   IT-TAGĦLIM PERSONALI
8. Kapaċi nirriċerka u nuri modi differenti kif wieħed jista' jinterpreta l-mużika billi nuża l-għarfien u l-ħiliet mużikali tiegħi biex niġġustifika għaliex inkun daqqejt/ħloqt biċċa mużika b'ċertu mod.
   IT-TAGĦLIM SOĊJALI

L-Aspetti tas-Suġġett: L-eżekuzzjoni

1. Kapaċi nwettaq biċċiet sempliċi minn moħħi u billi naqra n-noti.
   IT-TAGĦLIM KONJITTIV
2. Kapaċi nifhem li hemm bżonn li nipprepara tajjeb u nkun kunfidenti sabiex l-eżekuzzjoni tiegħi tkun ta' suċċess.
3. Kapaċi mmur lil hinn mill-aspetti tekniċi bażiċi tal-mużika u nagħmel eżekuzzjoni b'mod espressiv, u b'hekk l-eżekuzzjoni tkun b'ritmu u ħoss (pitch) preċiżi kif ukoll, u fl-istess ħin, inwassal il-mużika permezz ta' dinamika, teknika u ton xierqa.
   IT-TAGĦLIM KREATTIV
4. Kapaċi nagħmel akkumpanjamenti sempliċi għal oħrajn u nirreaġixxi b'mod xieraq għall-eżekuzzjonijiet tal-oħrajn.
   IT-TAGĦLIM KONJITTIV
5. Kapaċi nagħmel kummenti kostruttivi dwar l-eżekuzzjoni ta' oħrajn sabiex jittieħdu deċiżjonijiet kollettivi dwar kif tista' tittejjeb.
   IT-TAGĦLIM SOĊJALI
6. Kapaċi ngħid kelmtejn biex nintroduċi x-xogħol li nkun ser nuri.
   IS-SMIGĦ U T-TAĦDIT
7. Kapaċi nikkontribwixxi għal u nieħu deċiżjonijiet infurmati dwar l-għażla tal-biċċiet għall-eżekuzzjonijiet.
8. Kapaċi nagħmel eżekuzzjonijiet f'kuntesti differenti, inkluż udjenzi ta' ġenituri, ħbieb jew għalliema.
9. Kapaċi nissuġġerixxi movimenti u/jew azzjonijiet biex jikkomplementaw l-eżekuzzjoni ta' biċċa mużika partikolari.
   IS-SMIGĦ U T-TAĦDIT

L-Aspetti tas-Suġġett: L-improvizzazzjoni

1. Kapaċi nimprovizza frażijiet itwal b'mod kompetenti billi nuża l-iskala pentatonika.
2. Kapaċi nuża l-kreattività tiegħi biex nimprovizza melodiji aktar kumplessi.
   KONJITTIVA
3. Kapaċi nimprovizza bħala parti minn grupp billi nirrispondi għall-improvizzazzjoni ta' oħrajn.
   KONJITTIVA
4. Kapaċi nipprova nimprovizza partijiet vokali ġodda għal kanzunetti li tgħallimt.

L-Aspetti tas-Suġġett: L-użu tal-vuċi tiegħi

1. Kapaċi nkanta kanzunetti sempliċi mal-bqija tal-grupp, f'*rounds* u f'armonija maqsuma f'żewġ partijiet.
   IT-TAGĦLIM SOĊJALI
2. Kapaċi nuża l-idea tal-frażijiet biex inkanta linji melodiċi aktar kumplessi biex b'hekk nagħti aktar tifsira u forma lill-kanzunetta.
3. Kapaċi nkanta għadd ta' kanzunetti sempliċi minn pajjiżi differenti.
4. Kapaċi nidentifika l-estensjoni vokali tiegħi stess u nuri li naf dwar id-differenzi individwali bejn l-estensjonijiet vokali.

L-Aspetti tas-Suġġett: Id-daqq tal-istrumenti

1. Kapaċi ndoqq biċċiet ta' mużika aktar kumplessi b'sezzjonijiet differenti.
2. Kapaċi nsegwi lid-direttur mużikali u nieħu gost indoqq f'ensemble.
   IT-TAGĦLIM SOĊJALI
3. Kapaċi ndoqq firxa wiesgħa ta' strumenti ta' perkussjoni u strumenti li nkun għamilt jien stess.
4. Kapaċi ndoqq biċċiet qosra u sempliċi b'saba' wieħed fuq tastiera.
5. Kapaċi ndoqq *biċċiet qosra u sempliċi* fuq ir-*recorder* f'ensemble.
6. Kapaċi naġġusta d-daqq tiegħi billi nkun konxju ta' membri oħra fl-ensemble.
   IT-TAGĦLIM SOĊJALI
7. Kapaċi ndoqq minn moħħi u bil-widna u ndoqq billi nuża partituri differenti.
   IT-TAGĦLIM KONJITTIV
8. Naf kif nipproduċi effetti differenti fuq l-istrumenti u kapaċi nipproduċi ħoss deċenti fuq strumenti varji.

L-Aspetti tas-Suġġett: L-użu tat-teknoloġija – Il-promozzjoni tal-litteriżmu diġitali

1. Kapaċi nuża t-teknoloġija biex nirrekordja lili nnifsi ndoqq jew inkanta kanzunetti jew biċċiet sempliċi.
2. Kapaċi nuża t-teknoloġija bħala parti mill-proċess tal-provi *u nevalwa u nirrifleti fuq ix-xogħol tiegħi* u nużaha biex nissuġġerixxi titjib.
   L-IMMANIĠĠJAR TAT-TAGĦLIM
3. Kapaċi nesplora softwer li bih inkun nista' noħloq akkumpanjamenti għal kanzunetti bl-użu ta' kampjuni li jkunu jeżistu diġà.
   L-IMMANIĠĠJAR TAT-TAGĦLIM

L-Aspetti tas-Suġġett: Notazzjoni

1. Kapaċi nieħu nota ta' kompożizzjonijiet melodiċi u ritmiċi aktar kumplessi billi nuża n-notazzjoni grafika tiegħi stess.
   PERSONALI
2. Kapaċi nieħu nota ta' frażijiet melodiċi u ritmiċi aktar kumplessi billi nuża notazzjoni konvenzjonali u napplika fiha l-għarfien tiegħi ta' sinjali u simboli.
3. Kapaċi nitgħallem u ndoqq b'mod pjuttost mexxej melodija qasira minn notazzjoni konvenzjonali bl-istaffs.
4. Kapaċi ninterpreta notazzjoni grafika u nifhem il-mod kif joperaw sistemi ta' notazzjoni differenti.

L-Aspetti tas-Suġġett: Il-komunikazzjoni, il-parteċipazzjoni u l-interazzjoni fl-eżekuzzjonijiet u l-preżentazzjonijiet

1. Kapaċi nisma' u nkanta varjetà ta' kanzunetti miktubin għal vuċi waħda jew tnejn li huma relatati ma' suġġetti varji, billi nikkontrolla l-frażijiet, id-determinazzjoni tal-ħoss (*pitch*), ir-ritmu u d-dinamika.
2. Kapaċi ndoqq strumenti b'kontroll fuq it-temp, id-dinamika u r-ritmu biex noħloq kanzunetti sempliċi u mudelli ritmiċi fuq bażi ta' ideat mużikali li jkunu nġabru mill-komunità lokali, u kapaċi naqsam dawn il-kanzunetti u mudelli ma' nies oħra.
   NITGĦALLEM KIF
3. Kapaċi nisma' u nidentifika 'użi' ta' għadd ta' xorti ta' mużika lajv jew irrekordjata differenti.
4. Kapaċi nuri diversi ħiliet li żviluppajt matul il-lezzjonijiet tal-mużika biex nikkontribwixxi għal eżekuzzjoni/preżentazzjoni pubblika.
   INTERPERSONALI

L-Aspetti tas-Suġġett: L-iżvilupp, it-twessigħ u l-ipperfezzjonar tal-għarfien dwar il-mużika

1. Kapaċi nisma' firxa wiesgħa ta' kanzunetti, mużika strumentali popolari u mużika minn pajjiżi/kulturi differenti, u nidentifika familji ta' strumenti u anke strumenti speċifiċi.
2. Kapaċi nidentifika l-estensjonijiet vokali differenti.
3. Kapaċi nirriċerka u naqra profili bijografiċi ta' kompożituri varji, nisma' x-xogħlijiet rappreżentattivi tagħhom, u nirrelata ċerti karatteristiċi tal-mużika għall-moda u l-arti taż-żmien meta jkunu ġew komposti x-xogħlijiet. IL-QARI U L-FEHIM
4. Kapaċi naċċessa kontenut mużikali mill-internet u nużah kif meħtieġ.
5. Kapaċi nieħu sehem f'ħarġiet mal-klassi lejn istituzzjonijiet kulturali jew skejjel li joffru eżekuzzjonijiet mużikali.
6. Kapaċi niddiskuti r-rwoli varji li l-mużika għandha f'ħajti.
7. Kapaċi nidentifika l-forom strutturali ta' diversi bċejjeċ ta' mużika/kanzunetti u *nirrelatahom ma' koreografiji taż-żfin u mal-arti viżiva.*

LIVELL 7

L-Aspetti tas-Suġġett: Il-mużika fil-kuntest

1. Kapaċi nispjega r-relazzjoni bejn il-mużika u ż-żfin f'kuntesti storiċi differenti.
2. Kapaċi nuri l-għarfien tiegħi tar-relazzjoni bejn il-mużika u ż-żfin permezz tal-koreografiji, il-kompożizzjonijiet għaż-żfin u l-improvizzazzjonijiet tiegħi stess.
3. Kapaċi nidentifika tipi differenti ta' mużika taċ-ċerimonji u nifhem id-differenza bejn l-użi tal-mużika sagra u sekolari.
4. Kapaċi nidentifika l-perjodu ta' żmien tal-mużika: *Mużika Bikrija, ta' Żmien ir-Rinaxximent, taż-Żmien Barokk, taż-Żmien Klassiku, taż-Żmien Romantiku, Mużika tas-Seklu 20 u taż-Żmien Kontemporanju* u nispjega l-karatteristiċi komuni tagħhom u niddiskuti għaliex ġiet komposta b'dak il-mod.
5. Kapaċi nidentifika l-mużika folkloristika Maltija u niddiskuti x'rabta għandha mal-kultura, il-politika u l-kuntest storiku.
   NITGĦALLEM BIEX INSIR NAF
6. Kapaċi noħloq biċċa mużika fl-istil tal-mużika folkloristika Maltija, sabiex nuri li fhimt din it-tip ta' mużika u kif evolviet u ngħaddiet minn ġenerazzjoni għal oħra.
7. Kapaċi nifhem l-iżvilupp tal-armonija matul is-snin.

L-Aspetti tas-Suġġett: Ir-rispons għall-mużika

1. Kapaċi nimprovizza moviment kemm individwalment kif ukoll fi grupp b'rispons għal biċċa mużika.
2. Kapaċi nserraħ fuq l-għarfien tiegħi dwar it-temp, ir-ritmu, id-dinamika, l-istili tal-eżekuzzjoni u l-kuntest biex niġġustifika l-għażla ta' moviment tiegħi u nuża l-vokabularju u t-terminoloġija adegwati meta nkun qed niddiskuti dawn il-kwistjonijiet.
3. Kapaċi nikkummenta b'mod estensiv dwar ir-rispons tiegħi u ta' ħaddieħor għall-mużika permezz ta' diskussjonijiet u dibattiti.
   IT-TAGĦLIM SOĊJALI
4. Kapaċi nidentifika x'jitlob rispons estetiku fil-mużika li nkun qed nisma'.
5. Kapaċi noħloq mudelli (patterns) li huma kapaċi 'jagħtu l-ħajja' lil biċċa mużika u nuża l-għarfien tiegħi ta' elementi mużikali u tal-kuntest biex ngħin fit-tfassil tal-mudelli.
6. Kapaċi nimprovizza fl-istil ta' biċċa mużika partikolari, billi nidentifika frażi ritmika jew melodika u nuża din bħala stimolu għall-improvizzazzjonijiet tiegħi.
7. Kapaċi nerġa' nirrakkonta ħrafa folkloristika jew tradizzjonali permezz tal-mużika, nintegra forom oħra ta' arti biex nirrakkonta din il-ħrafa, u nikkummenta dwar kif il-mużika interaġixxiet ma' forom oħra ta' arti biex tingħad l-istorja.
   IL-KITBA

L-Aspetti tas-Suġġett: L-evalwazzjoni tal-mużika

1. Kapaċi nanalizza l-mużika b'mod aktar sħiħ *bl-użu ta' varjetà ta' metodi differenti,* nisma' l-mużika b'mod kritiku, nikkummenta dwar it-tagħmir użat biex tinħoloq il-mużika, u nistrieħ fuq l-għarfien tal-kuntest tal-mużika biex nagħmel dan.
2. Kapaċi nanalizza l-istruttura ta' biċċa mużika u nuri li fhimt x'inhi forma permezz ta' *analiżi bil-widna, billi nidentifika temi, varjazzjonijiet, sezzjonijiet u elementi strutturali oħra* billi nisma' u niddiskuti.
3. Kapaċi nevalwa x-xogħol tiegħi stess u nirrifletti fuq kemm huma effettivi l-kompożizzjonijiet, l-improvizzazzjonijiet u l-eżekuzzjonijiet.

4. Kapaċi nuża kemm il-valutazzjonijiet tiegħi stess kif ukoll dawk tal-oħrajn biex insolvi problemi u niżviluppa xogħli.
5. Kapaċi nserraħ fuq l-għarfien tiegħi tal-kuntest u l-għanijiet tal-mużika biex nevalwa xogħli billi nerfa' r-rwol ta' semmiegħ/a attiv/a sabiex inħares lejn xogħli b'mod oġġettiv.
6. Kapaċi nuża terminoloġija mużikali usa' fil-valutazzjonijiet tiegħi.
   IL-KITBA
7. Kapaċi nidentifika gruppi differenti ta' strumenti, nikkummenta fuq il-kwalitajiet tal-ħoss ta' dawn l-istrumenti u kif jintużaw biex jinħolqu karattri u burdati.
8. Kapaċi ninterpreta l-mużika b'mod indipendenti, inqabbel u nsib kuntrasti bejn eżekuzzjonijiet differenti tal-istess kompożizzjoni.

L-Aspetti tas-Suġġett: L-eżekuzzjoni

1. Kapaċi ndoqq mużika aktar kumplessa minn moħħi jew minn partituri grafiċi u/jew partituri tradizzjonali bażiċi.
2. Kapaċi ndoqq b'mod li jmur mal-istil u l-għan tal-mużika.
3. Kapaċi ndoqq akkumpanjamenti aktar kumplessi ritmikament jew akkumpanjamenti melodiċi ma'/għal oħrajn.
4. Kapaċi nibbilanċja l-akkumpanjament tiegħi b'mod li jkun xieraq għax-xogħol li jkun qed jindaqq.
5. Kapaċi ngħin nidderieġi prova għal grupp żgħir jew kbir u nieħu deċiżjonijiet dwar ta' xiex għandhom isiru l-provi u kif għandhom isiru.
   IT-TAGĦLIM SOĊJALI
6. Kapaċi ngħid kelmtejn dwar il-biċċa li nkun se ndoqq u naqsam l-informazzjoni dwar il-kompożitur u l-kuntest storiku tal-mużika.

L-Aspetti tas-Suġġett: L-improvizzazzjoni

1. Kapaċi nimprovizza billi nuża l-iskala maġġuri.
   KONJITTIVA
2. Kapaċi nirriċerka u nidentifika d-differenza bejn il-kompożizzjoni u l-improvizzazzjoni.
3. Kapaċi nimprovizza liberament fuq melodija sempliċi.

L-Aspetti tas-Suġġett: L-użu tal-vuċi tiegħi

1. Kapaċi nkanta għażla ta' kanzunetti fi stili artistiċi differenti, billi naġġusta t-ton u nuża dizzjoni korretta.
2. Kapaċi nuża t-teknika tal-frażijiet b'mod korrett meta nkun qed inkanta xogħlijiet varjati minn diversi ġeneri.
3. Ninsab konxju/a li jeżistu tessituri u reġistri vokali differenti u l-mod kif ivarjaw bejn persuna u oħra, u nista' nuża dan l-għarfien biex nagħżel parti minn kanzunetta li nħossni komdu/a nkanta.
4. Kapaċi nkanta kanzunetti b'akkumpanjamenti melodiċi u ritmiċi li jkunu nħolqu minn oħrajn.

L-Aspetti tas-Suġġett: Id-daqq tal-istrumenti

1. Kapaċi ndoqq firxa usa' ta' biċċiet, nidentifika meta nkun qed indoqq il-linja tal-baxx, tal-armonija jew tal-melodija u nista' nidentifika liema strumenti jistgħu jdoqqu l-linja tal-baxx, tal-armonija u tal-melodija f'biċċa mużika.
2. Kapaċi ndoqq diversi strumenti/strumenti varji.
3. Kapaċi ndoqq fi grupp ma'/mingħajr direttur mużikali.
4. Kapaċi ndoqq b'kunfidenza melodiji u ritmi bil-widna.
5. Kapaċi ndoqq b'mod aktar mexxej minn partituri konvenzjonali jew minn notazzjoni sempliċi.

L-Aspetti tas-Suġġett: L-użu tat-teknoloġija – Il-promozzjoni tal-litteriżmu diġitali

1. Kapaċi nirrekordja mużika li nkun ħloqt, neditjaha u nużaha kif ikun hemm bżonn.
2. Kapaċi nuża t-teknoloġija bħala parti mill-proċess tal-provi u kapaċi ntejjeb il-livell tax-xogħol u niddiskuti t-titjib li jkun sar.
3. Kapaċi nuża softwer biex noħloq il-kampjuni tiegħi stess u nuża dawn il-kampjuni flimkien ma' kampjuni li jeżistu diġà biex noħloq biċċa mużika li mbagħad inkun nista' nżidilha saffi differenti, biex ikollha tessituri u ninkludi d-dinamika fix-xogħol.

L-Aspetti tas-Suġġett: Notazzjoni

1. Kapaċi nieħu nota ta' melodija sempliċi u nżid simboli li jindikaw ornamentazzjoni u artikolazzjoni.
2. Kapaċi nitgħallem indoqq melodija aktar kumplessa minn notazzjoni konvenzjonali bl-istaffs b'mod mexxej ma' oħrajn.
3. Kapaċi nuża programmi tal-kompjuter li mhumiex neċessarjament softwer tal-mużika biex noħloq in-notazzjoni grafika tiegħi stess.
   L-IMMANIĠĠJAR TAT-TAGĦLIM

L-Aspetti tas-Suġġett: Il-komunikazzjoni, il-parteċipazzjoni u l-interazzjoni fl-eżekuzzjonijiet u l-preżentazzjonijiet

1. Kapaċi noħloq u nippreżenta ideat mużikali bl-użu ta' strumenti, vuċijiet u ħsejjes biex nuri burdati u sentimenti, espressi fi stampa jew xogħol letterarju Malti, u nirrekordja l-ideat bl-użu ta' rappreżentazzjonijiet simboliċi sempliċi tal-ħsejjes.
2. Kapaċi nitgħallem u nippreżenta kanzunetti minn diversi żminijiet, ninvestiga l-oriġini tagħhom, u nagħmel rabtiet bejn il-mod kif il-mużika setgħet ġiet imdaqqa fil-passat u kif tista' tindaqq illum.
3. Kapaċi nikkomunika u ninteraġixxi ma' udjenzi differenti.
4. Kapaċi nżomm lili nnifsi infurmat/a dwar ix-xena mużikali lokali u dwar l-iżviluppi fil-mużika madwar id-dinja bl-użu ta' tipi ta' midja differenti.
   L-IMMANIĠĠJAR TAL-INFORMAZZJONI

L-Aspetti tas-Suġġett: L-iżvilupp, it-twessigħ u l-ipperfezzjonar tal-għarfien dwar il-mużika

1. Kapaċi nirriċerka u niddiskuti l-istili differenti tal-mużika, niddistingwi, nuri kwalitajiet emozzjonali u espressivi tal-mużika u t-test, u nidentifika l-pajjiż tal-oriġini u l-karatteristiċi kulturali bażiċi tal-kompożituri li tagħhom nisma' u neżegwixxi l-mużika.
2. Kapaċi nikkategorizza t-tipi differenti ta' vuċijiet u l-kwalità tat-ton tagħhom, u nidentifika gruppi fl-ensemble.
3. Kapaċi nartikola l-forma fil-mużika u kif din toħroġ b'mod evidenti fiż-żfin u fl-arti viżiva.
4. Kapaċi nidentifika u niddiskuti firxa wiesgħa ta' strumenti mużikali f'attivitajiet li jinvolvu diskorsi pubbliċi.
5. Kapaċi nsib rabtiet bejn l-eżekuzzjonijiet li attendejt fil-komunità tiegħi u aspetti fil-produzzjoni tal-mużika tiegħi.
6. Kapaċi nidentifika l-modi kif in-nies jinvolvu ruħhom fil-mużika *e.ż. xi ħadd li jdoqq jew ikanta, li jisma' l-mużika, li jgħallem il-mużika, li jamministra, jew persunal tekniku*.
7. Kapaċi nidentifika l-modi li bihom hija disponibbli l-mużika *permezz ta' eżekuzzjonijiet lajv, eżekuzzjonijiet irrekordjati, CDs u downloads.*

LIVELL 8

L-Aspetti tas-Suġġett: Il-mużika fil-kuntest

1. Kapaċi nidentifika tipi differenti ta' mużika komposta għaż-żfin matul żminijiet differenti madwar id-dinja.
2. Kapaċi nidentifika kif il-ġrajja tiġi riflessa fil-mużika *billi nħares lejn diversi eżempji ta' dan, bħall-għana u l-opera*.
3. Kapaċi niddiskuti r-rwol tal-kompożitur li nbidel matul is-snin, nirriċerka kif il-mużika evolviet minħabba li evolva r-rwol tal-kompożitur, u nuri l-impatt li dan ħalla fuq il-kompożizzjoni llum.
4. Kapaċi nesplora l-mużika Maltija li sseħħ f'ensemble jew f'orkestra u nqiegħed diversi kompożizzjonijiet fil-kuntest kulturali tagħhom.

L-Aspetti tas-Suġġett: Ir-rispons għall-mużika

1. Kapaċi nidentifika d-differenza bejn l-istruttura ritmika f'diversi forom taż-żfin, u nista' nuri dan permezz tal-moviment.
2. Kapaċi mmur lil hinn minn rispons estetiku inizjali għal biċċa mużika u niddiskuti l-elementi mużikali, *bħall-forma/l-istruttura u l-għodod tal-kompożizzjoni bħalma huma r-ripetizzjoni u s-sekwenzi.*
   KONJITTIVA
3. Kapaċi nikkummenta dwar ix-xebh u d-differenzi bejn il-mod kif forom tal-arti differenti integraw matul is-snin matul żminijiet differenti u kif dawn qed jintegraw illum.
4. Kapaċi nidentifika taqsimiet differenti ta' musical jew opera, *e.ż. overture, arja u reċitattiv.*

L-Aspetti tas-Suġġett: L-evalwazzjoni tal-mużika

1. Kapaċi nidentifika tonalità, *id-differenza bejn tonalitajiet maġġuri u minuri*, u ninduna meta t-tonalità ta' biċċa mużika tinbidel.
2. Kapaċi nirrelata t-tonalità mal-ġeneru tal-mużika u nagħmel ġeneralizzazzjonijiet dwar it-tonalità ta' biċċa mużika u l-perjodu mużikali li fih jista' jkun tkun ġiet komposta.
3. Kapaċi nidentifika strumentazzjoni standard għal perjodi ta' żmien differenti.
4. Kapaċi nuża l-għarfien u l-fehim tiegħi tal-kuntest biex nevalwa l-eżekuzzjoni tiegħi stess.
5. Kapaċi nevalwa kemm hi effettiva l-mużika fil-films u niddiskuti kif il-mużika taħdem flimkien mal-azzjoni biex jinħoloq l-effett mixtieq.

L-Aspetti tas-Suġġett: L-eżekuzzjoni

1. Kapaċi ndoqq mużika diffiċli, inżomm il-parti tiegħi f'ensemble flimkien mal-mużiċisti l-oħra u ndoqq bħala solist/a.
   PERSONALI
2. Kapaċi mmexxi eżekuzzjoni bħala membru ta' ensemble żgħir, indoqq b'mod espressiv b'bidliet sempliċi fit-temp u d-dinamika u nibda/nsegwi bidliet fit-temp u fid-dinamika.
3. Kapaċi nidderieġi prova għal grupp żgħir bl-użu ta' partitura sempliċi.
   IT-TAGĦLIM SOĊJALI
4. Kapaċi nikteb noti sempliċi għall-programm għall-biċċiet li nkun se ndoqq.
   IL-KITBA

L-Aspetti tas-Suġġett: L-improvizzazzjoni

1. Kapaċi nimprovizza bl-użu ta' skala minuri.
2. Kapaċi nimprovizza fuq parti ta' *continuo* sempliċi.
3. Kapaċi nimprovizza fuq sekwenza ta' *blues* ta' 12-il battuta.
4. Kapaċi nimprovizza fi grupp, nesplora taħlitiet differenti ta' strumenti b'mod melodiku u ritmiku.
   KONJITTIVA

L-Aspetti tas-Suġġett: L-użu tal-vuċi tiegħi

1. Kapaċi nkanta b'mod kunfidenti b'intonazzjoni tajba.
2. Kapaċi nikkontrolla n-nifs biex inkanta b'estensjoni vokali dinamika akbar.
3. Naf nuża tessituri differenti fl-interpretazzjoni u l-eżekuzzjoni tiegħi ta' biċċa mużika.
4. Kapaċi nkanta kanzunetti relatati ma' valuri u attitudnijiet b'ħila u kunfidenza.

L-Aspetti tas-Suġġett: Id-daqq tal-istrumenti

1. Kapaċi ndoqq firxa wiesgħa ta' strumenti differenti, billi nżomm ma' melodiji u ritmi li mhumiex faċli, u nagħżel l-istrumenti adatti għall-effett mużikali mixtieq.
2. Kapaċi nikkomunika ma' oħrajn f'ensemble permezz ta' komunikazzjoni mhux verbali biex inżomm lill-grupp fit-triq it-tajba.
3. Kapaċi niddeċifra biċċiet aktar kumplessi ta' mużika bil-widna.
4. Kapaċi naqra partitura sempliċi biex ngħin fid-direzzjoni tal-provi.
   INTERPERSONALI
5. Kapaċi nagħmel riċerka dwar strumenti li mhumiex tal-Punent u nuri interess biex indoqqhom l-iskola.

L-Aspetti tas-Suġġett: L-użu tat-teknoloġija – Il-promozzjoni tal-litteriżmu diġitali

1. Kapaċi nirrekordja vidjow tiegħi jew ta' ħaddieħor ta' xogħol li kont involut/a fil-ħolqien tiegħu, nanalizza l-vidjow u neditjah biex intejbu.
   KONJITTIVA
2. Kapaċi niżviluppa mod kif nirrekordja diġitalment il-progress permezz tal-awdjo u/jew il-vidjow billi nirrekordja xogħli matul is-sena u npoġġih f'ordni kronoloġiku fl-aħħar tas-sena biex nevalwa l-progress tiegħi stess.
   KONJITTIVA

L-Aspetti tas-Suġġett: Notazzjoni

1. Kapaċi nieħu nota ta' akkordji primarji bl-użu ta' simboli tal-akkordji flimkien ma' notazzjoni konvenzjonali.
2. Kapaċi nieħu nota ta' melodija b'akkumpanjament ta' akkordji sempliċi bl-użu ta' akkordji primarji.
3. Kapaċi naqra notazzjoni konvenzjonali b'mod aktar mexxej u kapaċi ndoqq waħdi jew fi grupp.
4. Kapaċi nuża vokabularju sofistikat meta niddiskuti n-notazzjoni bl-użu ta' termini korretti bħal tul, metru u dinamika.

L-Aspetti tas-Suġġett: Il-komunikazzjoni, il-parteċipazzjoni u l-interazzjoni fl-eżekuzzjonijiet u l-preżentazzjonijiet

1. Kapaċi nagħmel 'dikjarazzjoni' dwar suġġett topiku jew ġrajja kurrenti u nippreżenta 'l-għan tad-dikjarazzjoni'.
2. Kapaċi nisma' l-mużika folkloristika Maltija, l-għana, u ninnota l-effett ta' sejħa u rispons li jipprovdi stimolu lill-kantanti u liż-żeffiena.
3. Kapaċi ninvestiga u niddiskuti l-influwenza ta' ċerti drawwiet u prattiki tradizzjonali fuq biċċiet ta' mużika partikolari.
4. Kapaċi nqabbel eżekuzzjonijiet differenti tal-istess xogħol mużikali billi ninnota l-kuntest storiku u kulturali u l-elementi mużikali.
5. Kapaċi nippreżenta kanzunetta jew biċċa strumentali qasira għal udjenzi differenti, nidentifika u niddiskuti l-ħiliet ta' eżekuzzjoni u t-tekniki li kienu meħtieġa biex il-mużika tiġi interpretata b'mod effettiv.
   INTERPERSONALI
6. Nibqa' aġġornat/a mal-avvenimenti li jkunu qed isiru madwar diversi lokalijiet fil-gżejjer Maltin permezz tal-internet, il-gazzetti u mezzi tax-xandir oħra, u nsegwi avvenimenti artistiċi barra minn Malta bl-internet, it-televixin u l-midja stampati.
   L-IMMANIĠĠJAR TAL-INFORMAZZJONI

L-Aspetti tas-Suġġett: L-iżvilupp, it-twessigħ u l-ipperfezzjonar tal-għarfien dwar il-mużika

1. Kapaċi nirriċerka u nisma' firxa wiesgħa ta' mużika, inkluża mużika popolari u elettronika, folkloristika u *world music*.
2. Kapaċi niddeskrivi kif il-ġeneri u l-istili tal-mużika huma marbutin mal-istorja u l-kultura.
   NITGĦALLEM BIEX INSIR NAF
3. Kapaċi niddeskrivi u niddistingwi bejn stili differenti ta' mużika, b'enfasi partikolari fuq il-kwalitajiet emozzjonali u espressivi, u l-kuntest storiku u kulturali tal-kompożitur kif ukoll tal-mużika u/jew tat-test.
4. Kapaċi niddistingwi, inqabbel u nagħmel kuntrast bejn il-vuċijiet, l-istrumenti u l-*ensembles*, u nidentifika l-proċessi varji li permezz tagħhom tkun disponibbli l-mużika.
5. Kapaċi nislet paralleli bejn ix-xogħlijiet tal-kompożitur u tal-artist viżiv, u nidentifika forom komuni fil-letteratura, l-arti viżiva, iż-żfin u l-mużika.
6. Kapaċi nisma' eżekuzzjonijiet minn skejjel oħra u nirrappreżenta l-iskola tiegħi f'avvenimenti tal-komunità.
7. Kapaċi nirriċerka l-firxa u d-diversità ta' eżekuzzjonijiet mużikali u nqabbel avvenimenti ta' kunċerti bħala membru tal-udjenza.
8. Kapaċi niddeskrivi fid-dettall mill-inqas tliet karrieri differenti fil-qasam tal-mużika.
9. Kapaċi niddeskrivi fid-dettall modi differenti kif naċċessa l-mużika oralment jew bil-miktub.

LIVELL 9

L-Aspetti tas-Suġġett: Il-mużika fil-kuntest

1. Kapaċi nidentifika mużika komposta fi żminijiet differenti matul *is-sekli 20 u 21*.
2. Kapaċi nuri li fhimt kif il-mużika ntużat għal finijiet differenti, *bħalma huma l-propaganda u l-komunikazzjoni matul żminijiet ta' gwerra*.
3. Kapaċi nuri l-għarfien u l-fehim tiegħi ta' kif il-mużika kummerċjali żviluppat bit-twelid ta' servizzi elettroniċi u l-midja diġitali.
4. Kapaċi niddiskuti t-tipi differenti ta' kompożituri li ħarġu matul is-sekli 20 u 21 u nuri dan l-għarfien fil-kompożizzjonijiet tiegħi stess.
5. Kapaċi nesplora mużika ta' ġeneri differenti, *bħal mużika popolari u musicals* u nikkummenta dwar kif dawn il-ġeneri jirriflettu l-kultura u s-soċjetà.
   NITGĦALLEM BIEX INSIR NAF
6. Kapaċi nuri li fhimt kif il-mużika minn kulturi differenti tiġi mgħallma b'mod differenti mill-kulturi tal-Punent, billi ninnota d-differenzi fl-elementi użati.

L-Aspetti tas-Suġġett: Ir-rispons għall-mużika

1. Kapaċi nirrispondi għal varjetà wiesgħa ta' mużika b'modi differenti u nuri li fhimt l-istrutturi ritmiċi differenti permezz tal-moviment.
2. Kapaċi nirrispondi għall-mużika verbalment b'mod kritiku meta nkun qed niddiskuti l-mużika moderna, sperimentali u elettronika komposta fis-sekli 20 u 21.
3. Kapaċi nistaqsi għaliex biċċa mużika partikolari ġiet komposta fil-mod kif ġiet komposta.
4. Kapaċi nirrispondi għall-mużika kontemporanja bl-użu ta' tekniċi tal-arti viżwali kontemporanji inklużi l-forom tal-arti diġitali, u nuri li fhimt ir-relazzjoni bejn il-mużika u l-arti viżiva fis-sekli 20 u 21, u r-rilevanza tagħha fis-soċjetà kontemporanja.
   IL-KOMUNIKAZZJONI

L-Aspetti tas-Suġġett: L-evalwazzjoni tal-mużika

1. Kapaċi nidentifika mużika komposta bl-użu ta' sistemi tonali differenti.
2. Kapaċi nevalwa mużika minn kulturi oħra, u nikkummenta fuq il-modi differenti ta' kif inhuma użati l-elementi mużikali.
   IL-KITBA
3. Kapaċi nuża vokabularju aktar sofistikat meta nevalwa l-mużika, b'termini bħal *tonalità u timbru* u nidentifika liema strumenti għandhom jintużaw biex jipproduċu effett partikolari.
4. Kapaċi niġġustifika l-valutazzjonijiet tiegħi abbażi tal-għarfien u l-fehim tiegħi tal-elementi, l-għodod u l-kuntest mużikali.
5. Kapaċi naqra u ninterpreta l-partituri mużikali b'mod effettiv.
6. Kapaċi niddiskuti u nirrispondi mużikalment għal diversi interpretazzjonijiet.
   IL-KITBA

L-Aspetti tas-Suġġett: L-eżekuzzjoni

1. Kapaċi ndoqq b'mod mexxej, espressiv u kunfidenti u nanalizza l-eżekuzzjoni tiegħi b'mod kostruttiv.
   PERSONALI
2. Kapaċi ndoqq b'mod mexxej mużika aktar kumplessa, u kunfidenti nagħmel eżekuzzjonijiet għal udjenzi usa'.
3. Kapaċi nuri li fhimt il-proċess ta' kif jiġi organizzat spettaklu formali.
   INTERPERSONALI

L-Aspetti tas-Suġġett: L-improvizzazzjoni

1. Kapaċi nimprovizza melodija b'suċċess billi nuża l-iskali u l-modi.
2. Kapaċi nimprovizza billi nuża strumenti akustiċi b'effetti amplifikati differenti.
   KONJITTIVA
3. Kapaċi nimprovizza *cross-rhythm* fi grupp u nimprovizza ritmi b'metri differenti, sempliċi u komposti, u nikkombina metri differenti biex nesplora x'effetti jħalli.
   KONJITTIVA

L-Aspetti tas-Suġġett: L-użu tal-vuċi tiegħi

1. Kapaċi nkanta f'armonija bħala dwett u f'kor, billi nkanta b'kunfidenza b'ton u dizzjoni tajbin.
2. Kapaċi nuri teknika vokali waqt li qed inkanta.
3. Kapaċi nkanta firxa usa' ta' stili mużikali, inkluż repertorju ta' teatru mużikali klassiku u modern, mużika popolari u biċċiet sagri u klassiċi.
4. Kapaċi nkanta kanzunetti minn pajjiżi differenti bl-użu ta' teknika tal-vuċi adegwata.

L-Aspetti tas-Suġġett: Id-daqq tal-istrumenti

1. Kapaċi ndoqq firxa wiesgħa ta' strumenti b'mod mexxej u meta nkun qed indoqq kapaċi nkun 'sensittiv/a' għall-istruttura u nikkomunika dan lill-udjenza.
2. Kapaċi ndoqq b'mod effettiv f'ensemble, naġġusta d-daqq tiegħi għall-preżenza ta' oħrajn, nibqa' ndoqq b'mod mexxej fl-iżbalji, u niffoka fuq li nikkomunika l-mużika lill-udjenza, u ma nagħtix attenzjoni biss lill-aspetti tekniċi tal-mużika.
3. Kapaċi ndoqq b'mod kunfidenti l-'parti tiegħi' minn partitura kompluta.

L-Aspetti tas-Suġġett: L-użu tat-teknoloġija – Il-promozzjoni tal-litteriżmu diġitali

1. Kapaċi neditja biċċa *recording* ta' eżekuzzjoni u nipproduċi CD/album diġitali tal-kunċert.
2. Kapaċi nuża varjetà ta' għodod differenti li jirrekordjaw biex intejjeb ix-xogħol/preżentazzjonijiet tiegħi.
3. Kapaċi nuża tagħmir ta' amplifikazzjoni u kapaċi nuri li nifhem x'inhu użu tajjeb tat-teknoloġija.
4. Naf meta jkun hemm bżonn ta' sistema ta' amplifikazzjoni, meta strumenti u kantanti għandhom bżonn jiġu amplifikati, u kapaċi nidentifika r-relazzjoni bejn l-akustika ta' kamra, il-midja ntużati għall-eżekuzzjonijiet u l-użu tat-teknoloġija biex intejjeb l-eżekuzzjoni.
5. Kapaċi nuża softwer tal-partituri biex nikteb kompożizzjoni, nirrekordja kampjuni lajv, nuża softwer biex nużahom, nibdel il-ħoss bl-użu ta' effetti differenti u kampjuni ta' ħsejjes fuq rotazzjoni biex noħloq ripetizzjoni.

L-Aspetti tas-Suġġett: Notazzjoni

1. Kapaċi nagħti eżekuzzjoni, kemm vokali kif ukoll fuq strument b'ħoss determinat (*pitch*), waqt li naqra b'mod mexxej minn firxa wiesgħa ta' notazzjoni.
2. Kapaċi nuża vokabularju sofistikat fuq bażi regolari meta niddiskuti n-notazzjoni.
3. Kapaċi nfassal proġetti bl-użu tan-notazzjoni u nwassalhom għat-twettiq tagħhom.
4. Kapaċi nuża softwer tan-notazzjoni biex nieħu nota ta' kompożizzjoni, nirrekordja kampjuni lajv, nuża softwer biex nużahom, nibdel il-ħoss bl-użu ta' effetti differenti u kampjuni fuq rotazzjoni biex noħloq ir-ripetizzjoni meħtieġa.

L-Aspetti tas-Suġġett: Il-komunikazzjoni, il-parteċipazzjoni u l-interazzjoni fl-eżekuzzjonijiet u l-preżentazzjonijiet

1. Kapaċi niddiskuti u nistudja stil mużikali kontemporanju, nanalizza l-istrutturi tiegħu, nuża elementi mużikali biex niddeskrivi l-influwenza tiegħu fuq stili oħra, u nidentifika kif ċerti 'impulsi estetiċi' għandhom effett fuq il-kultura.
2. Kapaċi nqabbel u nanalizza verżjonijiet tal-istess xogħol minn żminijiet differenti, nirriċerka u nikkompara reċensjonijiet ta' kull verżjoni, niddiskuti x'raġunijiet jista' jkun hemm għall-fehmiet mistqarra f'kull reċensjoni, u nikteb reċensjoni oriġinali qasira ta' kull verżjoni fil-format ta' reċensjoni ta' gazzetta lokali, rivista jew websajt.
   IL-KITBA
3. Kapaċi nħejji u nagħmel provi għal programm qasir ta' xogħlijiet f'firxa ta' stili differenti għal eżekuzzjoni fi grupp, imbagħad nippreżenta u nirrekordja l-programm.
   PERSONAL
4. Nibqa' aġġornat/a mal-avvenimenti li jkunu qed iseħħu f'diversi lokalitajiet tal-gżejjer Maltin permezz tal-internet, il-gazzetti u midja oħrajn u nieħu sehem/nuri xogħlijiet f'dawn l-avvenimenti.
   L-IMMANIĠĠJAR TAL-INFORMAZZJONI
5. Kapaċi nsegwi avvenimenti artistiċi barra minn Malta permezz tal-internet u l-midja stampati.

L-Aspetti tas-Suġġett: L-iżvilupp, it-twessigħ u l-ipperfezzjonar tal-għarfien dwar il-mużika

1. Kapaċi nifhem l-oriġini u l-importanza tal-istili mużikali u tal-istrumenti ta' diversi kulturi, nanalizza repertorji għal kwalitajiet espressivi u nuża terminoloġija adegwata f'osservazzjonijiet li jiddeskrivu kif il-kompożituri jużaw id-dinamika, l-estensjoni, ir-ritmu u l-istrumentazzjoni biex jiksbu l-effett mixtieq.
2. Kapaċi niddiskuti r-rispons emozzjonali tiegħi għal diversi ġeneri ta' mużika tradizzjonali u mhux tradizzjonali.
3. Kapaċi ninterpreta l-marki ta' spartit u vokabularju biex niddeskrivi kif dawn jikkontribwixxu għal eżekuzzjoni mużikali/espressiva.
4. Kapaċi nidentifika l-forom u kapaċi neżegwixxi/niddiskuti repertorju vast ta' letteratura mużikali.
5. Kapaċi nidentifika r-rabta bejn il-vuċijiet u l-istrumenti u kif l-arranġament tagħhom jikkontribwixxi għall-eżekuzzjoni.
6. Kapaċi naċċessa informazzjoni, riżorsi u għodod marbutin mal-mużika, nistabbilixxi rabtiet bejn l-istili mużikali popolari u l-ġrajjiet li jkunu nebbħuhom, u niddeskrivi d-diversi rabtiet mill-istili differenti.
   L-IMMANIĠĠJAR TAL-INFORMAZZJONI
7. Kapaċi nuża l-għarfien tiegħi tal-*produzzjoni tal-mużika, l-għodod u l-istennijiet tal-udjenzi* biex nieħu sehem f'għadd ta' avvenimenti mużikali fl-iskola u l-komunità tiegħi.
   MIDJA DIĠITALI
8. Kapaċi ninżel aktar fil-fond u nwessa' l-attivitajiet ta' riċerka u l-prattiki ta' eżekuzzjoni tiegħi billi nikkollabora ma' diversi professjonisti tal-mużika u nuża l-internet u tekniki ta' riċerka fil-libreriji biex insolvi problemi fil-mużika.
9. Kapaċi niddistingwi bejn tipi differenti ta' *recordings*.
10. Kapaċi nagħmel differenza bejn eżekuzzjonijiet professjonali u ta' studenti 'bil-widna'.
11. Kapaċi niddistingwi bejn ġeneri ta' mużika differenti u livelli ta' għarfien espert tekniku.
12. Kapaċi nuża tekniki tal-produzzjoni tal-mużika, varjetà ta' strumenti mużikali, tagħmir tekniku u riżorsi onlajn biex nieħu sehem sħiħ f'varjetà ta' avvenimenti mużikali fl-iskola u l-komunità tiegħi.
    MIDJA DIĠITALI
13. Kapaċi nuri li fhimt id-differenzi bejn mużiċist professjonist u xi ħadd li jagħmel il-mużika mhux bħala x-xogħol ewlieni tiegħu.

LIVELL 10

L-Aspetti tas-Suġġett: Il-mużika fil-kuntest

1. Kapaċi nidentifika l-karatteristiċi tal-mużika u nikkummenta dwar kif u għaliex il-mużika hija marbuta ma' identitajiet differenti.
2. Kapaċi nidentifika r-rwol li qed jinbidel tal-mużika u kif l-idea tal-konsumeriżmu qed tmexxi l-produzzjoni tal-mużika.
3. Kapaċi ninvestiga l-impatt tal-kreattività, l-innovazzjoni u l-intraprenditorija fuq in-negozju tal-mużika.
4. Kapaċi nesplora l-bidliet teknoloġiċi ta' kif tiġi prodotta u mismugħa l-mużika, kif il-mużika tiġi kkonsmata, u kif l-artisti mħallsin saru intraprendituri.
5. Kapaċi nesplora ġeneru partikolari fil-fond u nsib rabtiet bejn il-kuntest storiku, politiku u soċjali tal-mużika u l-mod ta' kif il-mużika ġiet komposta.
6. Nifhem kif il-mużiċisti influwenzaw il-kultura u viċe versa, u nqabbel dan mar-rwol tal-mużiċisti fil-ħajja ekonomika, soċjali u kulturali tal-lum.
   NITGĦALLEM BIEX INSIR NAF

L-Aspetti tas-Suġġett: Ir-rispons għall-mużika

1. Kapaċi nidderieġi żifna jew drammatizzazzjoni bl-użu ta' mużika li tkun ġiet komposta apposta, immexxi l-provi b'mod effettiv. u nsawwar opinjonijiet infurmati dwar il-movimenti u l-azzjonijiet tal-oħrajn.
2. Kapaċi nitħaddet dwar l-effettività tal-mużika, billi nistrieħ fuq l-għarfien u l-fehim tiegħi tal-kuntest tal-mużika u tar-rwol tal-kompożitur/l-udjenza/min ikun qed jeżegwixxi.
   KONJITTIVA
3. Kapaċi noħloq installazzjoni li tgħaqqad flimkien il-mużika u forom oħra ta' arti.
   MIDJA DIĠITALI

L-Aspetti tas-Suġġett: L-evalwazzjoni tal-mużika

1. Kapaċi nuża vokabularju mużikali estensiv biex niddeskrivi karatteristiċi tal-mużika li noħloq u ndoqq.
   IL-KITBA
2. Kapaċi nagħti u nirċievi kritika kostruttiva u kapaċi niddokumenta kif u għaliex ix-xogħol tiegħi nbidel minħabba l-valutazzjoni.

L-Aspetti tas-Suġġett: L-eżekuzzjoni

1. Kapaċi npoġġi sfida għalija nnifsi billi ndoqq/nkanta biċċiet/kanzunetti aktar kumplessi.
   PERSONALI
2. Kapaċi mmexxi ensemble/kor, inħabbat mat-temp, nindika d-dinamika u nagħmel provi tal-partijiet li jkunu problematiċi filwaqt li nuża partitura b'livell għoli u b'mod effettiv li jwassal għal spettaklu li jirnexxi.

L-Aspett tas-Suġġett: L-improvizzazzjoni

1. Kapaċi nimprovizza parti ta' armonija vokalment jew fuq strument.

L-Aspetti tas-Suġġett: L-użu tal-vuċi tiegħi

1. Kapaċi nkanta firxa ta' stili differenti li juru flessibbiltà bħala kantant/a.
2. Kapaċi nuri teknika vokali eċċezzjonali, niddiskuti din it-teknika u l-mod kif din tgħin kant tajjeb u li ma jagħmilx ħsara.
3. Kapaċi nkanta kanzunetti b'firxa li mhijiex faċli għalija u naqleb bejn reġistri vokali differenti b'ton u intonazzjoni tajbin.
4. Kapaċi nidderieġi oħrajn ikantaw u kapaċi nagħżel repertorju adegwat u eżerċizzji ta' *warm-up* għal gruppi varjati.
   IT-TAGĦLIM SOĊJALI
5. Kapaċi nidderieġi kor b'mod kunfidenti, b'kant ta' kanzunetti lokali u varjati minn pajjiżi differenti.

L-Aspetti tas-Suġġett: Id-daqq tal-istrumenti

1. Kapaċi ndoqq mill-inqas strument wieħed fuq livell għoli u b'kapaċità, u nuri l-għarfien u l-ħila tiegħi waqt li nkun qed indoqq.
2. Kapaċi nuri l-abbiltajiet tiegħi u x'għandi nagħmel biex nitjieb.
   PERSONALI
3. Kapaċi naqra n-noti minn partituri aktar kumplessi u ndoqq f'ensemble b'mod mexxej.
   IT-TAGĦLIM SOĊJALI
4. Kapaċi mmexxi provi u nidderieġi ensemble f'kunċert formali.

L-Aspetti tas-Suġġett: L-użu tat-teknoloġija – Il-promozzjoni tal-litteriżmu diġitali

1. Kapaċi nimmiksja grupp ta' mużiċisti jew kantanti lajv li jkunu qed idoqqu varjetà ta' mużika.
2. Kapaċi ngħaqqad sistema ta' amplifikazzjoni u kapaċi nuri kif taħdem din is-sistema.
3. Kapaċi noħloq u ndoqq mużika b'suċċess *għal produzzjonijiet akustiċi u diġitali.*
4. Kapaċi naqra u ninterpreta partituri għal mużika diġitali u akustika b'mod preċiż.
   IL-QARI U L-FEHIM
5. Kapaċi nagħmel riċerka u nikkomunika s-sejbiet tiegħi dwar il-proċessi ta' kompożizzjoni diġitali.

L-Aspetti tas-Suġġett: Notazzjoni

1. Kapaċi nieħu nota ta' firxa wiesgħa ta' akkordji u nikkomponi x-xogħol kollu tiegħi billi nuża notazzjoni konvenzjonali bl-istaffs.
2. Kapaċi nuża varjetà ta' notazzjonijiet differenti mill-20 u l-21 seklu u nikkummenta dwar ir-raġuni għaliex in-notazzjoni żviluppat b'dan il-mod billi nuża l-għarfien u l-fehim tiegħi tal-kuntest tal-mużika.
3. Kapaċi nikteb biċċa mużika sempliċi ta' serjaliżmu jew minimaliżmu bl-użu tan-notazzjoni bl-istaffs, nikkomponi mużika sperimentali bl-użu tan-notazzjoni b'modi differenti, u niżviluppa u nuża notazzjoni li tagħti lil min ikun qed idoqq jew ikanta indikazzjonijiet eżatti ta' kif nixtieq li l-mużika sperimentali tiegħi tiġi mdaqqa/kantata.

L-Aspetti tas-Suġġett: Il-komunikazzjoni, il-parteċipazzjoni u l-interazzjoni fl-eżekuzzjonijiet u l-preżentazzjonijiet

1. Kapaċi nistudja u nqabbel reċensjonijiet tal-passat u t'issa ta' eżekuzzjoni ta' kunċert minn firxa ta' sorsi medjatiċi u niżviluppa kriterji għall-valutazzjoni ta' eżekuzzjoni mużikali pubblika speċifika b'rabta mal-kuntest u l-udjenza biex nagħmel reċensjoni fil-fond ta' dik l-eżekuzzjoni.
   L-IMMANIĠĠJAR TAT-TAGĦLIM
2. Kapaċi ninvestiga *s*istemi ta' tisħiħ tal-ħoss f'għadd ta' swali u nesperimenta bit-tekniki u t-tagħmir biex intejjeb l-eżekuzzjoni.
3. Kapaċi nipprepara u nagħmel provi għal xogħol li possibilment jiġi inkluż fi programm ta' eżekuzzjonijiet biex nippreżenta u nirrekordja x-xogħol u nevalwa l-eżekuzzjoni b'rabta mal-ħiliet tekniċi, kemm hu mexxej, l-istil u l-espressjoni, u nżomm portafoll li jkun fih noti u *recordings* ta' dawn l-eżekuzzjonijiet bħala għodda biex ngħallem lili nnifsi.
   IT-TAGĦLIM PERSONALI
4. Kapaċi nirriċerka diversi opportunitajiet ta' għoti ta' fondi f'Malta kif ukoll barra u nuri l-kapaċità li nissottometti applikazzjoni biex norganizza avveniment artistiku jew mużikali fejn inkun nista' jew nesegwixxi jew nippreżenta l-biċċa xogħol oriġinali tiegħi lill-pubbliku ġenerali.
   L-IMMANIĠĠJAR TAL-INFORMAZZJONI
5. Kapaċi nikkollabora ma' mużiċisti u artisti oħrajn f'avvenimenti artistiċi innovattivi li jsiru f'festivals hawn Malta jew barra.
   INTERPERSONALI

L-Aspetti tas-Suġġett: L-iżvilupp, it-twessigħ u l-ipperfezzjonar tal-għarfien dwar il-mużika

1. Kapaċi nivverbalizza rispons emozzjonali dettaljat għal varjetà ta' ġeneri mużikali tradizzjonali u mhux tradizzjonali, niddeskrivi x-xebh u d-differenzi fil-mod kif kompożituri differenti jużaw l-elementi mużikali, u niddiskuti dettalji dwar l-oriġini u l-importanza tal-istili mużikali u l-istrumenti użati f'diversi pajjiżi/kulturi.
2. Kapaċi nartikola konnessjonijiet u rispons personali billi nuża terminoloġija mużikali adegwata wara li nkun eżegwejt u smajt repertorju vast u varjat.
3. Kapaċi noħloq u neżegwixxi biċċa mużika oriġinali li tuża notazzjoni standard u mhux standard bl-użu ta' softwer tal-kompożizzjoni.
   MIDJA DIĠITALI
4. Kapaċi nidentifika elementi korrispondenti bħall-forma, il-kulur u t-tessitura f'rappreżentazzjonijiet tal-mużika, l-arti viżiva, iż-żfin u l-arkitettura, u kapaċi nintegra l-elementi u l-oqsma varji u nuri b'mod ċar kif jirrelataw wieħed mal-ieħor.
5. Kapaċi nagħmel preżentazzjoni orali fil-klassi dwar l-istorja, il-kultura, il-ġeografija, il-politika, l-istorja tal-mużika u l-istat tal-arti f'pajjiż speċifiku, u ninkorpora varjetà ta' esperjenzi multi-sensorjali f'din il-preżentazzjoni.
   MIDJA DIĠITALI
6. Kapaċi nipparteċipa f'varjetà ta' avvenimenti mużikali fl-iskola u l-komunità tiegħi.
7. Kapaċi nirriċerka l-impjiegi fl-industrija tal-mużika kemm lokalment kif ukoll barra.
8. Kapaċi nirriċerka opportunitajiet għal apprendistati u xogħlijiet tas-sajf fil-komunitajiet kulturali u/jew tal-arti f'Malta u fl-Ewropa.

Il-Pedagoġija

A. IL-PEDAGOĠIJA U PRATTIKI GĦAT-TAGĦLIM

L-edukaturi għandhom iżommu ruħhom aġġornati mal-istrateġiji pedagoġiċi u l-kunċetti l-aktar riċenti sabiex ikunu jistgħu jifhmu aħjar u jirrispondu għall-bżonnijiet tal-istudenti. L-istrateġija Ewropea *Education and Training 2020* tpoġġi enfasi partikolari fuq ir-rwol tal-għalliema fil-ħajja tal-istudenti tagħhom. L-għalliema għandhom rwol kruċjali fil-gwida tal-istudenti sabiex jilħqu l-għanijiet tagħhom filwaqt li jifformulawlhom il-perċezzjonijiet tagħhom (European Commission, 2015).

Il-mużika hija parti vitali mill-edukazzjoni ta' kull student, u tagħti kontribut għal involviment fil-fond u dejjiemi li jwassal għal suċċess fit-tagħlim. L-edukazzjoni tal-mużika tiżviluppa modi uniċi, b'saħħithom u multipli ta' kif wieħed jipperċepixxi, jinterpreta, isir jaf, jirrappreżenta u jikkomunika fehmiet dwaru u dwar id-dinja. Permezz ta' esperjenzi mużikali, l-istudenti għandhom opportunitajiet biex jaħsbu b'mod kreattiv; jesploraw ideat u emozzjonijiet; u jiżviluppaw identitajiet personali, kulturali u soċjali. L-att soċjali li tagħmel il-mużika jiġġenera sinerġija u jipprovdi opportunitajiet uniċi għall-istudenti sabiex ikunu parti minn bini tal-għarfien kollaborattiv u divers. It-tagħlim tal-mużika jippermetti lill-istudenti sabiex jesploraw l-ambigwità; sabiex jaħsbu b'mod immaġinattiv, innovattiv, bi flessibbiltà u empatija; u sabiex iħossuhom kunfidenti bl-inċertezza u r-riskju. L-edukazzjoni tal-mużika tippromwovi ħsieb miftuħ, kritiku u diverġenti; u tinkoraġġixxi l-fehim u li wieħed iħossu f'armonija sħiħa fiżikament, mentalment u sensorjalment.

Il-mużika hija l-unika forma artistika tas-smigħ. In-natura essenzjali tal-mużika hija astratta. Il-mużika teżisti b'mod distint f'kull kultura u hija espressjoni bażika tal-esperjenza umana. Il-parteċipazzjoni attiva tal-istudenti trawwem fehim ta' żminijiet, postijiet, kulturi u kuntesti oħrajn. Il-mużika għandha l-kapaċità li tinvolvi, tispira u tarrikkixxi lill-istudenti kollha, teċċita l-immaġinazzjoni u tinkoraġġixxi lil kulħadd sabiex jilħaq il-potenzjal kreattiv u espressiv tiegħu. Ħiliet u tekniki żviluppati permezz tal-parteċipazzjoni fit-tagħlim tal-mużika jippermettu lill-istudenti sabiex jimmanipulaw, jesprimu u jaqsmu l-ħoss bħala semmiegħa, kompożituri u mużiċisti. It-tagħlim tal-mużika għandu impatt sinifikanti fuq il-kompetenzi konjittivi, affettivi, motorji, soċjali u personali tal-istudenti. Waqt li l-istudenti jistudjaw il-mużika, huma jitgħallmu l-valur u japprezzaw il-qawwa tal-mużika li tittrasforma l-qalb, ir-ruħ, il-moħħ u l-ispirtu tal-individwu. Huma jiżviluppaw apprezzament estetiku u jgawdu l-għeġubijiet ta' din l-arti.

L-istudenti li qed jitgħallmu l-mużika għandhom jisimgħu, idoqqu u jikkomponu. Għandhom jitgħallmu dwar l-elementi tal-mużika: ritmu, ton, dinamika u espressjoni, forma u struttura, u timbru u *texture*. Sabiex jidentifikaw u jinterpretaw l-elementi tal-mużika, l-istudenti jeħtieġu li jiżviluppaw il-ħiliet tas-smigħ tagħhom. It-tagħlim tal-mużika għandu jkun proċess kontinwu u sekwenzjali, li jippermetti l-akkwist, l-iżvilupp u r-reviżjoni ta' ħiliet, u għarfien, bi profondità u kumplessità dejjem akbar.

Li tagħmel il-mużika għandu jinvolvi smigħ attiv, imitazzjoni, improvizzazzjoni, kompożizzjoni, arranġament, tmexxija ta' mużiċisti oħrajn, kant, daqq, tqabbil u kuntrast, irfinar, interpretar, irrekordjar u annotazzjoni, prattika, preżentazzjoni u prestazzjoni. L-istudenti jitgħallmu kif tagħmel il-mużika bl-użu tal-vuċi, ġisem, strumenti, sorsi ta' ħsejjes li jiskopru huma stess, u t-teknoloġija tal-informazzjoni/komunikazzjoni. B'esperjenza dejjem tiżdied l-istudenti jiżviluppaw ħiliet analitiċi u għarfien estetiku. Ir-rispons għall-mużika għandu jagħmel lill-

istudenti membri attivi ta' udjenza li jgawdu, jirriflettu, janalizzaw, japprezzaw u jevalwaw xogħlijiet mużikali. Kemm li tagħmel il-mużika kif ukoll li tirrispondi għaliha jinvolvu l-iżvilupp ta' għarfien tal-ħoss tal-elementi tal-mużika permezz ta' esperjenzi fis-smigħ, fid-daqq u fil-kompożizzjoni. L-elementi tal-mużika jaħdmu flimkien u jsaħħu l-attività mużikali kollha. Billi jisimgħu, idoqqu u jikkomponu mużika minn firxa wiesgħa ta' stili, prattiki, tradizzjonijiet u kuntesti, l-istudenti jitgħallmu jagħrfu l-preferenzi soġġettivi tagħhom u jikkunsidraw perspettivi diversi ta' mużika. Dan, min-naħa l-oħra, jinfluwenza l-mod li huma jinterpretaw il-mużika bih bħala mużiċisti u kif jirrispondu għall-mużika li jisimgħu.

Meta jisimgħu l-mużika l-istudenti għandhom jiżviluppaw:

- il-kunfidenza sabiex ikunu kreattivi, innovattivi, jaħsbu fil-fond, tas-sengħa u informati.
- ħiliet sabiex jikkomponu, idoqqu, jimprovizzaw, jirrispondu u jisimgħu b'intenzjoni u bi skop.
- għarfien estetiku u rispett għall-mużika u prattiki tal-mużika, ta' komunitajiet, kulturi u tradizzjonijiet mużikali globali.
- għarfien tal-mużika bħala forma ta' arti bil-ħoss, filwaqt li jiksbu ħiliet sabiex isiru studenti tal-mużika indipendenti.

L-Aspetti tas-Suġġett: Il-mużika f'kuntest

Pedagoġija u l-Assessjar:
Billi jesploraw u josservaw il-mużika, l-istudenti jiżviluppaw għarfien tal-mużika f'kuntesti passati u preżenti; huma jaqsmu l-mużika tal-komunitajiet tagħhom, u jinvestigaw xogħlijiet mużikali bħala testi soċjali li japprofondixxu l-għarfien tagħhom ta' nies u ambjenti; u jifhmu l-mużika bħala lingwa universali u wirt ta' espressjoni f'kull kultura.

L-istudenti jitgħallmu jirrikonoxxu l-kontribut tal-mużika għall-kultura u s-sinifikat tiegħu. L-istudenti jikkontestwalizzaw il-kultura permezz tal-mużika filwaqt li jassoċjaw il-mużika ma' avvenimenti, ħinijiet, postijiet u emozzjonijiet partikolari, u jikkumparaw u jikkuntrastaw stili u ġeneri ta' mużika b'rabta ma' kuntesti passati u preżenti.

L-Aspetti tas-Suġġett: Ir-rispons għall-mużika

Pedagoġija u l-Assessjar:
Billi jisimgħu, jiċċaqalqu, ikantaw u jdoqqu, l-istudenti jesploraw u jirrispondu għall-elementi u kwalitajiet tal-mużika. Huma jiżviluppaw vokabolarju fil-mużika billi jitgħallmu u jużaw simboli u sistemi biex jirrappreżentaw il-ħoss, u jużaw smigħ iffokat sabiex jiżviluppaw ħiliet u sensittività tal-ħoss.

L-istudenti jesperimentaw bl-elementi tal-mużika u jiskopru u jimplimentaw mezzi strutturali biex jiffurmaw il-ħoss fil-mużika. Huma jisiltu mill-għarfien tagħhom ta' mudelli ritmiċi, melodiji, armoniji u stili ta' daqq sabiex jiddisinjaw u joħolqu sekwenzi ta' moviment u espressjonijiet artistiċi.

L-Aspetti tas-Suġġett: L-evalwazzjoni tal-mużika

Pedagoġija u l-Assessjar:
Billi jesploraw varji stili ta' mużika l-istudenti għandhom l-opportunità li jidentifikaw meta u fejn inħolqu xogħlijiet artistiċi. Huma jirriflettu fuq u jevalwaw karatteristiċi partikolari ta' xogħlijiet minn varji perjodi, kulturi u ġeneri. L-istudenti jarrikkixxu x-xogħol kreattiv tagħhom u jifhmu l-importanza tal-mużika.

L-Aspetti tas-Suġġett: Id-daqq

Pedagoġija u l-Assessjar:
Billi jipprattikaw u jippreżentaw prestazzjonijiet individwali u fi gruppi, l-istudenti jiżviluppaw ħeffa, sengħa mużikali u kontroll tekniku. Huma jdoqqu u jkantaw individwalment, u fi gruppi, bl-użu ta' tekniki xierqa u prattika tal-prestazzjoni. Huma jirriflettu fuq u jevalwaw il-prestazzjonijiet tagħhom stess u jagħmlu kritika kostruttiva dwar l-interpretazzjoni tal-mużika tal-prestazzjonijiet tal-oħrajn. L-istudenti jippreparaw, jipprattikaw, jippreżentaw u jmexxu prattika u prestazzjonijiet. Huma kapaċi jsegwu direzzjonijiet għas-smigħ, qari u interpretazzjoni tal-mużika filwaqt li jiżviluppaw għarfien tal-intenzjonijiet tal-kompożituri, kuntesti storiċi u kulturali.

L-Aspetti tas-Suġġett: L-improvizzazzjoni

Pedagoġija u l-Assessjar:
Billi jisiltu mill-esperjenzi u perspettivi tagħhom l-istudenti jiżviluppaw ideat mużikali; huma jagħmlu għażliet mużikali permezz tal-esplorazzjoni ta' vuċijiet u strumenti, u huma jużaw ħiliet tal-ħoss u l-immaġinazzjoni sabiex jiġġeneraw ideat u jikkomunikaw emozzjonijiet.

L-istudenti jagħżlu u jorganizzaw ħsejjes, jesprimu ideat u jaqsmu l-mużika ma' oħrajn permezz ta' preżentazzjonijiet informali/formali, filwaqt li jisiltu mill-esperjenza u immaġinazzjoni personali.

L-improvizzazzjoni għandha tkun ibbażata fuq l-esperimentazzjoni 'bil-widna', mingħajr l-użu ta' ebda forma ta' notazzjoni.

L-Aspetti tas-Suġġett: L-użu tal-vuċi tiegħi

Pedagoġija u l-Assessjar:
Billi jisimgħu u jevalwaw mużika differenti l-istudenti jidentifikaw kompożizzjonijiet miktuba u magħmula mill-vuċi tal-bniedem. L-istudenti jesploraw kif il-ġisem tal-bniedem jaħdem sabiex jipproduċi ħoss vokali; jifhmu l-kwalitajiet differenti tal-vuċijiet; u jisimgħu u janalizzaw mużika vokali minn madwar id-dinja.

L-istudenti jidentifikaw firxiet vokali u jifhmu l-mekkaniżmi tal-vuċi tal-bniedem. Jesploraw u jidentifikaw ukoll l-impatt emozzjonali tal-kant fi grupp, u huma konxji ta' kif kanzunetti minn kulturi differenti jistgħu jispiraw u anke jaffettwaw bidla soċjali.

L-Aspetti tas-Suġġett: Id-daqq ta' strumenti

Pedagoġija u l-Assessjar:
Billi jdoqqu varjetà ta' strumenti, l-istudenti jtejbu l-ħiliet tal-ħoss tagħhom u huma kapaċi jissintesizzaw elementi ta' mużika, notazzjoni u prattika tal-prestazzjoni. Huma gradwalment jintegraw it-teknika tal-istrument, il-kuntest storiku u l-prestazzjoni. L-istudenti jaddattaw il-prestazzjoni tagħhom skont it-tip ta' *ensemble* li qed jiġi ppreżentat u t-tip ta' udjenza.

L-istudenti jagħrfu l-forma u struttura permezz ta' daqq ta' strumenti tradizzjonali u mhux, u huma jdoqqu u jitgħallmu repertorju b'attenzjoni għad-dinamiċi, ritmu, artikolazzjoni u espressjoni.

L-Aspetti tas-Suġġett: L-użu tat-teknoloġija - Il-promozzjoni tal-Litteriżmu Diġitali

Pedagoġija u l-Assessjar:
Billi jisimgħu varjetà ta' mużika l-istudenti jifhmu kif it-teknoloġija tkompli tibdel il-forma tal-mużika. L-istudenti jesploraw u jintegraw il-lingwaġġ u proċess ta' produzzjoni. Huma kapaċi jużaw il-kreattività tagħhom sabiex jipproduċu l-mużika tagħhom, u jistgħu jaħdmu bħala tim sabiex joħolqu l-mużika.

L-istudenti jużaw l-għarfien tagħhom tal-għodod tal-produzzjoni tal-mużika u aspettattivi tal-udjenza sabiex jipparteċipaw f'avvenimenti mużikali fl-iskola u fil-komunità tagħhom. Huma jużaw għodod tat-teknoloġija tal-mużika sabiex jaqraw, jiktbu, janalizzaw u joħolqu l-mużika.

L-Aspetti tas-Suġġett: In-notazzjoni

Pedagoġija u l-Assessjar:
L-istudenti huma kapaċi li gradwalment jieħdu noti tal-impulsi kreattivi f'modi varji. Huma jifhmu u jiddeskrivu t-tifsira ta' simboli u vokabolarju mużikali (dinamiċi, ritmu, ton, markaturi tar-ritmu u artikolazzjoni) li jiltaqgħu magħhom waqt li joħolqu, u/jew qed isegwu, partitura ta' xogħol mir-repertorju strumentali/vokali tagħhom. Huma jqabblu u jikkuntrastaw verżjonijiet differenti ta' melodija li huma jaqraw u jdoqqu, bl-użu ta' firxa wiesgħa ta' vokabolarju mużikali. L-istudenti jikkomponu, jiktbu n-noti u jdoqqu xogħlijiet bl-użu ta' notazzjoni tradizzjonali u mhux.

L-istudenti jikkritikaw ix-xogħol/prestazzjoni annotat tagħhom billi jiddiskutu l-kwalità tal-kitba, u jagħmlu t-tiswija meħtieġa f'xogħolhom u/jew il-prestazzjoni tagħhom.

L-Aspetti tas-Suġġett: Il-komunikazzjoni, parteċipazzjoni u interazzjoni fi prestazzjonijiet u preżentazzjonijiet

Pedagoġija u l-Assessjar:
L-istudenti jwessgħu l-perspettiva tagħhom billi jaħdmu ma' organizzazzjonijiet professjonali ta' artisti, u tal-arti, li jirrappreżentaw approċċi kulturali u personali diversi għall-mużika, u billi jattendu prestazzjonijiet ta' stili u ġeneri mużikali varjati ħafna. Sħubiji attivi bejn il-komunità tal-iskola u dik lokali joħolqu art fertili għat-tagħlim u kreattività tal-mużika tal-istudenti.

L-istudenti jinvestigaw kuntesti storiċi, soċjali u kulturali sabiex jesploraw temi komuni u prinċipji li jgħaqqdu l-mużika ma' dixxiplini oħrajn, u jarrikkixxu x-xogħol kreattiv tagħhom filwaqt li jifhmu l-importanza tal-mużika fl-evoluzzjoni tal-ħsieb u l-espressjoni. L-istudenti jidentifikaw interessi mużikali immedjati u fit-tul, u jagħżlu riżorsi lokali u barranin xierqa sabiex jiffinanzjaw dawn ix-xogħlijiet/proġetti.

L-Aspetti tas-Suġġett: L-iżvilupp, it-twessigħ u l-ipperfezzjonar tal-għarfien dwar il-mużika

Pedagoġija u l-Assessjar:
Billi jikkunsidraw il-firxa ta' mużika u professjonijiet relatati mal-mużika, u r-rwol li l-mużika għandha f'ħajjithom, l-istudenti jaħsbu dwar il-miri u l-aspirazzjonijiet tagħhom, u jifhmu kif il-varji professjonijiet jappoġġaw lil xulxin u jikkonnettjaw flimkien. Huma għandhom ħiliet fiżiċi, soċjali u konjittivi li tgħallmu fil-mużika, u abbiltà li japprezzaw u jieħdu pjaċir jipparteċipaw fil-mużika tul ħajjithom kollha.

L-istudenti jipparteċipaw f'varjetà ta' avvenimenti mużikali fl-iskola tagħhom, f'festivals tal-arti lokali u, possibbilment, f'festivals tal-arti u l-kultura barra minn dawn il-gżejjer.

L-Istrateġiji Nitgħallem biex Nitgħallem

Dawn li ġejjin huma eżempji tal-istrateġiji li jagħmlu parti mill-'proċess nitgħallem biex nitgħallem', wieħed mit-tmien kompetenzi li jissemmew fid-dokument *European Reference Framework Key Competencies for Lifelong Learning (European Commission, 2006)*:

- Diskussjonijiet pedagoġiċi bejn l-istudenti fejn, fuq bażi volontarja, l-istudenti jispjegaw kif għamlu biċċa xogħol u kif irnexxielhom jegħlbu d-diffikultajiet li ltaqgħu magħhom, li jwasslu għal skambju ta' strateġiji u teknikalitajiet f'ambjent ta' kooperazzjoni.
- L-istudenti jitgħallmu jużaw il-punteġġjatura, l-istampi, l-informazzjoni addizzjonali minbarra t-test, bħal spjegazzjoni tal-kliem diffiċli u l-identifikazzjoni ta' kliem importanti waqt biċċa xogħol ta' qari/taħriġ il-fehem.
- It-tagħlim u l-gwida fi stadji differenti tal-kitba ta' komponiment u l-għodod differenti u l-metodi li jistgħu jintużaw f'kull stadju.

Il-Kisbiet mit-Tagħlim tas-Suġġett (SLOs) inkitbu b'tali mod li l-edukaturi jużaw approċċi li jaddottaw it-tagħlim li jinvolvi, li juri ħila u jinvolvi lill-istudenti b'mod attiv f'numru ta' kuntesti sabiex iħeġġu filwaqt li jippermettu tagħlim li jiffoka fuq l-istudenti u l-istrateġiji tat-tagħlim. F'kull stadju, dawk li jippjanaw il-kurrikulu għandhom jikkonsidraw fuq bażi regolari l-opportunitajiet li jiġu ppreżentati permezz tal-SLOs sabiex jiżviluppaw tagħlim attiv matul il-livelli fil-Qafas tal-Kisbiet tat-Tagħlim. L-ippjanar għandu jieħu ħsieb, filwaqt li jħeġġeġ il-parteċipazzjoni tal-istudenti, li dan jista' u għandu jkun ta' influwenza filwaqt li jikkontribwixxi fil-proċess.

Sabiex jissaħħaħ l-ippjanar tal-kurrikulu, filwaqt li jkun assigurat li l-istudenti kollha jkollhom aċċess b'mod attiv u jinvolvu ruħhom fl-ambjent tat-tagħlim, hemm bżonn ta' approċċ koerenti fl-ippjanar tat-tagħlim, fit-tagħlim u l-assessjar, u fil-qsim ta' informazzjoni fuq il-progress u l-kisbiet milħuqa. Meta jiġi addottat dan it-tip ta' ppjanar tal-kurrikulu huwa importanti li ma narawx l-SLOs bħala fatturi li jillimitaw il-potenzjal tat-tagħlim tal-istudenti u li ma jippermettux li jkun hemm devjazzjoni tat-tagħlim lil hinn minn dak imsemmi fl-SLOs. Din l-idea tinjora l-iskop u l-flessibiltà li jipprovdi l-approċċ tal-kisbiet mit-tagħlim. Kif, fejn u meta jiġu mgħallma dawn il-kisbiet huma fid-diskrezzjoni tal-edukatur. L-SLOs qegħdin hemm sabiex jiċċaraw il-proċess ta' assessjar billi jelenkaw b'mod sempliċi l-aspettattivi tat-tagħlim. B'dan il-mod, l-assessjar huwa marbut li juri li dawn l-aspettattivi ntlaħqu.

Ladarba jiġu ssettjati l-aspettattivi tat-tagħlim, l-edukaturi jistgħu jibdew jintroduċu l-flessibiltà fid-disinn tal-kurrikulu u fil-metodu ta' tagħlim li s'issa kien diffiċli li jsir. L-approċċ tar-riżultati tat-tagħlim jippermetti lill-edukaturi jduru lejn tagħlim li jiffoka fuq l-istudenti u l-istrateġiji tat-tagħlim. Dan ifisser li jsiru jafu l-ħafna modi li bihom l-istudenti huma differenti minn xulxin, liema mill-ħafna metodi jagħmlu sens fit-tagħlim attwali, u kif għandhom jaffrontaw din il-varjanza b'tali mod li joffru sapport lill-istudenti fuq bażi individwali filwaqt li jgħinuhom jipprogredixxu. Taqsima Ċ: *It-tagħlim ta' studenti differenti f'kull livell* toffri gwida fuq kif dan jista' jsir.

B. L-*EMBEDDING* FIT-TAGĦLIM TAT-TEMI KROSSKURRIKULARI

Fl-Ewropa kien hemm bidla minn approċċ li jittratta b'mod esklussiv is-suġġett għal approċċ li jiffoka fuq temi krosskurrikulari, tematiku, interdixxiplinarju u kollaborattiv, li jirrifletti s-sitwazzjonijiet reali tal-ħajja ta' kuljum filwaqt li jħeġġeġ it-trasferiment tal-ħiliet minn settur tat-tagħlim għal ieħor. Permezz tal-approċċ krosskurrikulari, ħafna mis-setturi tal-kurrikulu ngħataw profil ogħla filwaqt li ssaħħu numru ta' kompetenzi trasversali (European Commission, 2012). Is-CCTs jgħaqqdu flimkien is-suġġetti billi jidentifikaw l-għanijiet tat-tagħlim komuni li huma riflessi wkoll fit-twemmin tal-iskola (Ministeru għall-Edukazzjoni u x-Xogħol, 2012: 31, 39).

It-Temi Krosskurrikulari (CCTs) ġew introdotti fl-LOF sabiex jassiguraw li l-istudenti kollha, huma u jipprogredixxu matul il-livelli, jiġu f'kuntatt kontinwu mat-tipi ta' għarfien, ħiliet u fehim li huma meħtieġa sabiex huma jkunu jistgħu jipparteċipaw b'mod attiv, filwaqt li jirnexxu u jikkontribwixxu fis-soċjetà Maltija.

L-*embedding* tas-CCTs fil-Kisbiet mit-Tagħlim tas-Suġġett joffri aċċess għal identità ġdida tat-tagħlim li jmur lil hinn mis-suġġett, u l-istudenti ser jagħtu valur lit-tagħlim tas-CCT meta jaraw li dawn huma parti integrali mill-Qafas tal-Kisbiet mit-Tagħlim u li huma vitali sabiex jgħinuhom biex isiru studenti olistiċi.

Kull CCT qed jiġi ppreżentat bħala sett ta' riżultati addizzjonali tat-tagħlim liż-żgħażagħ sabiex huma jiffaċċjaw u jiżviluppaw għarfien u fehim tagħhom meta qed jipprogredixxu matul il-Qafas tal-Kisbiet mit-Tagħlim.

It-Temi Krosskurrikulari huma:

il-Litteriżmu Diġitali

l-Edukazzjoni għad-Diversità

l-Edukazzjoni għall-Intraprenditorija, il-Kreattività u l-Innovazzjoni

l-Edukazzjoni għall-Iżvilupp Sostenibbli

it-Tagħlim biex Nitgħallem u t-Tagħlim Kooperattiv

il-Litteriżmu

It-Temi Krosskurrikuluari jinsabu fl-Appendiċi onlajn fuq
http://www.schoolslearningoutcomes.edu.mt/en/category/cross-curricular-themes

Is-CCTs għandhom jiġu infilsati matul il-vjaġġ ta' tagħlim u l-esperjenzi tal-istudenti, fejn il-punt ewlieni għandu jkun li l-għarfien u l-fehim tas-CCT jiġi mgħallem, ikkonsolidat u kkuntestwalizzat. Il-kuntest huwa importanti bil-għan li jżid it-tifsira u l-iskop biex jiġi msaħħaħ l-użu tas-CCT. Ma hemm l-ebda mod effettiv biex jiġi organizzat u nfilsat it-tagħlim tas-CCTs. Madankollu, meta CCT tingħaqad b'mod dirett ma' biċċa xogħol partikolari fi ħdan l-SLO imbagħad ikun assigurat li jkun hemm opportunità għall-użu tas-CCT f'dik il-biċċa xogħol partikolari, huwa mod effettiv ħafna kif tiġi infilsata CCT.

L-*embedding* ma jinkludix biss l-għaqda ta' kurrikula differenti. L-ippjanar ta' fejn ser jiddaħħal il-kontenut tas-CCT biex jagħmel parti mill-SLOs jew mill-Aspett tas-Suġġett huwa biss il-bidu. L-edukaturi għandhom jistabbilixxu kif il-kontenut tas-CCT jżid il-valur tal-SLOs li qed jiġu mgħallma u kif tista' tinkiseb xi ħaġa akbar minn sempliċement għaqda flimkien tal-partijiet differenti. Fuq kollox, it-tagħlim tas-CCT ser iżid il-valur fit-trasferiment tal-għarfien, tal-ħiliet u tal-fehim billi jippreżenta sitwazzjonijiet fattwali li jagħmlu sens għall-istudenti.

L-*Embedding* bħala proċess

Hemm tliet modi ewlenin sabiex jiġu mgħallma l-għarfien, il-ħiliet u l-fehim li hemm indirizzati fis- CCTs tul il-proċess tat-tagħlim. Dawn huma:

- permezz ta' metodi ta' tagħlim u t-tagħlim innifsu marbut mal-SLOs;
- billi jiġu magħżula metodi u strateġiji partikolari tat-tagħlim minn oħrajn biex jiġu mgħallma l-SLOs;
- billi jsiru attivitajiet krosskurrikulari mibnija b'mod speċifiku jew attivitajiet li jinvolvu lill-iskola kollha.

Dan il-proċess jimplika bidla importanti fil-mod kif l-għalliema jħarsu lejn it-tagħlim tal-kontenut tas-suġġett fil-klassi. L-integrazzjoni tar-riżultati tat-tagħlim krosskurrikulari fit-tagħlim ta' suġġetti differenti teħtieġ li l-għalliema jmorru lil hinn mill-iskemi tradizzjonali u jaħdmu f'kollaborazzjoni flimkien sabiex jiżviluppaw l-approċċ tagħhom għas-CCTs filwaqt li jkun hemm skambju ta' informazzjoni fuq l-iżvilupp tat-tagħlim ta' studenti speċifiċi b'rabta mas-CCTs (European Commission, 2012:25).

It-tagħlim tas-CCTs permezz tal-SLOs

L-ewwel approċċ għat-tagħlim tal-kontenut tas-CCT huwa permezz tal-integrazzjoni tat-tagħlim tas-CCT ma' dak tal-SLOs partikolari. Il-qafas jipprovdi gwida fuq l-aħjar opportunitajiet biex isir dan. Fejn SLO partikolari tippreżenta opportunità tajba li tindirizza tagħlim marbut mat-Tema Krosskurrikulari tidher l-istampa tas-CCT wara l-SLO. Din turi li l-SLO:

- qed toffri opportunità sabiex wieħed jibda jħares lejn l-iżvilupp tat-tagħlim u l-ħiliet marbuta ma' aspett partikolari tas-CCT;
- tista' tiġi msaħħa billi jiġi introdott aspett partikolari ta' wieħed mis-CCTs.

Bħala gwida għall-edukaturi, fejn il-kisbiet speċifiċi mit-tagħlim tas-CCT li l-aktar huma relevanti, l-istampa tas-CCT li jkun hemm flimkien mal-SLO partikolari tinkludi wkoll titlu sabiex jiġi identifikat liema hu l-aspett partikolari tas-CCT li 'joqgħod l-aktar', i.e. il-parti tal-kontenut tas-CCT li hija l-aktar marbuta mal-għarfien, il-fehim u/jew il-ħiliet indirizzati fl-SLO partikolari.

Għalkemm qed tiġi identifikata CCT waħda, dan ma jfissirx li CCTs oħra ma jkunux relevanti. L-identifikazzjoni ta' tema partikolari sempliċement tissuġġerixxi li l-edukaturi jistgħu jsibu dik il-parti identifikata bħala l-aktar relevanti, l-aktar xierqa jew l-aktar faċli li tiġi integrata f'dak il-punt partikolari, filwaqt li tippermetti lill-edukaturi jgħallmu s-suġġett u s-CCT b'mod integrat.

Eżempji ta' dan it-tip ta' *embedding* fil-Mużika jinkludu:

- Kapaċi nesplora mużika ta' ġeneri differenti, *bħal mużika popolari u musicals* u nikkummenta dwar kif dawn il-ġeneri jirriflettu l-kultura u s-soċjetà.
  NITGĦALLEM BIEX INSIR NAF
  Meħuda minn Livell 9, L-Aspett tas-Suġġett: Il-mużika fil-kuntest

- Kapaċi nerġa' nirrakkonta ħrafa folkloristika jew tradizzjonali permezz tal-mużika, nintegra forom oħra ta' arti biex nirrakkonta din il-ħrafa, u nikkummenta dwar kif il-mużika interaġixxiet ma' forom oħra ta' arti biex tingħad l-istorja.
  IL-KITBA
  Meħuda minn Livell 7, L-Aspett tas-Suġġett: Ir-rispons għall-mużika

- Kapaċi niżviluppa mod kif nirrekordja diġitalment il-progress permezz tal-awdjo u/jew il-vidjow billi nirrekordja xogħli matul is-sena u npoġġih f'ordni kronoloġiku fl-aħħar tas-sena biex nevalwa l-progress tiegħi stess.
  KONJITTIVA
  Meħuda minn Livell 8, L-Aspett tas-Suġġett: L-użu tat-teknoloġija - Il-promozzjoni tal-Litteriżmu Diġitali

Eżempju: Insibu opportunitajiet sabiex jiġi indirizzat it-tagħlim ta' CCT f'SLOs tal-Mużika

- **Kapaċi nidentifika l-mużika folkloristika Maltija u niddiskuti x'rabta għandha mal-kultura, il-politika u l-kuntest storiku.**
  NITGĦALLEM BIEX INSIR NAF
  Meħuda minn Livell 7, L-Aspett tas-Suġġett: Il-mużika fil-kuntest

Dan l-SLO għandu relazzjoni interessanti ma' kisba partikolari fis-CCT tal-Edukazzjoni għal Żvilupp Sostenibbli: rekwiżiti Nitgħallem biex Insir Naf. Il-kisba li ġejja mis-CCT tippermetti lill-edukatur sabiex iħares lejn l-importanza tal-mużika folkloristika Maltija u l-każini tal-banda, soċjalment u storikament, fis-soċjetà Maltija:

- Kapaċi nispjega kif is-sistemi naturali, **soċjali, kulturali** u ekonomiċi jaħdmu u huma interrelatati.

Minħabba f'hekk, tesplora kwistjonijiet ta' koeżjoni u organizzazzjoni soċjali minn perspettiva storika, filwaqt li tippermetti diskussjoni dwar mużika folkloristika Maltija u r-rwol tagħha fis-soċjetà attwali

L-indirizz tas-CCTs permezz tal-użu ta' metodi u strateġiji partikolari tat-tagħlim

Is-CCTs jistgħu jintużaw sabiex inebbħu l-ħolqien ta' politiki u strateġiji dipartimentali, pereżempju billi t-tagħlim jiġi strutturat apposta sabiex jimmassimizza l-użu ta' teknoloġiji diġitali. Fil-livell ta' Dipartiment tal-Mużika, is-CCTs li ġejjin jistgħu jkunu partikolarment addattati sabiex jgħinu fl-għażliet pedagoġiċi u stili ta' tagħlim magħżula sabiex jimmassimizzaw il-flessibbiltà introdotta mil-LOF:

Nitgħallem biex Nitgħallem u t-Tagħlim Kooperattiv

il-Litteriżmu Diġitali

l-Edukazzjoni għad-Diversità

L-edukaturi jistgħu jsibu li s-CCTs li ġejjin għandhom rwol fl-għażla tas-suġġetti sabiex jistimulaw interess u dibattitu:

l-Edukazzjoni għall-Iżvilupp Sostenibbli

l-Edukazzjoni għall-Intraprenditorija, il-Kreattività u l-Innovazzjoni.

Huwa evidenti li xi wħud mis-CCTs jintegraw ruħhom b'mod naturali għal stili partikolari ta' tagħlim. Taqsima Ċ *It-tagħlim ta' studenti differenti f'kull livell* toffri gwida fuq kif CCTs partikolari jistgħu jgħinu lill-istudenti jirnexxu f'ambjenti ta' tagħlim partikolari. L-għażla b'mod deliberat ta' strateġiji partikolari tat-tagħlim li jinvolvu tagħlim attiv u/jew sperimentali u approċċi għat-tagħlim ta' kif jistgħu jissolvew il-problemi, fejn jeħtieġ li jkun hemm livell ta' awtonomija tal-istudenti kif ukoll xogħol fi gruppi, ser jgħinu sabiex it-tagħlim ikun wieħed li jwassal għall-introduzzjoni tas-CCTs tal-Litteriżmu Diġitali u Nitgħallem biex Nitgħallem u t-Tagħlim Kooperattiv.

Pereżempju, is-CCT Nitgħallem biex Nitgħallem u t-Tagħlim Kooperattiv tinkludi kategorija ta' kisbiet mit-tagħlim fuq it-Tagħlim Personali u, billi jiġi indirizzat it-tagħlim marbut ma' din il-kategorija tas-CCT, l-istudenti ser jiżviluppaw il-ħiliet tat-tagħlim meħtieġa sabiex f'biċċa xogħol partikolari jkunu awtonomi filwaqt li jimmaniġġjaw lilhom infushom. Simili ta' din, il-kategorija tat-Tagħlim Soċjali fi ħdan l-istess CCT tista' tgħin lill-istudenti jiżviluppaw qafas ta' ħiliet, attitudnijiet u mġiba li jgħinhom jieħdu kemm jistgħu mix-xogħol fi grupp jew f'tim u minn strateġiji oħra ta' tagħlim soċjali.

Is-CCT tat-Tagħlim Diġitali ser tgħin lill-istudenti jiżviluppaw il-kompetenzi marbuta mal-immaniġġjar tat-tagħlim, is-sors minn fejn tinġabar l-informazzjoni, il-manipulazzjoni tal-informazzjoni, il-komunikazzjoni u l-preżentazzjoni tal-informazzjoni. Meta jkun hemm dawn it-tipi ta' ħiliet tat-tagħlim infilsati fit-tagħlim qabel ma jibdew jintużaw ta' spiss ser jgħinu lill-istudenti jaffrontaw il-biċċiet tax-xogħol b'aktar kunfidenza kemm fil-proċessi tat-tagħlim fuq l-SLOs kif ukoll fil-kisbiet infushom.

L-indirizz tas-CCTs f'attivitajiet krosskurrikulari jew f'attivitajiet li jinvolvu lill-iskola kollha

Is-CCTs kollha jistgħu jintużaw bħala strateġiji għall-iskola kollha sabiex jinħoloq ambjent ta' tagħlim ta' kwalità għolja li jagħti valur lill-istudenti kollha filwaqt li jissettja għanijiet għoljin għal kulħadd. L-iskejjel jistgħu jaraw il-benefiċċju meta jkollhom *policies* li jinkludu lill-iskola kollha fuq il-progress fil-:

- Litteriżmu
- Litteriżmu Diġitali
- Edukazzjoni għad-Diversità
- Edukazzjoni għall-Iżvilupp Sostenibbli

Dawn it-tipi ta' CCTs jistgħu jintużaw sabiex ikun hemm *policies* infurmati għall-iskola kollha kif ukoll iżidu l-valur tat-tagħlim fi ħdan il-klassi. Madankollu, CCTs oħra jistgħu jintużaw sabiex jiffurmaw il-bażi tal-attivitajiet għal sena sħiħa ta' grupp partikolari jew, aktar minn hekk, inizjattivi li jinvolvu lill-istudenti kollha fl-iskola fuq suġġetti ambjentali. Pereżempju:

- Is-CCT tal-Edukazzjoni għall-Iżvilupp Sostenibbli tista' tintuża biex tifforma l-bażi għal attivitajiet ekstrakurrikulari għall-iskola kollha marbuta mat-tip ta' inizjattivi bħal Eko-Skola jew inizjattivi fuq l-użu minimu tal-enerġija. Attivitajiet ta' ġbir ta' fondi jistgħu jgħinu attivitajiet tal-iskola ta' sorsi ta' enerġija li jistgħu jerġgħu jintużaw permezz tat-tagħlim f'din is-CCT flimkien ma' dak tas-CCT marbuta mal-Edukazzjoni għall-Intraprenditorija, il-Kreattività u l-Innovazzjoni.
- Is-CCT tal-Edukazzjoni għall-Intraprenditorija, il-Kreattività u l-Innovazzjoni tista' tintuża biex issaħħaħ it-tagħlim u l-esperjenzi marbuta ma' attivitajiet li jvarjaw minn *tuck shop* immexxi mill-istudenti għal avveniment skolastiku jew inizjattivi li jinvolvu lill-iskola kollha fuq id-dinja tax-xogħol.

Ċ. IT-TAGĦLIM TA' STUDENTI DIFFERENTI F'KULL LIVELL

Waħda mill-benefiċċji li taħdem b'Qafas tal-Kisbiet mit-Tagħlim (u fl-istess ħin waħda mill-isfidi) hija l-abbiltà li tippermetti lill-istudenti jipprogredixxu bil-pass tagħhom u li tkun kapaċi taddatta l-metodoloġija tat-tagħlim u l-kurrikulu sabiex jissodisfaw il-bżonnijiet tagħhom. L-SLOs juru b'mod ċar fejn huwa t-'tmiem' tat-tagħlim f'kull livell għal kull student iżda l-edukaturi għandhom jirrikonoxxu filwaqt li jippjanaw għal dawk l-istudenti li ser jilħqu dan il-punt qabel l-oħrajn kif ukoll għal dawk li forsi jkollhom bżonn aktar żmien u aktar għajnuna sabiex jilħqu l-livell mixtieq.

L-Aspetti tas-Suġġett mhumiex riġidi u lanqas restrittivi u ma hemmx bżonn li jiġu mgħallma f'xi sekwenza partikolari jew bħala kontenut meħud f'iżolament. L-aspetti tas-suġġett jistgħu jidħlu fuq xulxin u jitħalltu fi programmi tat-tagħlim akbar (jew iżgħar). L-edukaturi jistgħu jippreferu li jaffrontaw il-kuntesti tat-tagħlim f'ordni differenti skont is-sitwazzjoni, jew li jgħallmu aspetti tat-tagħlim permezz ta' topiks tal-għażla tagħhom.

Id-diversità tal-istudenti
L-NCF iħaddan id-diversità u jitlob li din tiġi mħeġġa f'ambjent inklussiv.

L-NCF jindirizza l-bżonnijiet ta':

- studenti tajbin ħafna u b'talent li għalihom il-proċess tat-tagħlim jeħtieġ li joffri sfida sabiex huma jieħdu sehem u jkunu motivati li jiżviluppaw it-talenti tagħhom;
- studenti bi bżonnijiet edukattivi speċjali li għalihom il-kurrikulu għandu jkun miktub b'tali mod li jippermetti lill-għalliema japprezzaw kif l-istudenti kollha jistgħu jaċċessaw l-istess kurrikulu f'kull settur tat-tagħlim u jippermetti assessjar ta' firxa ta' ħiliet;
- studenti b'diżabiltajiet severi li għalihom il-kurrikulu għandu joffri edukazzjoni mibnija fuq firxa ta' ħiliet imfissra f'termini ta' fażijiet ta' żvilupp;
- studenti minn ambjenti soċjali żvantaġġati li għalihom l-iskola, flimkien mal-imsieħba lokali u istituzzjonali l-aktar importanti fis-soċjetà, għandhom jgħallmu aktar ħiliet filwaqt li joffru sapport lill-familji tagħhom u l-komunità lokali sabiex jipprovdu ambjent edukattiv b'saħħtu u stabbli;
- studenti minn ambjenti soċjali, kulturali u lingwistiċi differenti, inkluż it-tfal ta' refuġjati u persuni li qed ifittxu l-ażil, li għalihom il-kurrikulu jinkludi aċċess għal programm edukattiv li hu infilsat f'ambjent li joffri sapport emozzjonali u psikoloġiku li jirrispetta ċ-ċirkostanzi tal-individwi.

Il-Qafas tal-Kurrikulu Nazzjonali għal Kulħadd, Ministeru għall-Edukazzjoni u x-Xogħol (2012:41)

Il-klassijiet kollha, anke fejn qed jiġi mħaddem is-*setting*, ser ikunu magħmula minn firxa ta' abbiltajiet. Dan għaliex l-istudenti jkollhom ħiliet u diffikultajiet differenti u jiżviluppaw b'rati differenti. Sabiex tiġi definita klassi 'b'abbiltajiet differenti' sempliċement bħala grupp ta' studenti b'firxa ta' abiltajiet hija superfiċjali wisq. Xi ngħidu għall-firxa ta' stili u preferenzi tat-tagħlim, livelli ta' interessi u l-ambjenti tad-dar, li kollha kemm huma jħallu impatt fuq l-esperjenza tat-tagħlim? L-istudenti kollha juru ħiliet differenti fi żminijiet differenti skont is-suġġett studjat u l-istil tat-tagħlim li jkun qed jintuża. Meta jkunu barra miż-żona ta' tagħlim l-aktar komda għalihom ser imorru anqas tajjeb. Mhix reali li tistenna minn grupp ta' studenti, hi x'inhi l-abiltà tagħhom, li jipprogredixxu matul il-biċċiet tax-xogħol bl-istess pass. Żewġ terzi tal-istudenti fil-klassi ser ikunu qed jaħdmu barra l-istil tat-tagħlim li jippreferu sakemm il-biċċa tax-xogħol ma tkunx varjata.

Wieħed mill-aktar modi effettivi li jassigura li l-istudenti differenti jintlaħqu f'kull livell matul l-LOF huwa li tgħallem lill-istudenti jaħsbu għalihom infushom. Ftit mis-CCTs jipprovdu l-għodda tal-għarfien u l-ħiliet għall-istudenti sabiex ikunu kapaċi jsiru studenti aktar effettivi, li jaddattaw malajr, mimlija bir-riżorsi, u awtonomi.

Il-Progress u d-diverġenza fit-tagħlim

Il-prinċipju tad-diversità u l-inklużjoni li jiffurmaw il-bażi tal-NCF jimplikaw li f'kull stadju l-istudenti ta' kull livell u kompetenza għandhom jesperjenzaw is-suċċess, l-isfidi, u s-sapport meħtieġ sabiex isaħħu l-impenn tagħhom. Jeħtieġu programmi flessibbli ta' tagħlim li jipprovdu esperjenzi ta' tagħlim differenti għal spettru wiesa' ta' studenti filwaqt li jippermettu li jkun hemm rati differenti ta' progress hekk kif it-tfal u ż-żgħażagħ iqattgħu ż-żmien fl-iskola. Hemm bżonn approċċi differenti li jindirizzaw il-bżonnijiet differenti tat-tagħlim. Bil-punt fokali dejjem jikber fuq l-istudenti, u b'aktar klassijiet b'abbiltajiet differenti fl-iskejjel, l-approċċi li joffru diverġenza qed isiru aktar importanti u l-għalliema għandhom jaddottaw strateġiji li jibnu fuq it-tagħlim tal-passat tat-tfal u taż-żgħażagħ filwaqt li jgħinuhom jipprogredixxu.

Il-Qafas tal-Kurrikulu Nazzjonali għal Kulħadd, Ministeru għall-Edukazzjoni u x-Xogħol (2012:40)

Strateġiji għat-tagħlim ta' klassijiet b'abbiltajiet differenti

L-għalliema fil-klassi għandhom jibdew billi joħolqu relazzjoni personali ma' kull student/a fil-klassi tagħhom billi jitgħallmu u jużaw isimhom filwaqt li jsiru jafu x'jinteressahom. Li jiġu inklużi setturi ta' interess fit-tagħlim huwa mod tajjeb ħafna biex l-istudenti jkunu involuti. Fl-istess ħin, li jintuża dan it-tip ta' tagħlim meta jkun qed jiġi ssettjat ix-xogħol għad-dar jew xogħol individwali fil-klassi jista' jservi ta' motivazzjoni u jista' jgħin sabiex l-istudenti jżommu ruħhom involuti fit-tagħlim.

It-tagħlim Personali:

- Kapaċi nidentifika s-sapport u r-riżorsi li għandi bżonn biex nitgħallem.
- Konxju/a tal-mod li nippreferi kif nitgħallem u kapaċi nużah biex nippjana t-tagħlim tiegħi.
- Kapaċi nimmaniġġja l-għanijiet u l-ħin b'mod effiċjenti fit-tagħlim.
- Inħossni kompetenti fl-immaniġġjar tat-tagħlim tiegħi.
- Naċċetta r-rispsons tal-oħrajn u nikkonsidrah.
- Nagħraf lili nnifsi billi nbiddel is-suppożizzjonijiet tiegħi maż-żmien.
- Kapaċi nsegwi l-interessi tiegħi peress li dawn jgħinuni nirrifletti fuq 'jien min jien'.
- Nieħu gost meta nirnexxi f'xogħlijiet diffiċli.

Meħuda mis-CCT Nitgħallem biex Nitgħallem u t-Tagħlim Kooperattiv

Modi kif tagħti s-setgħa lill-istudenti filwaqt li tgħinhom jirnexxu fi ħdan l-LOF

Il-ħolqien ta' ambjent dinamiku tat-tagħlim permezz ta':

- L-immaniġġjar tal-klassi u l-ħolqien ta' opportunitajiet għall-istudenti biex jaħdmu b'mod individwali, f'pari jew fi gruppi.
- Il-bidla fit-tqassim tal-klassi skont it-tagħlim li jkun qed isir.
- Il-provvista ta' attivitajiet differenti, li jippermettu lill-istudenti jagħżlu l-livell ta' involviment u sfida. Din ser tgħin fis-sens ta' 'dritt ta' pussess' imsemmi 'l quddiem.
- L-użu ta' għażla ta' riżorsi differenti bi ħsieb.
- Il-preżentazzjoni ta' modi differenti kif tista' tiġi mgħallma l-istess ħaġa.

L-involviment tal-istudenti permezz ta':

- Il-ħolqien ta' sens ta' 'dritt ta' pussess' min-naħa tal-istudenti tal-proċess tat-tagħlim billi, pereżempju, l-istudenti jkollhom ċans jagħżlu l-proġett tagħhom.
- L-għajnuna lill-istudenti sabiex juru l-fehim tagħhom b'modi differenti, pereżempju permezz ta' mezzi li jagħżlu huma stess, sew jekk preżentazzjoni viżiva, orali jew preżentazzjoni fiżika.
- Il-bini ta' ħiliet għolja ta' ħsibijiet bl-użu tat-tassonomija ta' Bloom (f'kull livell) u l-ħidma permezz tal-SLOs sabiex it-tagħlim ikun wieħed interessanti, li jkun utli u joffri sfidi kif jindikaw l-SLOs, tant li l-SLOs jingħataw dimensjoni usa' jew jintużaw b'modi differenti. Dan jista' jsir billi l-istudenti jingħataw xogħol li jinvolvi s-soluzzjoni ta' problemi filwaqt li jingħataw l-opportunità li jittrasferixxu u japplikaw l-għarfien għal kuntest ġdid.

Il-bidla tal-istudenti fi studenti li kapaċi jinbidlu billi:

- minn età bikrija l-istudenti jiġu introdotti għall-istrateġiji ewlenin tat-tgħlim li jagħmlu parti mis-CCT Nitgħallem biex Nitgħallem u t-Tagħlim Kooperattiv;
- jiġu diksussi l-għanijiet tat-tagħlim f'kull lezzjoni mal-istudenti, u b'hekk isiru konxji ta' x'inhu mistenni li jitgħallmu mat-tmiem tal-lezzjoni. L-SLOs (mitkuba fl-ewwel persuna) huma indirizzati lejn l-istudenti;
- l-istudenti jkunu konxji tal-istili differenti tat-tagħlim; l-istudenti jiġu mgħallma t-teknikalitajiet biex jitgħallmu kontenut ġdid bl-użu ta' metodi viżivi, ta' smigħ u kinestetiċi għat-tagħlim bl-użu ta' strateġiji varji tat-tagħlim bil-għan li jipprovdu għall-bżonnijiet tal-istudenti li jitgħallmu aktar b'mod viżiv, ta' smigħ u kinestetiku;
- l-istudenti jitgħallmu kif ikunu anqas dipendenti fuq l-għalliema, pereżempju, kif ser 'jinqalgħu' mill-problema meta jeħlu?

Uża x-xogħoli fi gruppi sabiex:

- ikun hemm tisħiħ u estensjoni (bl-użu ta' gruppi flessibbli);
- tħeġġeġ lill-istudenti biex jinvolvu ruħhom f'Tagħlim Soċjali u biex japprezzaw ideat u personalitajiet differenti; iżidu l-kunfidenza meta jiddiskutu l-ideat tagħhom ma' oħrajn; jikkollaboraw ma' studenti oħrajn bħala parti mit-tagħlim tagħhom; ifittxu l-għajnuna u s-sapport mingħand studenti oħra; jitkellmu mal-oħrajn fuq it-tagħlim; jisimgħu lill-oħrajn jitkellmu fuq it-tagħlim tagħhom filwaqt li jiddiskutu suġġetti varji u strateġiji ta' tagħlim ma' sħabhom (billi jintużaw gruppi ta' abbiltajiet differenti).

Għandu jkun assigurat approċċ inklussiv tat-tagħlim u l-ippjanar tal-kurrikulu. Filwaqt li l-iskola tkun trid toħloq is-sens ta' twemmin tagħha f'dak li għandu x'jaqsam ma' riżultati għall-istudenti kollha, u tapprezza firxa wiesgħa ta' talenti, ħiliet u riżultati, l-għalliema għandhom jaraw kif jistgħu jattwaw dan fil-klassi tagħhom. Fuq livell bażiku dan jibda permezz ta' promozzjoni tas-suċċess u l-apprezzament tagħhom infushom billi jieħdu azzjoni biex jeliminaw dak kollu li jillimita t-tagħlim, u għalhekk jassiguraw li l-istudenti kollha f'kull grupp jirnexxu fil-klassi. L-għalliema jistgħu jħeġġu l-fehim u l-apprezzament għad-diversità tal-individwi fil-klassijiet tagħhom u jużaw is-CCT tad-Diversità bħala katalist għal dan l-approċċ li jestendi sabiex jinkludi lill-istudenti b'mod dirett.

Edukazzjoni mibnija fuq il-valuri

L-edukazzjoni tiffoka kemm fuq il-bini tal-karattru kif ukoll fuq l-iżvilupp tal-istudenti b'ħiliet speċifiċi. Id-direzzjoni 'l quddiem għall-implimentazzjoni ta' dan il-qafas hija permezz ta' edukazzjoni mibnija fuq il-valuri. Edukazzjoni mibnija fuq il-valur tirreferi għal kwalunkwe attività kemm espliċita kif ukoll impliċita fl-iskola li tħeġġeġ il-fehim u l-għarfien tal-istudenti tal-valuri u li jiżviluppaw il-ħiliet u l-ħajra tal-istudenti sabiex ikunu jistgħu jirrappreżentaw valuri partikolari bħala individwi u bħala membri mis-soċjetà inġenerali. Dan jassigura li dawk li ser joħorġu mill-iskola jkollhom il-kwalitajiet u l-kunfidenza fihom infushom, stima għolja tagħhom infushom, ottimiżmu u impenn għal suċċess personali bħala l-bażi għar-rwoli potenzjali fil-ħajja bħala membri minn familja, mill-komunità u bħala impjegati. Barra minn hekk, għandhom ikunu kapaċi jagħmlu ġudizzju u jkunu responsabbli f'għażliet etiċi u soċjali.

Addattat minn *Respect for All Framework*, Ministeru għall-Edukazzjoni u x-Xogħol (2014:10)

L-iskejjel għandu jkollhom kultura vibranti u progressiva, li tħeġġeġ il-benesseri u r-rispett, bl-ambizzjoni u r-riżultati bħala l-punti fokali għal kull student/a. Dan it-tip ta' approċċ għandu jintuża f'kull klassi. Skola tajba hija skola li tieħu ħsieb l-individwi u li tagħti s-sapport tagħha lil kull individwu, irrispettivament mill-isfond u l-bżonnijiet tat-tagħlim. Dawn l-iskejjel jaħdmu f'atmosfera ta' pożittività assoluta. Dawn jaħdmu bla waqfien sabiex jippromwovu attitudnijiet b'saħħithom u produttivi għat-tagħlim, għall-ħajja u għax-xogħol. L-iżvilupp ta' sens ta' twemmin ta' ambizzjoni jiddefinixxi n-natura ta' ispirazzjoni ta' skejjel ta' suċċess, fejn issir l-għaqda bejn l-aspettattivi u s-suċċess – suċċess li jinkludi l-aspetti kollha tal-iżvilupp tal-ħiliet għall-ħajja, għax-xogħol u għat-tagħlim – timbru ta' eċċellenza.

Mill-perspettiva tal-klassi, l-approċċ inklussiv jindirizza l-bżonnijiet tal-istudenti permezz ta' varjetà ta' approċċi li jinkludu: strateġiji ta' interventi bikrija u kurrikulu u approċċi għat-tagħlim li huma ddisinjati li jissodisfaw il-bżonnijiet tal-istudenti kollha. L-edukaturi għandu jkollhom aspettattivi għoljin għall-istudenti tagħhom għaliex dawn għandhom jiġu mħeġġa sabiex ikollhom aspettattivi u miri għoljin għalihom infushom. Huwa importanti ferm li l-edukaturi jassiguraw li l-istudenti tagħhom ikunu jafu fejn jinsabu f'dak li għandu x'jaqsam mat-tagħlim tagħhom u kif jistgħu jitjiebu. L-istudenti għandhom jiġu mfaħħra fuq bażi regolari, b'mod selettiv u effettiv biex jibqgħu motivati.

Waqt li l-istudenti jipprogressaw fil-livelli u bejn il-livelli huma għandhom jiġu nkoraġġuti sabiex jirriflettu dwar, jieħdu sjieda dejjem akbar ta' u jieħdu aktar responsabbiltà għat-tagħlim tagħhom. L-edukaturi għandhom jibdew jintroduċu tekniki sabiex jippermettu lill-istudenti sabiex jagħmlu użu akbar tal-valutazzjoni personali sabiex jidentifikaw is-saħħiet u ħtiġijiet għal żvilupp tagħhom mill-evidenza tal-isforzi tagħhom u jaġixxu fuq il-*feedback* mogħti mill-pari kif ukoll l-edukaturi sabiex jippjanaw il-passi li jmiss tagħhom.

D. IT-TAGĦLIM TA' LIVELLI DIFFERENTI FL-ISTESS SENA

F'kull klassi ser ikun hemm studenti li jkollhom bżonn aktar żmien biex jilħqu t-tagħlim meħtieġ u b'hekk jilħqu l-livell tal-SLOs. Mal-progress tal-istudenti fil-mixja tagħhom ta' tagħlim huma jistgħu jgħaddu għal sena ġdida u jibdew livell ġdid iżda jkun għad fadlilhom partijiet fejn ikun hemm xi nuqqasijiet fit-tagħlim mil-livell preċedenti. L-aktar fattur importanti hawn huwa li l-informazzjoni fuq il-progress tkun waħda kemm jista' jkun ċara li tinforma lill-għalliema l-ġodda bl-għajnuna jew bix-xogħol addizzjonali li jkollhom bżonn l-istudenti sabiex ikunu żguri li dan il-progress fil-livell il-ġdid ikun attwat.

Taqsima Ċ *It-tagħlim ta' studenti differenti f'kull livell* tirreferi għall-użu ta' firxa ta' strateġiji maħsuba biex jirrispondu għall-preferenzi ta' tagħlim differenti tal-istudenti kollha. Meta jkun hemm studenti fil-klassi li jeħtieġu aktar sapport biex jilħqu xi aspetti mil-livell preċedenti huwa importanti li:

- ikun hemm informazzjoni ċara fuq l-oqsma li fihom jeħtieġu s-sapport;
- ikun ċar kif dawn l-oqsma jintrabtu mal-progress u l-kisba ta' riżultati fil-livell il-ġdid;
- ikun hemm firxa ta' strateġiji u metodi ta' tagħlim li jistgħu jintużaw biex jgħinu u jirfdu l-istil ta' tagħlim mal-preferenza tal-istudenti għal skop ta' progress bikri;
- il-konverżazzjoni mal-istudenti fuq l-oqsma li jeħtieġu sapport jew infurzar tibqa' waħda pożittiva u kostruttiva.

Wieħed mill-benefiċċji tal-istruttura tal-LOF huwa li Livelli 7 u 8 jiġu mgħallma b'kurrikulu li jifrex fuq sentejn u għalhekk ikun hemm żmien biżżejjed għal żvilupp ta' programmi ta' tagħlim u l-użu ta' firxa ta' metodi ta' tagħlim li jgħinu lill-istudenti jipprogredixxu u jiksbu r-riżultati mixtieqa.

Hemm numru ta' mudelli li wieħed jista' jikkonsidra bħala miżura introduttorja għal numru ta' studenti sabiex jiksbu l-ħiliet tal-SLOs fiż-żmien stipulat marbut mal-livell partikolari. L-edukaturi għandhom jikkonsidraw li:

- jesploraw l-SLOs b'mod aktar miftuħ/fil-fond, forsi billi jittrasferixxu jew japplikaw it-tagħlim marbut mal-SLOs f'kuntesti ġodda;
- jużaw testi aktar speċifiċi u li joffru sfida akbar;
- jissettjaw xogħol li joffri sfida akbar u li hu aktar kumpless bil-għan li jippreżenta lill-istudenti b'testi u vokabularju li joffru sfida akbar jew li jintroduċuhom għal Aspetti ġodda tas-Suġġett jew oqsma ġodda tal-Aspetti eżistenti tas-suġġett, filwaqt li jżommu f'moħħhom li l-SLOs ma jistipulawx il-livell massimu tat-tagħlim li jista' jintlaħaq;
- iħarsu lejn l-opportunitajiet li joffru s-CCTs bħala sorsi ta' ispirazzjoni għall-introduzzjoni ta' oqsma ġodda ta' kontenut li jipprovdu kontenut addizzjonali għall-kurrikulu li jsaħħaħ kemm l-esperjenza tat-tagħlim tas-suġġett filwaqt li jaraw il-kontenut tas-CCT x'aktarx b'mod differenti jew b'modi li joffru sfida akbar.

Sors ewlieni ieħor ta' materjal marbut mal-provvista ta' sfida addizzjonali jew żieda huwa l-Aspett tas-Suġġett u l-SLOs mil-livell aktar għoli. Filwaqt li mhux dejjem ikun addattat sabiex dawn jiġu indirizzati b'mod dirett, l-edukaturi forsi jkunu jixtiequ li jaraw it-tagħlim kuntestwalizzat jew ix-xogħol preparat li jservi ta' introduzzjoni tajba għat-tagħlim fil-livell li jmiss. Hawnhekk il-punt fokali huwa li nħarsu lejn l-għaqda bejn it-tagħlim f'kull livell u kif l-istudenti jistgħu jibdew jaċċessaw dan it-tagħlim. F'dan it-tip ta' approċċ, bħal f'kull settur ta' xogħol ieħor, huwa importanti li jinżamm rekord aġġornat tar-riżultati sabiex l-għalliema jkunu preparati biex jaħdmu mal-istudenti li ser ikunu qed jitilgħu b'mod formali għal-livell li jmiss.

Għalkemm is-suġġerimenti msemmija hawn fuq jistgħu jgħinu lill-edukaturi jindirizzaw l-isfidi marbuta ma' tagħlim divrenzjali, wieħed ta' min japprezza li mhux faċli jiġi implimentat tagħlim divrenzjali fi klassi eteroġenja, speċjalment jekk l-edukaturi ma jingħatawx is-sapport jew ma jkunux jafu x'qed jiddiverenzjaw – il-kurrikulu jew il-metodi ta' tagħlim li jintużaw. Għaldaqstant huwa importanti li jkun hemm gwida ċara u sapport fuq it-tagħlim divrenzjali filwaqt li jkunu jistgħu jissodisfaw il-bżonnijiet tal-istudenti kollha billi jikkonsidraw x'qed jgħallmu u lil min qed jgħallmu. Għandu jkun hemm ukoll ħin biżżejjed sabiex l-għalliema jassessjaw il-bżonnijiet, l-interessi u l-ħerqa tal-istudenti tagħhom, u biex jippjanaw u jiddisinjaw attivitajiet addattati għall-istudenti kollha. Dan it-tħassib għandu jiġi indirizzat permezz ta' żvilupp professjonali u effettiv li jinkoraġġixxi lill-għalliema japplikaw il-ħiliet tagħhom sabiex jipprovdu gwida matul proċess li fih hemm divrenzja fl-approċċ għat-tagħlim.

E. IT-TAGĦLIM TA' LIVELL WIEĦED FUQ SENTEJN

Fi ħdan l-LOF, il-Livelli 7 u 8 għandhom livell ta' sfida addizzjonali fl-ippjanar u d-disinn tal-kurrikulu minħabba li ż-żewġ livelli jiġu mgħallma f'sentejn differenti. Pereżempju, l-SLOs ta' Livell 8 jifirxu fuq id-9 u l-10 sena. Dan ifisser li l-edukaturi għandhom jikkonsidraw kif jistgħu jistrutturaw il-programmi ta' tagħlim meħtieġa sabiex jintlaħqu l-SLOs li jippermettu tagħlim b'mod li jagħmel sens u koerenti fuq sentejn li jsarrfu f'opportunitajiet ta' progress fil-livell. Madankollu, din il-viżjoni wiesgħa biex jintlaħaq l-istandard tal-livell jgħin ukoll biex jiġu affrontati l-isfidi diskussi fil-kapitlu preċedenti.

Meta wieħed jara l-kontenut trattat mill-SLOs f'dan il-livell, l-edukaturi jistgħu jidentifikaw l-SLOs li huma kkonsidrati bħala prerekwiżiti għal oħrajn fl-istess livell u b'hekk jistrutturaw il-kurrikulu skont dawn. Xi Aspetti tas-Suġġett jistgħu jiġu mgħallma b'mod faċli qabel oħrajn, jew l-edukaturi jistgħu jiddeċiedu li jiddisinjaw u jimplimentaw kurrikulu li għandu aktar sens ta' progress mibni fuq spiral. L-edukaturi jistgħu jħossu wkoll li hemm modi differenti kif jistgħu jaħdmu bl-Aspetti tas-Suġġett, jiġbruhom flimkien u jindirizzaw l-SLOs billi joħolqu oqsma ġodda tas-suġġett li jinkorporaw l-Aspetti tas-Suġġett.

Hemm minn tal-anqas tliet approċċi potenzjali li l-edukaturi jistgħu jikkonsidraw:

- L-iżvilupp ta' perijodu għal xogħol minn qabel jew il-preparazzjoni tal-istil tat-tagħlim qabel jipproċedu fuq il-kurrikulu li hu marbut direttament mal-SLOs.
- L-iżvilupp ta' approċċ ta' żvilupp fl-SLOs eżistenti fejn jiġu indirizzati Aspetti tas-Suġġett xierqa marbuta mal-SLOs qabel oħrajn magħhom li jagħtu sapport lit-tagħlim tal-SLOs li għandhom jiġu mgħallma fit-tieni sena.
- L-iżvilupp ta' approċċ ta' programm ta' tagħlim u tal-kurrikulu li juri taħlita taż-żewġ approċċi msemmija hawn fuq.

Jeżistu wkoll approċċi aktar ambizzjużi fejn l-Aspetti tas-Suġġett u l-SLOs jiddaħħlu f'approċċ iddisinjat lokalment li jissodisfa aħjar il-ħiliet u l-interessi tal-istaff u tal-istudenti. L-edukaturi huma liberi li jiddeċiedu jekk ikun hemm mod aktar integrat biex jgħallmu s-suġġett. L-LOF jippermettu lill-edukaturi jkejlu l-kontroll u l-innovazzjoni tal-benefiċċju tal-istudenti tagħhom. Hu x'inhu l-metodu magħżul, l-ippjanar tal-kurrikulu, l-għażla tar-riżorsi u l-għażla tal-istrateġiji tat-tagħlim huma kollha importanti.

L-Assessjar

L-Assessjar

L-assessjar huwa parti integrali mill-proċess tat-tagħlim, fejn jipprovdi lill-istudenti u lill-ġenituri tagħhom *b'feedback* kontinwu, fil-ħin u kwalitattiv fuq il-progress tat-tfal, filwaqt li jwassal informazzjoni fuq il-prattika tal-għalliema u jipprovdi lill-iskejjel u lill-kulleġġi b'informazzjoni fuq l-ippjanar tal-kurrikulu u t-tagħlim.

L-assessjar *għat*-tagħlim (assessjar għal skopijiet formattivi) huwa proċess li jsir fl-istess ħin tat-tagħlim. L-istudenti u l-għalliema tagħhom jużaw ir-riżultati biex isiru jafu x'jafu l-istudenti u jistgħu jagħmlu dan b'rabta mat-tagħlim.

L-assessjar *tat*-tagħlim (assessjar għal skopijiet summattivi) isir mat-tmiem ta' kull unità, f'nofs is-sena jew fl-aħħar tas-sena.

L-assessjar *bħala* tagħlim (assessjar kontinwu) huwa l-użu ta' assessjar kontinwu tal-istudenti nfushom minnhom stess bil-għan li jsir monitoraġġ tat-tagħlim tagħhom stess.

F'suġġetti li jiġu mgħallma bħala moduli, l-assessjar tat-tagħlim isir mat-tmiem tal-modulu. L-informazzjoni u l-ġudizzji fuq it-tagħlim jinġabru flimkien bħala sommarju għal skop ta' rappurtaġġ għall-għalliema u għal skambju ta' informazzjoni ma' għalliema oħra fi klassijiet jew skejjel oħra. Jekk l-istudenti jkunu jafu eżatt x'inhu mistenni minnhom (l-iskopijiet tat-tagħlim) u l-kriterji ta' suċċess li ser jidentifikaw it-tagħlim tagħhom, huma jiżviluppaw ħiliet ta' evalwazzjoni personali li ser jgħinuhom isiru studenti li kapaċi jitgħallmu weħidhom.

Il-proċessi ta' assessjar fil-klassi li huma ddisinjati b'mod tajjeb u xieraq jistgħu:

- jagħtu sapport lill-istudenti sabiex permezz tal-assessjar tagħhom infushom ikunu kapaċi jkejlu t-tagħlim tagħhom, filwaqt li jidentifikaw il-ħiliet, il-bżonnijiet tat-tagħlim u xi jmiss li jitgħallmu;
- iħeġġu lill-istudenti jgħinu lil xulxin fit-tagħlim tagħhom permezz ta' assessjar li jsir minnhom stess;
- jgħinu lill-għalliema jifhmu aħjar kif l-istudenti jitgħallmu aħjar, jużaw l-evidenza biex jimmonitorjaw il-progress tal-istudenti, jirriflettu fuq il-prattika tagħhom filwaqt li jaddattaw jew iqabblu t-tagħlim tagħhom skont il-bżonnijiet tal-istudenti;
- jgħinu lill-għalliema jippjanaw fuq it-tagħlim ta' individwi u gruppi sabiex jassiguraw li t-tfal kollha jingħataw l-attenzjoni xierqa;
- jagħtu sapport lill-ġenituri sabiex dawn jaqsmu l-esperjenzi ta' tagħlim tat-tfal tagħhom, jinterpretaw l-informazzjoni tal-assessjar, u jsegwu l-iżvilupp edukattiv tat-tfal tagħhom;
- jippromwovu r-rappurtaġġ fuq il-progress individwali u l-ħiliet miksuba b'mod li jiżdiedu waħda mal-oħra.

Il-kulleġġi u l-iskejjel huma mitluba jiżviluppaw politika ta' assessjar. Din il-politika għandha tindirizza l-kwantità u l-kwalità tal-prattiki tal-assessjar kif ukoll ir-rappurtaġġ lill-ġenituri u msieħba oħra interessati.

Addattat minn *Il-Qafas tal-Kurrikulu Nazzjonali għal Kulħadd*, Ministeru tal-Edukazzjoni u x-Xogħol (2012:41-42) u *Assessments as Learning*, Lam (2015:1)

L-istudenti u persuni oħra involuti fit-tagħlim, jeħtieġu *feedback* fil-ħin u bl-eżatt fuq dak li tgħallmu kif ukoll kemm tgħallmu u kemm tgħallmuh b'mod tajjeb. Dan jgħin fl-identifikazzjoni ta' xi jmisshom jagħmlu u min jista' jgħinhom biex iżidu mal-għarfien, il-fehim u l-ħiliet tagħhom. Il-progress tal-istudenti għandu jiġi assessjat permezz ta' modi u fi żminijiet xierqa għall-bżonnijiet tat-tagħlim tagħhom. Il-ġudizzji li jsiru fuq dan it-tagħlim għandhom ikunu msejsa fuq evidenza minn firxa wiesgħa ta' sorsi, kemm fl-iskola kif ukoll barra mill-iskola u b'referenza għall-progress tal-istudenti fuq perijodu ta' żmien u f'firxa ta' attivitajiet.

Permezz ta' ppjanar ta' opportunitajiet ta' assessjar kontinwu u testijiet perjodiċi, b'mod speċjali fejn l-istudenti jużaw il-ħiliet tagħhom b'mod integrat, l-edukaturi ser ikunu qed jippermettu lill-istudenti juru, fuq perijodu ta' żmien, *kemm u kemm* tajjeb ikunu tgħallmu.

Bilanċ bejn opportunitajiet ta' assessjar kontinwu u perjodiku jitlob li l-istudenti juru qafas ta' tagħlim mibni fuq perijodu ta' żmien filwaqt li japplikaw l-għarfien u l-ħiliet f'kuntesti differenti. It-taħlit ta' firxa ta' opportunitajiet ta' assessjar formattiv immexxi mill-istudenti jippermettu lill-istudenti nfushom ikejlu l-progress tagħhom meta mqabbel ma' SLOs partikolari jew grupp ta' SLOs.

L-edukaturi għandhom ifittxu li jiġbru firxa ta' biċċiet ta' evidenza ta' kwalità sabiex juru l-progess fit-tagħlim kemm minn opportunitajiet ta' assessjar formattiv kontinwu kif ukoll assessjar summattiv perjodiku. L-istudenti għandhom ikunu involuti fl-għażla tal-evidenza. L-evidenza għandha turi li l-istudent fehem korp ta' għarfien sinifikanti, irrisponda b'mod tajjeb konsistentement għal esperjenzi ta' tagħlim diffikultuż, u kien kapaċi japplika dak li tgħallem f'kuntesti ġodda u mhux familjari.

It-tagħlim, tgħallim u assessjar għandhom ikunu mfassla b'modi li jirriflettu kif studenti differenti jipprogressaw, sabiex dawn ikunu mmotivati u nkoraġġuti fit-tagħlim tagħhom. Sabiex dan ikun appoġġat, l-istudenti kollha għandhom ikunu involuti fl-ippjanar, u jirriflettu fuq it-tagħlim tagħhom stess, permezz ta' assessjar formattiv, evalwazzjoni personali u tal-pari, u ppjanar ta' tagħlim personali. Ladarba l-istudenti jingħataw iċ-ċans li jinteraġixxu mal-pari tagħhom u jirċievu *feedback* kostanti mill-edukatur tagħhom, huma ggwidati sabiex jagħmlu deċiżjonijiet dwar kif itejbu l-akkwist tagħhom tal-kontenut tas-suġġett. Għalhekk l-istudenti jingħataw iċ-ċans li jkollhom rwol attiv fl-assessjar personali li jinkoraġġihom ifittxu miri personali għat-tagħlim. Dan it-tip ta' assessjar jista' jiġi ppjanat f'punti partikolari, bħal fl-aħħar ta' unità tematika, fejn l-istudenti jistgħu jiġġudikaw u janalizzaw il-prestazzjoni tagħhom.

L-edukaturi għandu jkollhom għarfien ċar ta' kif l-istudenti tagħhom qed jipprogressaw b'relazzjoni ma' oħrajn fl-iskola tagħhom u fi skejjel oħra f'Malta, kontra l-kisbiet u esperjenzi f'livelli differenti. Opportunitajiet regolari ppjanati għad-djalogu għandhom jiġu ffaċilitati minn Uffiċjali tal-Edukazzjoni sabiex jgħinu lill-edukaturi jilħqu interpretazzjoni tat-tifsira maqsuma u konsistenti meta japplikaw l-SLOs.

F'kull ħila l-istudent ma għandux ikun sigur f'kull kisba f'livell wieħed sabiex jimxi għal li jmiss. Meta jkun xieraq, l-istudent għandu jkollu l-opportunità li jkun involut f'esperjenzi ta' tagħlim sabiex jimxi għal li jmiss. L-edukaturi għandhom jippjanaw li jagħtu lill-istudenti esperjenza tal-kisbiet kollha, iżda għandhom jieħdu viżjoni olistika tal-kisbiet matul l-erba' oqsma tal-ħiliet. Meta l-istudenti jkunu ħadu esperjenza ta' tagħlim f'livell wieħed għandhom jimxu għal li jmiss.

L-edukaturi għandhom jiżguraw li l-viżjoni tagħhom ta' x'kiseb student hija appoġġata minn evidenza soda. L-evalwazzjoni tagħhom ta' din l-evidenza għandha tkun konsistenti mal-evalwazzjonijiet ta' kollegi mid-dipartiment jew ċentru tagħhom jew minn dipartimenti jew ċentri oħrajn. Iċ-ċentri għandhom jippjanaw u jużaw il-ġudizzju professjonali tagħhom meta jiġu għal fehim konġunt ta' xi jfisser li jkun inkiseb Livell.

Gwida nazzjonali emerġenti se tappoġġa dan il-proċess. Il-moderazzjoni hija partikolarment importanti fi żminijiet ta' tranżizzjoni minn livell għal li jmiss u fit-tranżizzjonijiet bejn is-Snin tan-Nofs u tas-Sekondarja.

Il-mod kif jitwassal it-tagħlim assoċjat mas-CCTs, u l-assessjar assoċjat, huwa r-responsabbiltà tal-edukaturi kollha.

It-titjib tal-kwalità tat-tagħlim jimplika wkoll il-promozzjoni ta' kultura li tassigura t-trasparenza fil-kwalità tar-riżultati tal-assessjar filwaqt li jinħolqu approċċi, strutturi u rwoli kemm interni kif ukoll esterni f'sistemi ta' evalwazzjoni mill-iskejjel.

> *Il-garanzija tal-kwalità fl-edukazzjoni tista' tinftiehem bħala policies,* proċeduri, u prattiki *li huma ddisinjati sabiex tinkiseb, tinżamm jew tissaħħaħ il-kwalità f'setturi speċifiċi, u li jiddependu fuq il-proċess ta' evalwazzjoni … [jiġifieri] proċess ġenerali ta' analiżi sistematika u kritika ta' suġġett definit li jinkludi l-ġabra tad-dejta relevanti li twassal għal ġudizzji u/jew rakkomandazzjonijiet għal titjib. L-evalwazzjoni tista' tiffoka fuq numru ta' suġġetti: l-iskejjel, il-kapijiet tal-iskejjel, l-għalliema u staff edukattiv ieħor, l-awtoritajiet lokali, jew l-andament tas-sistema edukattiva sħiħa.*
>
> *Assuring Quality in Education: Policies and Approaches to School Evaluation in Europe,* European Commission (2015a:13)

L-iskejjel jeħtieġu jibdew jiżviluppaw proċeduri ġodda ta' garanzija tal-kwalità, filwaqt li jsaħħu dawk eżistenti, sabiex jgħinu fl-introduzzjoni tal-LOF u jassiguraw li l-implimentazzjoni tagħhom fil-klassijiet tkun waħda ta' suċċess. Dan jeħtieġ jagħmel parti mill-implimentazzjoni sħiħa tal-iskola u l-istrateġija ta' kwalità li tista' tinkludi opportunitajiet ta':

- Timijiet ta' Maniġment Superjuri li jieħdu interess attiv fis-CPD tal-għalliema, jimmonitorjaw il-livelli ta' kunfidenza tal-għalliema u l-progress tal-istudenti, eż. it-tqassim tax-xogħol tal-istudenti u t-tmexxija ta' evalwazzjonijiet tal-iskejjel infushom.
- Kapijiet tal-Iskejjel li joħolqu ħin flimkien għall-preparazzjoni u l-ippjanar sabiex jiffaċilitaw xogħol kollaborattiv.
- Il-qsim ta' standards u l-istennija permezz tal-wiri tax-xogħol tal-istudenti skont il-livelli biex jidher il-progress, pereżempju, xogħol esebit fuq 'ħajt tat-tagħlim'.
- L-istaff jinvolvi lit-tfal u liż-żgħażagħ f'diskussjonijiet fuq il-progress u l-issettjar ta' għanijiet bħala parti mill-ippjanar sabiex jintlaħqu l-bżonnijiet tagħhom tat-tagħlim.
- L-iżvilupp ta' approċċi għall-iskola kollha għat-tagħlim u l-assessjar tas-CCTs.
- Strateġiji ċari ta' rappurtaġġ għall-*feedback* fuq il-progress fi ħdan l-iskola u barra mill-iskola, eż. il-ġenituri u l-kustodji tat-tfal.

F'Dipartimenti tal-Mużika (flimkien mal-attivitajiet imniżżla hawn fuq), l-edukaturi jeħtieġ li jkunu involuti:

- f'laqgħat tad-dipartiment regolari sabiex jippjanaw it-tagħlim, tgħallim u assessjar b'mod koerenti, ma' kollegi li jaqsmu strateġiji effettivi li huma jħossu li jtejbu t-tagħlim u kisbiet tal-istudenti.
- fi ppjanar kollaborattiv ma' għalliema oħrajn, reviżjoni minn pari u diskussjoni ta' standards u aspettattivi meta jitgħallmu studenti fl-istess livell.
- f'korrezzjonijiet ta' testijiet dwar suġġett, assessjar perjodiku u assessjar intern ieħor tal-istudenti ta' xulxin; billi jikkoreġu xogħol ta' studenti minn klassijiet jew gruppi oħrajn l-edukaturi jistgħu jkunu involuti fi djalogu professjonali dwar in-natura tal-assessjar, kemm hu tajjeb għall-iskop tiegħu u r-riżultati tal-istudenti.
- fi tfassil ta' materjali għall-assessjar, skemi ta' korrezzjoni u strateġiji ta' rappurtar, f'kollaborazzjoni ma' għalliema oħrajn fi ħdan id-dipartiment jew ma' persunal xieraq fi skejjel ġirien.
- f'adozzjoni ta' strateġiji sabiex ikunu evitati kisbiet preġudikati, pereżempju l-korrezzjoni ta' xogħol ta' studenti mingħajr ma jkun magħruf min hu l-istudent,
- fi djalogu professjonali dwar ix-xogħol tal-istudenti li ġie mmarkat minn qabel sabiex jgħin tintlaħaq viżjoni komuni dwar il-kwalità u l-istandards.
- f'Komunitajiet ta' Prattika sabiex tinqasam u/jew tissaħħaħ il-prattika professjonali tagħhom, li tiffoka fuq suffiċjenza fl-assessjar; konsistenza fl-interpretazzjoni tal-SLOs; u r-rappurtar tal-progress lill-istudenti, lill-ġenituri u kustodji, u għalliema oħrajn.

Id-Direttorat għall-Kwalità u l-Istandards fl-Edukazzjoni (DQSE) ser jassigura li:

- l-Uffiċjali Edukattivi ser iżuru l-iskejjel biex jivvalidaw kull evidenza ta' evalwazzjoni li ssir mill-iskejjel stess filwaqt li jieħdu kampjun tal-konsistenza tat-tagħlim u l-assessjar;
- membri tal-istaff jiġbru flimkien u janalizzaw firxa ta' dejta lokali u nazzjonali sabiex tintuża bħala l-bażi ta' diskussjonijiet mal-Kapijiet tal-Iskejjel, il-Viċi Kapijiet u l-Kapijiet tal-Fakultà/il-Prinċipali sabiex jippjanaw għat-titjib fil-kisbiet tal-istudenti;
- fejn tiġi identifikata prattika tajba, l-Uffiċjali Edukattivi, it-Timijiet tal-Maniġment tal-Iskejjel u membri oħra jorganizzaw attivitajiet li jittrattaw prattiki tajbin għall-membri tal-istaff fl-iskejjel li jaqgħu taħt l-awtorità tagħhom sabiex tixtered l-idea ta' prattika tajba.

Għaldaqstant kull *feedback* li jasal mill-iskejjel, inkluż dak li jirriżulta mill-assessjar, għandu jirrifletti l-għanijiet aktar wesgħin tal-edukazzjoni. Barra minn hekk, il-konklużjonijiet fuq il-Garanzija tal-Kwalità mhux ser iħallu impatt awtomatiku fuq l-effiċjenza tal-iskejjel. L-iskejjel jeħtieġu aktar minn informazzjoni fuq l-effiċjenza tagħhom – jeħtieġu wkoll gwida fuq kif jitjiebu u sapport, filwaqt li jaħdmu għal dan it-titjib. L-għan aħħari tal-proċeduri għall-garanzija tal-kwalità għandhom ikunu li joffru lill-iskejjel l-istrateġiji ta' evalwazzjoni xierqa, koerenti u komprensivi li jħallu impatt pożittiv fuq it-tim tat-tmexxija tal-iskola u fuq il-kwalità tat-tagħlim.

B. METODOLOĠIJI TA' ASSESSJAR INKLUSSIV

Sabiex klassijiet mimlija ħajja u differenti jirnexxu, filwaqt li juru potenzjal ta' tagħlim, l-edukaturi għandhom jassiguraw li l-assessjar fil-klassi jkun ġust u inklussiv, li jippermetti lill-istudenti kollha juru xi jkunu kisbu u kif qed jipprogredixxu. L-edukaturi għandhom jassiguraw li l-assessjar jilħaq il-bżonnijiet tal-istudenti kollha billi jipprovdu lill-istudenti kollha bis-sapport xieraq, jużaw firxa ta' metodi ta' assessjar u għażliet u, permezz ta' dawn, joffru l-aqwa ċans ta' suċċess lill-istudenti kollha. Dan ifisser li għandhom jużaw informazzjoni fuq l-effiċjenza u l-assessjar minn varjetà ta' sorsi sabiex isir monitoraġġ tal-progress u jsiru jafu x'għandu jsir fil-vjaġġ tat-tagħlim.

L-edukaturi għandhom ikunu konxji, filwaqt li jaħdmu skont l-oqfsa leġislattivi relevanti, li jagħtu sapport lil dawk l-istudenti li jesperjenzaw limitazzjonijiet fit-tagħlim. Il-limitazzjonijiet jistgħu jkunu riżultat ta' ċirkostanzi familjari, diżabiltà jew bżonnijiet ta' saħħa u fatturi soċjali jew emozzjonali. Fejn ikun hemm dawn il-limitazzjonijiet, l-istudenti għandhom jingħataw sapport addizzjonali sa mill-istadju l-aktar bikri possibbli – mill-iskola, mill-awtoritajiet edukattivi u/jew mill-Istat. L-istrateġiji tal-assessjar ikunu effettivi meta l-edukaturi jużaw firxa ta' approċċi ta' assessjar flessibbli biex jiġu identifikati l-ħiliet, it-tagħlim u s-sapport meħtieġ għal dawk l-istudenti vulnerabbli, mhux interessati, u li huma diffiċli biex jirrilataw magħhom fil-klassijiet tagħhom.

Is-sapport lil studenti vulnerabbli
Li jingħata sapport lil studenti vulnerabbli jista' jfisser li jintużaw mezzi ta' ppjanar bħal proġetti ta' tagħlim personali jew proġetti ta' sapport ikkoordinati minn numru ta' aġenziji. L-edukaturi għandhom ipoġġu lill-istudenti bħala ċ-ċentru sabiex jassiguraw li l-istudenti kollha bi bżonnijiet addizzjonali jew differenti jistgħu jiksbu riżultati edukattivi pożittivi u sostenibbli.

L-edukaturi fil-klassi joħolqu u huma responsabbli għall-ambjent ta' tagħlim fejn l-istudenti se jitgħallmu s-suġġett tagħhom. Dan ifisser li b'mod attiv jiġi kkunsidrat is-sett varjat ta' ħtiġijiet tat-tagħlim li se jsibu quddiemhom. L-edukaturi jeħtieġu li jikkunsidraw jekk ir-repertorju ta' approċċi ta' tagħlim u tgħallim li jużaw hux se jwasslu l-għanijiet u skopijiet tal-LOF b'mod li jkunu aċċessibbli għall-istudenti kollha.

L-inklużjoni tfisser ukoll li wieħed ikun inkluż fil-klassi. It-tagħlim huwa kkunsidrat li huwa funzjoni ta' parteċipazzjoni (Wenger, 1998). Il-parteċipazzjoni hija proċess attiv li jinvolvi l-persuna kollha u jikkombina "li tagħmel, titkellem, taħseb, tħoss u tħossok parti minn xi ħaġa" (Wegner, 1998:56).

Ippjanar għal tagħlim u tgħallim inklussiv jinvolvi:

- ġbir ta' informazzjoni dwar studenti għal ippjanar aħjar.
- addattament tal-għanijiet u prattiki tat-tagħlim għal studenti b'diffikultajiet fit-tagħlim.
- ippjanar ta' attivitajiet xierqa - l-edukatur għandu jkollu repertorju ta' riżorsi u strateġiji li jirrispondu għall-ħtiġijiet individwali tal-istudenti.
- l-użu ta' strateġiji tat-tagħlim li jindirizzaw il-ħtiġijiet differenti tal-istudenti, li għalhekk jippromwovu t-tagħlim u tgħallim inklussiv.
- l-inkorporazzjoni ta' opportunitajiet varji sabiex ikunu nkoraġġuti attivitajiet, applikazzjoni u raġunar prattiċi sabiex jiffaċilitaw il-fehim.
- l-użu ta' komunikazzjoni effettiva tagħti għarfien ta' ħsieb, u stil ta' tagħlim, u għarfien tal-limitazzjonijiet, bħal ħiliet tal-lingwa (li tmur lil hinn mill-abbiltà li taqra l-kliem, iżda tfisser l-abbiltà li tifhem it-tifsira), memorja għal żmien qasir ħażina jew ħidma bil-mod.

Addattat minn *The Trouble with Maths: A Practical Guide to Helping Learners with Numeracy Difficulties* (it-tieni edizzjoni), Chinn (2011)

Filwaqt li l-iskejjel għandhom jikkonsidraw liema approċċi ser ikunu l-aktar effettivi fl-għajnuna biex jiġu eliminati l-limitazzjonijiet għat-tagħlim li huma riżultat ta' ċirkostanzi soċjali u emozzjonali inkluż, pereżempju, imġiba diffiċli, l-edukaturi għandhom jikkonsidraw kif dawn il-*policies* li jaffettwaw lill-iskola kollha ser jiġu attwati b'mod prattiku fil-klassi.

L-ippjanar tal-assessjar u l-approċċi li ser jintużaw (kif ukoll l-istrumenti u l-metodi użati) għandhom jassiguraw li l-istudenti kollha jkollhom opportunità ndaqs li juru xi jkunu tgħallmu u x'kapaċi jagħmlu. L-edukaturi għandhom jikkonsidraw ukoll 'x'aġġustament raġonevoli' għandu jkun hemm għall-approċċi tal-assessjar ta' studenti b'diżabbiltà fl-assessjar tal-abbiltà. Dan jista' jinkludi l-użu proprju ta' teknoloġiji ta' assistenza. Ladarba l-prattika ta' assessjar tajjeb hija l-fattur ewlieni fit-tagħlim, l-approċċi li jintużaw sabiex jassessjaw il-progress tal-istudenti fuq bażi individwali għandhom ikunu kemm jista' jkun konsistenti ma' dawk li jintużaw fit-tagħlim innifsu.

Il-prinċipju ta' sekwenza ta' kisbiet għandu jkun tali li jippermetti lill-istudenti jagħżlu l-aħjar triq li tippermettilhom li jilħqu l-massimu tal-potenzjal tagħhom – irrispettivament jekk humiex studenti tajbin ħafna, għandhomx ħiliet medji, bażiċi u/jew diżabbiltà. F'dan ir-rigward, l-NCF fittex li jistabbilixxi qafas li jassigura li, fejn hu possibbli, l-ebda student ma jispiċċa vittma ta' sistema edukattiva li mhijiex kapaċi tidentifika dawk l-istudenti li jeħtieġu inkoraġġiment u gwida. Importanti wkoll li l-NCF jippermetti l-introduzzjoni ta' toroq differenti li verament jippermettu lill-istudenti jiżviluppaw l-abbiltajiet tagħhom bl-aħjar mod possibbli għalihom.

Addattat minn *Il-Qafas tal-Kurrikulu Nazzjonali għal Kulħadd*, Ministeru għall-Edukazzjoni u x-Xogħol (2012:5)

Ċ. MODI TA' ASSESSJAR TA' MIN JOQGĦOD FUQHOM U VALIDI

L-assessjar ser jinvolvi l-ippjanar ta' interazzjonijiet għolja mal-istudenti u ser ikun ibbażat fuq mistoqsijiet ta' ħsieb u li jidħlu fil-fond meħuda mill-SLOs u ddisinjat li jassigura kemm il-kisbiet mit-tagħlim ikunu ntlaħqu. L-istudenti jkollhom idea ċara fuq it-tip u l-kwalità tax-xogħol mistenni sabiex jilħqu b'suċċess l-SLOs. Il-metodi ta' assessjar li jintużaw għandhom jirriflettu n-natura ta' x'qed jiġi assessjat.

Fil-perijodi ta' bejn l-assessjar formali, l-istudenti individwali għandhom ikunu mħeġġa biex jitolbu u għalhekk jingħataw *feedback* ta' spiss fuq il-kwalità ta' xogħlhom li huma jistgħu jifhmu, jirriflettu u jistaqsu mistoqsijiet fuqu. L-edukaturi għandhom ifittxu li jħeġġu lill-istudenti jieħdu sehem b'mod attiv f'diskussjonijiet dwar ix-xogħol u l-progress tagħhom, filwaqt li jissuġġerixxu x'jistgħu jagħmlu biex itejbu r-riżultat tagħhom.

L-edukaturi għandhom jagħtu s-setgħa lill-istudenti jiżviluppaw il-ħiliet biex jevalwaw ix-xogħol tagħhom u ta' sħabhom skont l-SLOs, filwaqt li jħeġġuhom jiżviluppaw apprezzament tal-bżonnijiet tagħhom tat-tagħlim, kemm qed jipprogredixxu sabiex jilħqu l-istandard elenkat fl-SLOs, u t-tipi ta' azzjonijiet li jeħtieġ li jieħdu sabiex itejbu l-progress tagħhom.

L-SLOs inkitbu b'mod li huwa ddisinjat sabiex jiżgura li l-aspettattiva tat-tagħlim hija ċara. Jaġixxu wkoll bħala ankra għal kull attività ta' assessjar billi jiddefinixxu t-tagħlim li huwa fl-ambitu tal-attività ta' assessjar u b'eliminazzjoni jkun ċar dak li mhux fl-ambitu. Dan jagħmel il-proċess ta' assessjar u l-aspettattivi tal-assessjar aktar trasparenti għall-istudent. F'xi waqtiet l-SLOs jinvolvu livell addizzjonali ta' dettall imwassal permezz tal-użu ta' eżempju sabiex tkun illustrata n-natura tal-isfida fi ħdan l-SLO jew permezz ta' stqarrija ċara ta' x'għandu jkun inkluż bħala minimu fl-indirizzar tat-tagħlim assoċjat mal-SLO.

Fejn hemm l-eżempju, dan għandu jkun iddisinjat sabiex ikun indikattiv tal-grad ta' diffikultà jew sfida mistennija li tintlaħaq fl-SLO. L-eżempju jżid livell ieħor ta' dettall u ċarezza sabiex l-edukatur ikun jaf l-istandard li l-istudent għandu jipprova jilħaq.

Dak li għandu jistabbilixxi l-assessjar huwa jekk l-istudenti laħqux l-istandard tal-SLO. L-istudenti kapaċi jagħmlu dak li qed isemmi l-SLO? Kapaċi juru l-abbiltà li tissemma' fl-SLO u kapaċi jagħmluha fuq bażi ta' rutina, b'kunfidenza u b'kumdità? Hawnhekk il-ġudizzju professjonali tal-edukaturi u l-fehim professjonali ta' x'jagħmel is-suċċess huwa xi ħaġa importanti.

L-istandard tal-assessjar mhux bilfors dak li jissemma fl-SLO. L-istandard huwa l-interpretazzjoni applikata b'mod konsistenti u bi qbil ta' xi tfisser li l-istudenti jilħqu kisbiet aċċettabbli b'rabta mal-SLO. Sabiex jintlaħaq dan il-ġudizzju, l-edukaturi jeħtieġu li jaħdmu bejniethom sabiex jaqblu fuq xi jfissru li jinkisbu l-ħiliet f'kull livell (eż. Livell 8), fil-livell tal-Aspett tas-Suġġett fi ħdan livell partikolari, u l-livell tal-SLO kemm-il darba dan ma jidhirx immedjatament u jista' jkun hemm każ ta' ambigwità jew interpretazzjoni.

L-assessjar fi ħdan l-LOFs jeħtieġ li jkun suġġett għal proċeduri ta' garanzija tal-kwalità robusti li huma ddisinjati biex iżidu l-kunfidenza fil-ġudizzji tal-assessjar fost l-għalliema filwaqt li jassiguraw lill-ġenituri, kustodji u persuni/gruppi oħra interessati li l-istudenti kollha ser jirċievu rikonoxximent xieraq għall-ħiliet miksuba konformi mal-istandards nazzjonali miftehmin u li l-istudenti qed jagħmlu l-progress xieraq b'rabta ma' dak li hu mistenni minnhom.

Fejn l-assessjar għandu rwol importanti ħafna għall-kwalifiki u ċ-ċertifikazzjoni esterna, jeħtieġ li jkun hemm protezzjoni partikolari sabiex ikun hemm garanzija ta' ġustizzja fost iż-żgħażagħ kollha, u l-ġenituri u l-kustodji, l-MCAST, l-Università ta' Malta u min iħaddem jingħataw iċ-ċertezza li s-sistema hija waħda b'saħħitha. F'dan il-każ il-MATSEC għandu jipprovdi pjanijiet ċari ta' assessjar għal Livelli 9 u 10 billi joħroġ bilanċ dettaljat bejn proċeduri ta' assessjar estern u intern kif ukoll garanzija tal-kwalità.

Hekk kif l-istudenti jilħqu punti ta' tranżizzjoni (pereżempju, minn Livell għal ieħor) huwa importanti li jkun hemm assessjar rigoruż u b'saħħtu u marbut mal-proċeduri ta' garanzija ta' kwalità li hemm fis-seħħ sabiex ikun assigurat li s-sistema hija waħda ta' min joqgħod fuqha għall-iskambju ta' informazzjoni fuq il-progress u r-riżultati. Għal darb'oħra, il-MATSEC u/jew id-DQSE ser ikun responsabbli li jipproduċi dokumentazzjoni dettaljata li toffri gwida fuq il-politika u l-proċeduri għal kwalunkwe każ ta' assessjar ta' tranżizzjoni li jinvolvu assessjar importanti ħafna jew estern.

It-tkejjil tal-impatt tat-tagħlim

Din it-teknika ta' assessjar tal-klassi kollha tista' tintuża ma' studenti tal-Livelli 8 u 9. Stazzjonijiet bi sfida huma armati madwar il-kamra, filwaqt li jkun żgurat li hemm biżżejjed sabiex il-klassi tinqasam fi gruppi ta' 3-5 studenti, u sfida differenti hija ppreżentata għal kull grupp. L-isfidi għandhom ikunu relatati ma' dak li riċentament ikun ġie mgħallem fil-klassi, u għandhom ikunu bbażati fuq żewġ jew tliet kisbiet mit-tagħlim distinti. Il-gruppi għandhom ikunu bilanċjati f'sens ta' abbiltà, biż-żieda tal-elementi ta' ħin u premju sabiex ikun hemm motivazzjoni u jinżamm l-ispirtu kompetittiv. L-assessjar tal-attività se jipprovdi idea tajba ta' kif il-klassi kollha tifhem dak li ġie mgħallem. Pereżempju xi sfidi jistgħu jiffokaw fuq in-notazzjoni. Ir-riżultati se jagħtu indikazzjoni tajba tal-oqsma fejn l-istudenti huma anqas kunfidenti, dan jippermetti lill-għalliem sabiex jirrifletti dwar kif dawn l-oqsma ġew mgħallma u kif jistgħu jerġgħu jiġu riveduti.

Addattat minn *Designing Effective Activity Centers for Diverse Learners: A Guide for Teachers at All Grade Levels and for All Subject Areas,* Hilberg, Chang u Epaloose (2003)

D. L-ASSESSJAR TAT-TEMI KROSSKURRIKULARI

Is-CCTs infilsati fl-SLOs huma biss għal skop ta' gwida. Kif imsemmi aktar 'il fuq, l-għalliema jista' jkollhom ideat oħra ta' fejn, meta u kif jinfilsaw aspetti partikolari tas-CCTs.

Is-simbolu tas-CCT infilsat fl-SLOs ikollu warajh sottotitlu mis-CCT. Dan jindika s-settur partikolari ta' kontenut li huwa l-aktar approprjat li jiġi infilsat fit-tagħlim tal-SLO.

Il-gwida fuq is-CCTs tiddeskrivi wkoll kif is-CCTs jistgħu jiġu indirizzati permezz ta' għażla ta' pedagoġija jew stil ta' tagħlim, attivitajiet fil-klassi jew approċċi għat-tagħlim. Xi wħud jistgħu jiġu indirizzati wkoll permezz tal-introduzzjoni ta' attivitajiet immirati lejn l-iskola kollha jew grupp partikolari li jsaħħaħ il-kurrikulu jew l-addozzjoni ta' settijiet partikolari ta' mġiba fi ħdan l-iskola. Il-flessibilità u l-libertà li wieħed jiddeċiedi fuq il-metodi u l-għażla tal-metodi, l-opportunitajiet u l-aspetti tas-CCTs, meta, fejn u kif ser jiġu indirizzati hija purament waħda suġġettiva. L-għan hu li jkun assigurat li l-istudenti, matul il-vjaġġ tagħhom ta' tagħlim permezz tal-LOF, jiġu f'kuntatt mat-tagħlim ewlieni marbut mas-CCTs kollha permezz ta' modi li għandhom tifsira speċjali u li jagħmlu sens. Ir-rwol tas-CCTs huwa li jiġġeneraw żgħażagħ li kapaċi jitgħallmu, jaddattaw ruħhom, u mħeġġa b'ħiliet b'saħħithom u li kapaċi jużawhom f'okkażjonijiet partikolari, ħiliet li l-pajjiż jeħtieġ biex jibqa' pajjiż responsabbli, inklussiv, kompetittiv u produttiv. Dan għandna nżommuh f'moħħna meta qed inħarsu lejn l-implimentazzjoni sħiħa u l-infilsar tas-CCTs fil-kurrikula.

Dan l-approċċ miftuħ u flessibbli ta' fejn, meta u kif ser jiġu indirizzati s-CCTs huwa wieħed ta' sfida meta tiġi biex tippreskrivi l-approċċi tal-assessjar. Filwaqt li n-nuqqas ta' uniformità u konsistenza fuq meta, fejn u kif ser jiġu infilsati s-CCTs fl-LOF u f'kull aspett tas-suġġetti hija xi ħaġa attraenti f'dak li għandu x'jaqsam mal-flessibilità tat-tagħlim, dan joffri wkoll sfida fl-assessjar f'dak li għandu x'jaqsam ma' standardizzazzjoni.

Il-gwida fuq l-assessjar tas-CCTs sempliċement qiegħda hemm biex tassigura li:

- l-impatt fuq l-istrateġiji tal-*embedding* addottati fil-klassi, fuq livell dipartimentali u mill-iskola jkunu magħrufa u mifhuma f'dak li għandu x'jaqsam ma' x'ġie mgħallem;
- ikun hemm komunikazzjoni bejn l-iskejjel, it-tutors u l-għalliema fil-klassi fuq il-progress tal-istudenti fuq x'ġie kopert u l-kisba tal-kontenut tas-CCT;
- l-istudenti jesperjenzaw is-sitt CCTs bi frekwneza, sens u dettall biżżejjed li jippermettulhom jilħqu l-kompetenzi ewlenin u għaldaqstant jibbenefikaw minn tagħlim u ħiliet ġodda li jiġu introdotti permezz ta' kull CCT.

F'kull suġġett, l-edukaturi jistgħu jsibuha l-aktar ta' benefiċċju meta jaħdmu ma' edukaturi oħra sabiex jiddeterminaw l-aħjar opportunitajiet li joffru s-CCT, billi joħolqu grupp ta' sapport li jaqsam flimkien l-iżvilupp ta' riżorsi u li jgħin sabiex jinħoloq approċċ konsisteni għat-tagħlim u l-assessjar f'dak li għandu x'jaqsam ma' *embedding* tas-CCTs.

Permezz ta' dan il-grupp ta' sapport wieħed jista' jipprova:

- jaqbel fuq l-approċċi tat-tagħlim li joqogħdu l-aktar għal CCTs partikolari;
- jaqsam ideat u riżorsi;
- jiżviluppa approċċi li jibbażaw fuq proġett għat-tagħlim tal-SLO li huma msaħħa permezz tal-inklużjoni tas-CCT;
- jistandardizza proċeduri ta' assessjar marbuta mas-CCTs.

E. IR-RAPPURTAR TAL-PROGRESS

Ir-rappurtar fuq l-istudenti għall-ġenituri/il-kustodji tagħhom

Ir-rappurtar fuq it-tagħlim u l-progress għandu joffri lill-istudenti, lill-ġenituri, lill-kustodji tagħhom u lill-għalliema idea fuq l-aspettattivi tat-tagħlim li ġew issettjati, kif qed jipprogredixxu l-istudenti b'rabta ma' dawn l-aspettattivi, u kif l-istudenti jistgħu jagħmlu dak li għandu bżonn isir sabiex ikun assigurat li jkun hemm progress u titjib huma u javvanzaw fit-tagħlim tagħhom. Ir-rappurtar għandu jkun dejjem wieħed kostruttiv, li jagħti idea kif ukoll jintuża biex jistimola diskussjoni li tagħmel sens bejn l-għalliema, l-istudenti u l-ġenituri jew il-kustodji tagħhom. Fl-istess ħin, għandu jirrifletti fuq ir-riżultati miksuba u fl-istess ħin iħares 'il quddiem għat-titjib li jista' jkun hemm.

L-LOF joffri flessibiltà lill-iskejjel lokali li jiddeċiedu fuq kif inhu l-aħjar mod li jirrapportaw l-informazzjoni fuq il-progress tal-istudenti, ir-riżultati u x'passi jmiss bħala parti mill-aspettattivi nazzjonali ssettjati. Kemm isir frekwenti u b'liema mod isir dan it-tip ta' rappurtar hija wkoll deċiżjoni li għandha tittieħed mill-iskejjel u mill-kulleġġi.

L-aspettattivi nazzjonali għar-rappurtar

Ir-rappurtar ser jipprovdi lill-istudenti, lill-ġenituri u l-kustodji tagħhom bl-informazzjoni fuq il-progress u r-riżultati f'kull suġġett li jinkludi:

- *feedback* kostruttiv, li jagħti informazzjoni u ċar matul l-esperjenza tat-tagħlim;
- *feedback* fuq il-ħiliet partikolari tal-istudenti, punti għall-iżvilupp u r-riżultati miksuba;
- *feedback* fuq partijiet differenti tal-kurrikulu;
- is-sapport partikolari li għandhom bżonn l-istudenti biex jipprogredixxu;
- l-attitudni tal-istudenti lejn it-tagħlim;
- kemm id-dar tilgħab rwol importanti fis-sapport tal-proċess tat-tagħlim;
- opportunità li jinstema' l-leħen tal-istudenti;
- opportunità għall-ġenituri/il-kustodji tal-istudenti li jirrispondu direttament għall-*feedback* mogħti.

Huwa importanti li l-istruttura tar-rappurtar użata tkun waħda li tista' titħaddem mill-għalliema.

Ir-rappurtar huwa mibni fuq il-progress tal-assessjar, u hemm bżonn li jkun hemm bilanċ bejn kemm isir ta' sikwit l-assessjar tal-progress, kemm jiġi rrekordjat ta' spiss, u kemm dan l-istess progress jiġi mgħoddi lill-istudenti u lill-ġenituri/lill-kustodji tagħhom. Il-ħtiġijiet tar-rappurtar taż-żewġ gruppi huma differenti:

- L-istudenti għandhom jirċievu l-*feedback* fuq il-progress fuq bażi kontinwa bħala parti minn rutina tal-progress tat-tagħlim u l-assessjar. L-użu tal-assessjar formattiv (magħruf ukoll bħala Assessjar għat-Tagħlim) għandu jkun parti minn rutina ta' strateġija tal-assessjar. Dan jagħmel dan it-tip ta' rappurtar wieħed frekwenti u kontinwu.
- Il-ġenituri u l-kustodji tal-istudenti għandhom ikunu infurmati bil-progress tat-tfal tagħhom matul aspetti ewlenin fil-proċess tat-tagħlim fejn għandu jingħata *feedback* fuq ir-riżultati miksuba u fl-istess ħin ikun hemm lok għal diskussjoni bejn id-dar u l-iskola fuq il-progress u t-titjib li jista' jkollhom l-istudenti. Dan kollu jagħmel ir-rappurtar ħafna anqas ta' spiss iżda wieħed rikorrenti. Fl-aħħar mill-aħħar, il-kisba ta' ħiliet f'livell partikolari għandha tiġi rrappurtata kull darba li jintlaħaq il-livell.

Il-proċess tar-rappurtar

Huwa importanti li jiġi ssettjat proċess li permezz tiegħu l-istudenti jkollhom sens ta' pussess ta' dak li qed jiġi rrappurtat. L-edukaturi għandhom jikkonsidraw il-ħidma mal-istudenti sabiex jiddeterminaw liema evidenza għandhom jaħdmu fuqha sabiex isir sommarju tat-tagħlim u l-progress għal skop ta' rappurtar. Dan iwassal għal riflessjoni u djalogu fuq it-tagħlim tagħhom u għandu jintuża bħala opportunità li tgħin lill-istudenti jieħdu sehem b'mod aktar attiv u bis-sens fid-diskussjoni fuq it-tagħlim tagħhom. Dan it-tip ta' djalogu mhux ser jillimita jew iħalli effett fuq il-ġudizzji professjonali tal-għalliema iżda ser joffri xi ideat fuq il-viżjoni tal-istudenti filwaqt li jgħinhom jifhmu aktar l-impatt fuq l-istrateġiji tagħhom tat-tagħlim.

Permezz tal-LOF jista' jsir rappurtar tal-progress fi ħdan is-suġġett f'livelli differenti b'mod dettaljat. Kull suġġett jiġi maqsum f'livelli, li jinkludu l-Aspetti tas-Suġġett, u kull Aspett tas-Suġġett jerġa' jinqasam f'SLOs. Filwaqt li l-SLOs jidentifikaw il-kisbiet mit-tagħlim b'mod espliċitu, huwa importanti li jiġi stabbilit x'għandhom ikunu jafu l-istudenti, il-ġenituri/il-kustodji fuq il-progress b'rabta mal-SLOs u kif jista' jkun maqsum, kemm ta' spiss u meta. Qabel xejn l-edukaturi għandhom jisseparaw il-bżonnijiet tar-rappurtar intern biex tinħoloq stampa tal-progress tal-istudenti, sabiex dawn jistgħu jinqasmu ma' għalliema oħra huma u jipprogredixxu f'suġġetti oħra, sabiex jinħoloq *benchmark* tal-progress b'mod aktar wiesa'. L-udjenzi differenti jeħtieġu dettall differenti fuq il-progress tal-istudenti.

L-iskola u-dipartiment relevanti għandhom jissettjaw politika fuq kif ser isir ir-rappurtar.

Rappurtar intern

Sabiex jiġu massimizzati l-opportunitajiet li joħolqu l-LOFs f'terminu ta' flessibiltà u libertà sabiex l-istudenti jiġu megħjuna jipprogredixxu fl-aspettattivi tat-tagħlim, l-għalliema għandhom japprezzaw b'mod dettaljat dawk il-ħiliet li jkunu diġà kisbu l-istudenti u kif dawn jorbtu mal-aspettattivi tat-tagħlim li l-għalliema huma responsabbli li jgħallmu. L-għalliema li jiġu wara wkoll ser jistennew valutazzjoni tal-andament tal-istudenti. Huwa importanti li jiġi stabbilit, permezz ta' diskussjoni mal-kollegi, kif l-aħjar li titmexxa din il-komunikazzjoni interna u r-rappurtar bil-għan li jkun assigurat bilanċ bejn x'inhu ta' għajnuna fil-proċess ta' tranżizzjoni u x'mhux faċli, maniġibbli u jrid sforz kbir biex iseħħ.

Huwa importanti li wieħed jiftakar li d-dettall li jiġi ġġenerat fuq l-andament tal-individwu mhux bilfors għandu l-għan li jippromwovi programm ta' tagħlim individwali għal kull student/a. Iżda dan ser ikun hemm biex jiffaċilita approċċ aktar favorevoli għad-disinn tal-kurrikulu u għażla aktar xierqa fl-istrateġiji tat-tagħlim u l-għażla tar-riżorsi fi klassi.

Il-progress tal-istudenti permezz tal-LOF, minn livell għal ieħor, minn sena għal oħra u minn klassi għal oħra, isir b'rati differenti. Dan joffri sfidi jekk it-tagħlim għandu jibqa' fluwidu u kontinwu u fl-istess ħin mingħajr interruzzjoni fil-progress. Għaldaqstant, l-Aspetti tas-Suġġett u l-SLOs jippermettu lill-għalliema joħolqu profil tal-progress u r-riżultati filwaqt li jwasslu l-progress b'mod regolari, li juru fejn jinsabu l-istudenti b'rabta mal-aspettattivi kollha ta' livell partikolari, li jindikaw ukoll meta jkun hemm riżultati ogħla mil-livell partikolari. L-iskola tingħata l-flesibilità li tiddeċiedi kif ser tikkomunika bl-aħjar mod il-progress tal-istudenti fi ħdan l-iskola bejn dawk responsabbli mit-tagħlim u l-progress tagħhom. Fi ħdan it-tim tal-persuni li jgħallmu s-suġġett huwa importanti li jiġi identifikat approċċ li huwa funzjonali u ċar fi ħdan is-suġġett u li fl-aħħar mill-aħħar jimmassimizza l-ħila li l-Qafas tal-Kisbiet mit-Tagħlim tas-Suġġett juri l-progress b'mod dettaljat u b'mod personalizzat fejn l-istudent huwa ċ-ċentru ta' kollox.

Għalkemm Miksub/Mhux Miksub tingħadd bħala *feedback* ċar, madankollu dan ma jurix kemm fadlilhom l-istudenti biex jilħqu l-livell mistenni fl-SLO. L-edukaturi jistgħu jsibuha utli li jużaw metodu aħjar minn dak binarju biex jirrappurtaw il-kisbiet tat-tagħlim. Li tingħata aktar informazzjoni fuq kif marru l-istudenti b'rabta ma' livell partikolari tgħin tinħoloq diskussjoni fuq fejn jista' jkun hemm sfidi partikolari fit-tagħlim jew fejn l-istudenti jkunu għadhom kif bdew it-tagħlim tagħhom marbut ma' Kisbiet partikolari mit-Tagħlim.

Rappurtar mibni fuq l-evidenza għandu jieħu minn numru ta' sorsi, inkluż assessjar formali u informali, u l-edukaturi jistgħu japplikaw il-ġudizzju professjonali tagħhom fuq biżżejjed evidenza li hi wkoll robusta u li tippermettilhom jirrapportaw b'kunfidenza fuq il-progress li sar fuq tagħlim partikolari. L-assessjar formali summattiv għandu jkun suġġett għal disinn u żvilupp kollaborattiv u jinkludi fih ammont ta' garanzija ta' kwalità u moderazzjoni li tassigura li dak li jiġi rrappurtat jiddaħħal f'*benchmark* meta mqabbel mal-istandard nazzjonali.

Kif isir dan f'pajjiżi oħra

Il-Curriculum for Excellence Skoċċiż jorbot il-progress mal-aspettattivi tat-tagħlim bħala ħiliet li qed jiżviluppaw, jiġu kkonsolidati jew assigurati. Dawn mhumiex kategoriji riġidi iżda punti li juru fejn l-istudenti waslu b'rabta mal-aspettattivi partikolari.

Tipikament, student li beda jaħdem fuq livell jew settur ġdid u qed jipprogredixxi f'numru ta' kisbiet ikun fi stadju ta' Żvilupp.

Ladarba l-istudent jikseb numru ta' Aspetti tas-Suġġett, ikun jista' japplika t-tagħlim f'sitwazzjonijiet familjari, qed jibda juri aktar kunfidenza billi jieħu sehem f'tagħlim li joffri aktar sfida, u qed jibda jittrasferixxi t-tagħlim tiegħu lejn kuntesti anqas familjari, ikun qed jieħu sehem fi proċess ta' Konsolidazzjoni.

Ladarba jinkisbu l-ħiliet fl-Aspetti tas-Suġġett, jinżammu r-riżultati u jkun hemm rata konsistenti ta' kisbiet tal-livell, l-istudenti jingħataw xogħol li joffri sfida akbar, u jittrasferixxu t-tagħlim tagħhom b'mod kunfidenti filwaqt li japplikawh għal sitwazzjonijiet ġodda u mhux familjari, il-pożizzjoni tagħhom f'dak li għandu x'jaqsam mal-aspettattivi hija meqjusa bħala waħda Sikura.

Addattat minn *Building the Curriculum 5, A Framework for Assessment: Reporting,* The Scottish Government (2010)

Ir-Referenzi

AC Kurrikulu Awstraljan., 2014. *F-10 Curriculum, The Arts.* [onlajn] Jista' jinkiseb minn: <http://www.australiancurriculum.edu.au/the-arts/introduction> [Aċċessat fit-23 ta' Awwissu 2015].

BSSS Act Board of Senior Secondary Studies., 2014. *ACT BSSS Performing Arts Framework Board Endorsed 2009.* [pdf] Jista' jinkiseb minn: <http://www.bsss.act.edu.au/curriculum/Frameworks> [Aċċessat fit-23 ta' Awwissu 2015].

Boulder Valley School District., 2014. *Philosophy and Rationale for Music Education.* [onlajn] Jista' jinkiseb minn: <http://bvsd.org/pages/home.aspx> [Aċċessat fil-21 ta' Awwissu 2015].

Chinn, S. 2011., *The Trouble with Maths: A Practical Guide to Helping Learners with Numeracy Difficulties* (it-tieni edizzjoni). Abbingdon: Routledge.

European Commission., 2006. *Key Competencies for Lifelong Learning - European Reference Framework*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

European Commission/EACEA/Eurydice., 2012. *Developing Key Competences at School in Europe: Challenges and Opportunities for Policy. Eurydice Report.* Luxembourg: Publications Office of the European Union.

European Commission/EACEA/Eurydice., 2015. *The Teaching Profession in Europe: Practices, Perceptions, and Policies*. Eurydice Report. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

European Commission/EACEA/Eurydice., 2015a. *Assuring Quality in Education: Policies and Approaches to School Evaluation in Europe*. Eurydice Report. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

European Commission /EACEA/Eurydice., 2015b. *Assuring Quality in Education: Policies and Approaches to School Evaluation in Europe*. Rapport Eurydice. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Hilberg, R.S., Chang, J.M. u Epaloose, G., 2003. *Designing Effective Activity Centers for Diverse Learners: A Guide for Teachers At All Grade Levels and for all Subject Areas.* [pdf] Jista' jinkiseb minn: <http://manoa.hawaii.edu/coe/crede/wp-content/uploads/ Hilberg_et_al_20031.pdf> [Aċċessat fit-12 ta' Awwissu 2015].

Lam, R., 2015. Assessment as learning: examining a cycle of teaching, learning, and assessment of writing in the portfolio-based classroom. *Studies in Higher Education*, [e-journal] 01 (2015). Jista' jinkiseb minn: http://dx.doi.org/10.1080/03075079.2014.999317 [Aċċessat fit-12 ta' Awwissu 2015].

Manitoba Education., 2015. *Arts Education*. [onlajn]. Jista' jinkiseb minn: <http://www.edu.gov.mb.ca/k12/cur/arts/> [Aċċessat fl-20 ta' Awwissu 2015].

Ministeru għall-Edukazzjoni u x-Xogħol., 2012. *Il-Qafas tal-Kurrikulu Nazzjonali għal Kulħadd.* [pdf] Jista' jinkiseb minn: < http://sacredheartmalta.org/wordpress/wp-content/uploads/2013/05/Il-Qafas-tal-Kurrikulu-Nazzjonali-g%C4%A7al-Kul%C4%A7add-2012.pdf > [Aċċessat fl-20 ta' Ġunju 2015].

Ministeru għall-Edukazzjoni u x-Xogħol., 2014. *L-Istrateġija Nazzjonali Tal-Litteriżmu Għal Kulħadd F'Malta u Għawdex 2014 – 2019.* [pdf] Jista' jinkiseb minn: <http://education.gov.mt/en/Documents/Literacy/MALTI.pdf > [Aċċessat fit-23 ta' Awwissu 2015].

Ministry for Education and Employment., 2012. *Form 1 Curriculum, Expressive Art-Music.* [pdf] Jista' jinkiseb minn: <http://curriculum.gov.mt/en/Curriculum/Form-1/Pages/default.aspx> [Aċċessat fid-19 ta' Awwissu 2015].

Ministry for Education and Employment., 2014. *Framework for the Education Strategy for Malta 2014 – 2024.* [Ktejjeb] Jista' jinkiseb minn: <http://education.gov.mt/strategy/Documents/BOOKLET%20ESM%202014-2024%20ENG%2019-02.pdf> [Aċċessat fit-23 ta' Awwissu 2015].

Ministry for Education and Employment., 2014a. *Respect for All Framework.* [pdf] Jista' jinkiseb minn: <http://education.gov.mt/en/resources/News/Documents/Respect%20For%20All%20Document.pdf> [Aċċessat fit-23 ta' Awwissu 2015].

Ministry for Education and Employment., 2014b. *A Strategic Plan for Early School Leaving in Malta 2014*. [pdf] Jista' jinkiseb minn: <http://education.gov.mt/ESL/Documents/School%20Leaving%20in%20Malta.pdf> [Aċċessat fit-23 ta' Awwissu 2015].

Ministry for Education and Employment., 2014c. *Education for All: Special Needs and Inclusive Education in Malta.* [pdf] Jista' jinkiseb minn: <https://education.gov.mt/en/Documents/Special%20Needs%20and%20Inclusive%20Education%20in%20Malta%20%C2%AD-%20External%20Audit%20Report.pdf> [Aċċessat fit-23 ta' Awwissu 2015].

Ministry for Education and Employment., 2015. *Malta National Lifelong Learning Strategy 2020.* [pdf] Jista' jinkiseb minn: <https://education.gov.mt/en/Documents/Malta%20National%20Lifelong%20Learning%20Strategy%20 2020%20-%20Draft%20for%20Public%20Consultation.pdf> [Aċċessat fit-23 ta' Awwissu 2015].

Ministry of Education, Sports and Culture., 2015. *Performing Arts.* [pdf]. Jista' jinkiseb minn: <http://www.mesc.gov.ws/pdf/PerformingArts_wk.pdf> [Aċċessat fil-21 ta' Awwissu 2015].

NafME- National Association for Music Education., 2015. *Music Education.* [onlajn]. Jista' jinkiseb minn: <http://www.nafme.org/> [Aċċessat fit-23 ta' Awwissu 2015].

Scottish Government., 2010. *Building the Curriculum 5, A Framework for Assessment:* Reporting, [pdf] Edinburgh: Scottish Government. Jista' jinkiseb minn: <https://www.educationscotland.gov.uk/Images/HowgoodisourschoolJtEpart3_tcm4-684258.pdf> [Aċċessat fit-30 ta' Lulju 2015].

St. Joseph's School, Collingwood., 2015. *Arts Policy.* [pdf]. Jista' jinkiseb minn: <http://www.sjcollingwood.catholic.edu.au/policies/> [Aċċessat fit-23 ta' Awwissu 2015].

Wenger, E., 1998. *Communities of practice: Learning, meaning and identity.* Cambridge, UK: Cambridge University Press. pp. 56.

L-Appendiċi

Il-Litteriżmu Diġitali

Il-litteriżmu diġitali sar essenzjali għat-tagħlim u għall-ħajja. Apparti milli jidħol matul ħafna dixxiplini issa huwa kkunsidrat bħala dixxiplina fiha nfisha bħall-mużika, l-arti, ix-xjenza u l-letteratura. L-edukazzjoni tal-litteriżmu diġitali jfittex li jgħammar lill-istudenti bil-kompetenzi (l-għarfien, il-ħiliet u l-attitudnijiet) fl-użu tat-teknoloġija diġitali meħtieġa biex jaċċessaw l-opportunitajiet ta' tagħlim, biex isegwu l-karriera magħżula u l-interessi waqt il-ħin liberu tagħhom, u biex jikkontribwixxu għas-soċjetà bħala ċittadini attivi. Huwa għandu wkoll l-għanijiet li jipprovdihom b'għarfien tal-prinċipji li jsostnu dawn it-teknoloġiji u fehim kritiku tal-implikazzjonijiet tat-teknoloġija diġitali għall-individwi u għas-soċjetajiet.

Studenti li huma diġitalment litterati jitgħallmu jkunu indipendenti, kunfidenti u utenti għaqlin tat-teknoloġija. Sussegwentement huma jiksbu u jiżviluppaw attitudnijiet kritiċi u analitiċi biex jagħżlu b'mod addattat l-għodod diġitali tajbin skont il-ħtiġijiet speċifiċi tagħhom.

Il-litteriżmu diġitali jinkludi ħames kategoriji ta' kompetenzi diġitali, jiġifieri: L-Immaniġġjar tal-Informazzjoni, Il-Komunikazzjoni u l-Kollaborazzjoni, il-Midja Diġitali, l-Użu ta' Għodod Diġitali għat-Tagħlim, l-Immaniġġjar tal-Internet.

Il-kompetenza fl-immaniġġjar tal-informazzjoni tagħti lill-istudenti l-mezzi biex jaċċessaw, jevalwaw u janalizzaw u b'hekk jagħmlu għażliet informati minn firxa wiesgħa ta' sorsi ta' dejta u informazzjoni disponibbli. Il-kompetenzi relatati mal-Komunikazzjoni u l-Kollaborazzjoni jagħtu l-awtonomija lill-istudenti biex jitgħallmu jikkomunikaw, jikkollaboraw u jinnetwerkjaw mal-oħrajn. Il-kompetenzi fil-Midja Diġitali jippermettu lill-istudenti janalizzaw messaġġi mmedjati mill-midja diġitali u jesprimu lilhom infushom b'mod kreattiv matul firxa wiesgħa ta' midja diġitali.

Il-litteriżmu diġitali jinvolvi wkoll il-kompetenza fl-użu ta' għodod diġitali f'għadd ta' midja u b'mod ta' tagħlim differenti (awtonomu, kollaborattiv, esploratorju, iddisinjar).Studenti li huma diġitalment litterati jitgħallmu jkunu responsabbli u kompetenti fl-immaniġġjar tal-internet, iżommu lilhom infushom siguri onlajn, jagħmlu għażliet informati tal-privatezza, jieħdu r-responsabbiltà għall-azzjonijiet tagħhom, jirrispettaw il-propjetà intellettwali, jirrispettaw it-termini u l-kundizzjonijiet tas-sistemi li jużaw, u jirrispettaw id-drittijiet u s-sentimenti tal-oħrajn. Fit-tagħlim tal-litteriżmu diġitali, l-għalliema għandhom ifittxu opportunitajiet ta' tagħlim li huma awtentiċi, sinifikanti u soċjalment inklużivi, u li jippermettu lill-istudenti japplikaw u jiżviluppaw il-ħiliet, l-għarfien u l-fehim tagħhom matul il-kurrikulu. Studenti li huma diġitalment litterati jkunu jistgħu jwettqu proġetti kreattivi u ta' sfida, individwalment u b'mod kollaborattiv li jkopru aspetti minn kategoriji ta' kompetenzi differenti.

Il-kisbiet mit-tagħlim tas-suġġett:

L-Immaniġġjar tal-Informazzjoni

- Kapaċi nidentifika u nartikula l-bżonnijiet tal-informazzjoni tiegħi.
- Kapaċi nsib, nagħżel, nuża u ngħaqqad informazzjoni minn firxa ta' sorsi.
- Kapaċi ninnaviga b'mod sigur u kritiku bejn sorsi onlajn u nagħżel l-informazzjoni b'mod effettiv.
- Kapaċi ninnaviga bejn sorsi onlajn u nagħżel l-informazzjoni b'mod effettiv.
- Kapaċi noħloq strateġiji ta' informazzjoni personali.

Il-Komunikazzjoni

- Kapaċi nikkomunika permezz ta' għadd ta' tagħmir u applikazzjonijiet diġitali.
- Kapaċi naddatta l-modi u l-istrateġiji ta' komunikazzjoni tiegħi skont in-nies li qed nikkomunika magħhom.
- Kapaċi nuża għodod diġitali differenti biex naqsam l-għarfien, il-kontenut u r-riżorsi.
- Kapaċi ngħin lill-oħrajn jaqsmu l-għarfien, il-kontenut u r-riżorsi.
- Kapaċi nikkwota x-xogħol ta' ħaddieħor u nintegra informazzjoni ġdida f'għarfien li diġà jeżisti.
- Kapaċi ninvolvi ruħi ma' komunitajiet onlajn b'mod effettiv.
- Kapaċi nuża t-teknoloġiji diġitali biex nieħu sehem f'ċittadinanza onlajn.

Il-Kollaborazzjoni

- Kapaċi nuża t-teknoloġiji u l-midja biex naħdem f'timijiet u nikkollabora fit-tagħlim.
- Kapaċi nikkollabora mal-oħrajn u nibni u noħloq flimkien magħhom riżorsi, għarfien u tagħlim.
- Kapaċi niffunzjona tajjeb f'Komunitajiet ta' Prattiki li huma medjati diġitalment.

L-Użu tal-Midja Diġitali

- Kapaċi nanalizza, nirrevedi u nevalwa l-informazzjoni ppreżentata f'għadd ta' midja diġitali.
- Kapaċi nifhem kif u għaliex il-messaġġi fil-midja diġitali huma mibnija u għal liema raġunijiet.
- Kapaċi neżamina kif individwi jinterpretaw messaġġi fil-midja diġitali b'modi differenti.
- Kapaċi nifhem kif valuri u opinjonijiet huma inklużi jew esklużi u kif il-midja diġitali tinfluwenza t-twemmin u l-imġiba.
- Kapaċi nifhem il-kwistjonijiet etiċi / legali li jeżistu dwar l-aċċess u l-użu tal-midja diġitali, inkluż id-drittijiet tal-awtur, il-pussess, il-liċenzjar u l-użu tal-kontenut u s-softwer tal-proprjetà.
- Kapaċi naħdem b'mod kreattiv matul firxa wiesgħa ta' midja diġitali u sistemi multipli biex nippreżenta informazzjoni b'mod effettiv lil udjenza speċifika.
- Kapaċi neditja u ntejjeb il-kontenut li diġà ħloqt jew li ħoloq ħaddieħor, billi nirrispetta u nirrikonoxxi d-drittijiet tal-awtur oriġinali.
- Kapaċi nesprimi lili nnifsi permezz ta' midja u teknoloġiji diġitali.

L-Immaniġġjar tat-Tagħlim

- Kapaċi nuża għadd ta' għodod biex nimmaniġġja t-tagħlim tiegħi.
- Kapaċi nuża għadd ta' għodod u approċċi biex nikkollabora ma' ħaddieħor fit-tagħlim.
- Kapaċi nuża għadd ta' għodod biex nesplora ideat, teoriji, relazzjonijiet u proċeduri.
- Kapaċi nuża għadd ta' għodod biex nitgħallem billi niddisinja oġġetti diġitali.
- Kapaċi nuża għadd ta' għodod u approċċi biex nirrifletti fuq it-tagħlim.
- Kapaċi nuża għadd ta' għodod u approċċi biex nevalwa dak li tgħallimt.
- Kapaċi nibni u nassessja portafolli elettroniċi.
- Kapaċi naħdem fuq sistemi u pjattaformi multipli tal-immaniġġjar tal-eLearning.

L-Immaniġġjar tal-Użu tal-Internet

- Kapaċi nifhem kif l-internet u l-*world wide web* jaħdmu, u kapaċi nużahom għall-komunikazzjoni u l-kollaborazzjoni.
- Jiena konxju/konxja ta', u nirrispetta, il-prinċipji tan-*netiquette*.
- Naf x'jikkostitwixxi l-plaġjariżmu.
- Kapaċi nipproteġi t-tagħmir tiegħi minn riskji u theddid onlajn.
- Kapaċi nipproteġi lili nnifsi minn perikli possibbli onlajn (pereżempju, l-ibbuljar fuq l-internet) billi nsegwi proċeduri addattati ta' privatezza u kunfidenzjalità.
- Kapaċi nikkunsidra l-implikazzjonijiet soċjali, kulturali, reliġjużi u etiċi tat-teknoloġija diġitali, u kapaċi b'kunfidenza nikkomunika, naqsam informazzjoni, naċċessa u niddistribwixxi kontenut mingħajr ma nikser id-drittijiet tal-propjetà intellettwali tan-nies.
- Jiena konxju/konxja mid-diversità kulturali onlajn.
- Kapaċi niżviluppa strateġiji attivi biex niskopri mġiba mhux addattata.
- Kapaċi noħloq, naddatta u nimmaniġġja identità diġitali multipla waħda jew aktar.
- Kapaċi nipproteġi r-reputazzjoni elettronika tiegħi.
- Kapaċi nimmaniġġja d-dejta li nipproduċi permezz ta' bosta kontijiet u applikazzjonijiet onlajn biex nevita riskji għas-saħħa relatati mal-użu tat-teknoloġija f'termini ta' theddid għall-benesseri fiżika u psikoloġika.
- Kapaċi nagħraf il-*Cloud Computing* bħala teknoloġija konverġenti li fuqha nista' naħdem u nissejvja l-materjal tiegħi.

L-Edukazzjoni għad-Diversità

Il-Qafas tal-Kurrikulu Nazzjonali (NCF) jirrikonoxxi d-diversità kulturali ta' Malta u l-valuri, l-istorja u t-tradizzjonijiet tal-poplu tagħha. Huwa jirrikonoxxi u jirrispetta d-differenzi individwali tas-sessi, il-kulur, l-oriġini etnika u soċjali, il-lingwa, ir-reliġjon jew it-twemmin, il-politika jew opinjonijiet oħra, l-appartenenza għal minorità nazzjonali, it-twelid, il-kapaċità, l-età jew l-orjentazzjoni sesswali u l-post ġeografiku. Kurrikulu li jirrikonoxxi l-fatt li d-diversità hija karatteristika tas-soċjetà Maltija, kif inhija ta' nazzjonijiet madwar l-Ewropa u d-dinja, li tista' tikkontribwixxi għall-prosperità nazzjonali u l-koeżjoni soċjali.

Bħala stat membru tan-Nazzjonijiet Magħquda, Malta hija firmatarja tal-istrumenti internazzjonali tad-drittijiet tal-bniedem inkluż id-Dikjarazzjoni Universali tad-Drittijiet tal-Bniedem (1948), il-Konvenzjoni Ewropea għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u l-Libertajiet Fundamentali (1950), il-Ftehim Internazzjonali tad-Drittijiet Ċivili u Politiċi (1966), Il-Patt Internazzjonali dwar id-Drittijiet Ekonomiċi, Soċjali u Kulturali (1966) u l-Konvenzjoni tan-NU dwar id-drittijiet tat-Tfal (1989). Bħala membru tal-Unjoni Ewropea, Malta hija legalment marbuta bil-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-UE.

Dawn l-istrumenti jistabbilixxu standards internazzjonali u jimpenjaw lill-gvern u l-poplu ta' Malta għad-demokrazija u jirrikonoxxu li ċ-ċittadini u residenti oħra għandu jkollhom, u għandhom igawdu, id-drittijiet tal-bniedem mingħajr diskriminazzjoni.

Konsegwentement l-NCF għandu l-għan li jgħin lit-tfal jirrikonoxxu l-ġustizzja soċjali u s-solidarjetà bħala valuri ewlenin fl-iżvilupp tas-soċjetà Maltija u jinkoraġġixxi liż-żgħażagħ jirrispettaw il-valuri fundamentali demokratiċi u jippromwovu l-ġustizzja soċjali.

L-Edukazzjoni għad-Diversità tippromwovi kultura edukattiva inklużiva u tisfida proċessi edukattivi differenti bħat-teħid tad-deċiżjonijiet fl-iskejjel, it-tagħlim tal-lingwi, il-metodoloġiji użati, l-interazzjoni tal-istudenti u riżorsi ta' tagħlim. L-Edukazzjoni għad-Diversità tiżgura l-inklużjoni ta' perspettivi multipli u ilħna fi ħdan l-ambjent tat-tagħlim, tipprovdi spazji għat-tagħlim fuq il-lingwi, l-istorja, it-tradizzjonijiet u l-kulturi ta' gruppi mhux dominanti f'soċjetà, tinkoraġġixxi ħidma f'timijiet u t-tagħlim koperattiv f'kuntesti multikulturali, multietniċi u oħrajn, tgħaqqad għarfien tradizzjonali u lokali u *know-how* flimkien max-xjenza u t-teknoloġija avvanzata u tgħożż il-prattiki tal-multilingwiżmu. Meta tagħmel dan, hija tkun qed tinkoraġġixxi fehim ta' kwistjonijiet globali u ħtieġa li ngħixu flimkien b'kulturi u valuri differenti.

Il-kisbiet mit-tagħlim tas-suġġett:

L-Għarfien Tiegħi Nnifsi

- Jiena persuna impenjata għad-demokrazija u nifhem li dan ifisser li niżgura li persuni li għandhom opinjonijiet u kulturi differenti jesprimu l-opinjonijiet tagħhom u jaħdmu flimkien għal soċjetà aħjar.
- Jiena għandi prinċipji u approċċ etiku għall-ħajja.
- Jiena impenjat/a għall-ġustizzja soċjali u soċjetà demokratika u inklużiva.
- Jiena nirrinvja l-ġudizzju tiegħi biex ikun imsejjes fuq bażi ġusta u razzjonali.
- Jiena nistinka biex insib bilanċ bejn id-drittijiet u d-doveri tiegħi u dawk tal-oħrajn.

Il-Bidla Soċjali

- Jiena nirrispetta l-valuri demokratiċi fundamentali u naħdem biex nippromwovi l-ġustizzja soċjali.
- Nirrispetta l-konvinzjonijiet reliġjużi u umanistiċi differenti, il-morali u t-twemmin li jinformaw il-kunċetti ta' dak li hu tajjeb u dak li hu ħażin.
- Jiena nagħraf inġustizzji u trattament preferenzjali f'sitwazzjonijiet fil-ħajja ta' kuljum, inkluż ir-razziżmu, is-sessiżmu u lingwaġġ u mġiba omofobika.
- Jiena nisfida l-espressjonijiet ta' preġudizzju u intolleranza lejn il-minoritajiet bħar-razziżmu, is-sessiżmu, u ismijiet, aneddoti u kummenti omofobiċi.
- Jiena nfittex id-drittijiet tiegħi u naġixxi fuq id-doveri tiegħi billi naf li sħabi l-istudenti u l-għalliema jibbenefikaw mill-istess drittijiet.
- Napprezza li l-kunċett tal-'identità' huwa kumpless u jinbidel u limitat bħala kunċett biex insir naf min jien u li l-idea tal-'identitajiet' huwa mod aktar b'saħħtu biex nifhem min jien u min huma l-oħrajn.
- Jiena nisma' u nwieġeb lill-għalliema u lil sħabi l-istudenti, u naċċetta li jista' jkollhom opinjonijiet differenti.

Il-Komunikazzjoni għad-Diversità

- Kapaċi nikkomunika ma', naħdem ma', u nirrispetta lil sħabi l-istudenti, l-għalliema u l-adulti li jgħinu.
- Kapaċi nikkomunika ma' nies differenti biex nifhem kif aħna l-istess u biex nifhem lili nnifsi aħjar.
- Nistinka biex nikkomunika b'mod effettiv mal-oħrajn b'mod kostruttiv, b'appoġġ u b'awtodeterminazzjoni.
- Kapaċi nuża lingwaġġ effettiv biex nisfida l-inġustizzji u l-inugwaljanzi.
- Jiena napproċċa opinjonijiet differenti u kunflitti ta' interess permezz ta' djalogu, komunikazzjoni mhux vjolenti u konsensus; fejn dan ma jirnexxix, jiena lest/a u kapaċi nuża l-medjazzjoni.

L-Edukazzjoni għall-Intraprenditorija, il-Kreattività u l-Innovazzjoni

Filwaqt li l-intraprenditorija, il-kreattività u l-innovazzjoni jistgħu potenzjalment jidhru bħala attributi diskreti, x'aktarx huwa aktar strateġiku jekk nikkunsidrawhom bħala karatteristiċi b'mod reċiproku ta' tisħiħ ta' għan aktar koeżiv u singulari: biex niżguraw li ċ-ċittadini futuri ta' Malta jkollhom il-mezzi biex jikkontribwixxu għall-prosperità sostenibbli tan-nazzjon f'kuntesti globali ekonomiċi u soċjali dejjem aktar kompetittivi. L-għanijiet jinkludu l-erba' oqsma ta' kompetenzi ewlenin ta' ħiliet personali u interpersonali, ħiliet prattiċi u konjittivi. Din il-viżjoni aktar strateġika tirrinforza l-ħtieġa għal approċċ għall-Intraprenditorija, l-Innovazzjoni u l-Kreattività li tinfiltra l-aspetti kollha tal-kurrikulu, filwaqt li jkunu mmarkati b'mod ċar biex jiżguraw li dak li huma intitolati għalih l-istudenti qed jintlaħaq u li l-kwalità tat-tagħlim fir-rigward ta' dawn it-temi tkun assigurata.

L-għanijiet ġenerali tal-edukazzjoni tal-intraprenditorija huma li jagħtu lill-istudenti l-attitudnijiet, l-għarfien u l-kapaċità li jaġixxu b'mod intraprenditorjali u jiksbu l-ħiliet li ser jippromwovu l-impjegabilità tul il-ħajja tagħhom f'ambjent kummerċjali, ekonomiku u soċjali li qed jinbidel b'mod mgħaġġel. Dan jinkludi li nsiru ċittadini intraprenditorjali fi sferi oħra lil hinn mill-industrija u l-impjegabilità. Dawn l-għanijiet jeħtieġu l-iżvilupp ta' ħiliet personali ġeneriċi soċjali u interpersonali li huma fundamentali biex isiru intraprenditorjali, kif ukoll it-trawwim tal-għarfien u l-fehim intraprenditorjali aktar diskreti meħtieġa biex isegwu impenji intraprenditorjali u biex ikollhom mentalità intraprenditorjali li hija kemm kreattiva u innovattiva.

Il-kreattività hija ġeneralment rikonoxxuta bħala kwalità intrinsika iżda ħafna drabi sottożviluppata fiż-żgħażagħ, kif ukoll bħala ħila prattika li tgħinhom isibu dispożizzjoni intraprenditorjali. Hija ħila li tista' titgħallimha u li kulħadd għandu jaspira għaliha. Hija tinvolvi l-ftuħ tal-proċessi tal-ħsieb taż-żgħażagħ b'modi li jgħinuhom iħarsu lejn affarijiet familjari b'għajnejn ġodda, jidentifikaw problema u jiġġeneraw soluzzjonijiet waqt li jużaw l-immaġinazzjoni, l-għarfien u l-ħiliet tagħhom biex jesploraw possibilitajiet ġodda aktar milli jistabbilixxu approċċi.

L-abbiltà li wieħed ikun innovattiv u l-kunfidenza li jfittex tweġibiet innovattivi għal opportunitajiet jew problemi li jiffaċċja jitrawmu l-aħjar f'ambjent sigur u ta' appoġġ fejn dan it-tip ta' approċċ ikun inkuraġġut, rikonoxxut u ppremjat. Din il-pedagoġija teħtieġ li l-istudenti jkollhom il-ħin jirriflettu fuq is-sitwazzjoni u jużaw ir-riżorsi u l-immaġinazzjoni tagħhom biex jiżviluppaw pjanijiet u soluzzjonijiet. Teħtieġ ukoll il-ħin għall-implimentazzjoni ta' proċessi ġodda u l-applikazzjoni ta' ideat ġodda. It-tagħlim għall-innovazzjoni jista' wkoll jinkludi spazju fejn wieħed 'jitgħallem mill-iżbalji'.

Il-kisbiet mit-tagħlim tas-suġġett:

Personali

- Kapaċi naħdem b'mod effettiv waħdi.
- Kapaċi nirreżisti u nippersevera.
- Kapaċi nifhem l-importanza li nrawwem immaġni pożittiva tiegħi nnifsi, stima tajba u kunfidenza fija nnifsi.
- Kapaċi nagħraf l-importanza tal-integrità u ta' valuri etiċi.

Interpersonali

- Kapaċi nikkomunika l-istrateġiji proposti tiegħi lil ħaddieħor b'mod effettiv.
- Kapaċi nikkontribwixxi f'tim.
- Kapaċi mmexxi.

Konjittiv

- Kapaċi nsolvi problemi b'mod immaġinattiv u laterali.
- Kapaċi naħseb b'mod kritiku.
- Kapaċi nikkunsidra perspettivi differenti.
- Kapaċi nagħraf li l-intraprenditorija u l-innovazzjoni għandhom ikunu mirfuda mill-etika u l-valuri relatati mal-ġustizzja soċjali u s-sostenibilità.

Prattika

- Kapaċi ndawwar ideat kreattivi f'azzjoni.
- Għandi sett bażiku ta' ħiliet ta' riċerka.
- Kapaċi nassessja l-ħiliet u l-interessi tiegħi stess biex nikkunsidra l-għażliet tal-karrieri akkademiċi u vokazzjonali futuri.
- Napprezza l-importanza tar-rwol li l-kreattività u l-intraprenditorija kellhom fl-iżvilupp u l-progress tas-soċjetà umana.

L-Edukazzjoni għall-Iżvilupp Sostenibbli

L-Edukazzjoni għall-Iżvilupp Sostenibbli (ESD) jgħin lill-istudenti jiżviluppaw il-kompetenzi meħtieġa (l-għarfien, il-ħiliet, il-valuri, l-attitudnijiet u l-imġiba) li jgħinuhom isiru ċittadini sostenibbli. L-ESD jawtonomizza lill-individwi jipparteċipaw b'mod attiv fil-proċessi tat-teħid tad-deċiżjonijiet li huma kompatibbli mal-għajxien fi ħdan il-limiti ambjentali tal-pjaneta tagħna b'mod ġust, f'soċjetà diversa, ekwitabbli u paċifika.

L-ESD tfittex li tiżgura li l-istudenti:

- Jiżviluppaw sens ta' identità u appartenenza għall-komunità lokali, nazzjonali, reġjonali u globali tagħhom.
- Huma awtonomizzati biex jaddottaw ir-rwoli u r-responsabilitajiet tagħhom fi ħdan dinja globalment interdipendenti.
- Jifhmu u huma awtonomizzati jindirizzaw il-kawżi reali u l-konsegwenzi ta' mġiba mhux sostenibbli f'kuntest ta' dinja globalment interdipendenti.
- Jiżviluppaw perspettiva orjentata lejn il-futur li tenfasizza s-sinifikat tad-deċiżjonijiet, l-għażliet u l-azzjonijiet tagħhom fuq il-kwalità tal-ħajja tal-ġenerazzjonijiet preżenti u futuri.
- Huma esposti għal ambjenti ta' tagħlim differenti billi jużaw firxa wiesgħa ta' esperjenzi edukattivi.
- Jiżviluppaw kunċett olistiku tal-ambjent li jinvolvi perspettivi naturali, soċjali, ekonomiċi, fiżiċi u kulturali.
- Ikollhom valur ta' u jirrispettaw id-diversità soċjali, kulturali u ekoloġika.
- Huma kommessi jieħdu azzjoni biex iġibu l-bidla.

L-ESD għandha tinkiseb permezz ta' approċċ tal-iskola kollha li tinvolvi r-riorjentazzjoni mhux biss tal-kurrikulu iżda tal-kultura tal-iskola, l-immaniġġjar tal-kampus tal-iskola, il-komunità tal-iskola u l-komunità lokali usa' b'konformità mal-iżvilupp sostenibbli.

L-istudenti għandhom jesperjenzaw l-ESD permezz ta' pedagoġiji trasformattivi li jiffaċilitaw l-esperjenzi ta' tagħlim li jippromwovu l-kisba tal-għarfien, il-ħiliet, il-valuri, l-attitudnijiet u l-imġiba meħtieġa biex isiru ċittadini attivi globali.

L-ESD għandha tkun proċess ta' tagħlim tul il-ħajja li tinvolvi taħlita ta' proċessi bbażati fuq l-istudenti, bħat-tagħlim parteċipattiv/kollaborattiv; it-tagħlim ibbażat fuq il-problemi; it-tagħlim interdixxiplinarju; it-tagħlim soċjali tad-diversi partijiet interessati; it-tagħlim ibbażat fuq il-ħsieb kritiku u sistematiku; it-tagħlim ibbażat fuq l-azzjoni; it-tagħlim barra mill-klassi; it-tagħlim mill-esperjenza; l-evalwazzjoni riflettiva u l-użu ta' kuntesti relevanti tad-dinja reali.

Il-kisbiet mit-tagħlim tas-suġġett:

Nitgħallem biex Insir Naf

- Kapaċi nispjega kif is-sistemi naturali, soċjali, kulturali u ekonomiċi jaħdmu u huma interrelatati.
- Kapaċi niddeskrivi l-irwol tiegħi bħala ċittadin fi ħdan il-kuntest lokali, nazzjonali, reġjonali u globali.
- Kapaċi nagħraf ir-relazzjoni bejn il-fehim ta' ħaddieħor u l-benesseri ta' kulħadd fil-preżent u fil-futur.
- Kapaċi nidentifika l-kawżi bażiċi tal-inugwaljanza u l-inġustizzja u l-azzjonijiet li jwasslu għal kwalità ta' ħajja aħjar, l-ekwità, is-solidarjetà u l-ambjent sostenibbli.
- Kapaċi niġġustifika l-importanza tal-identifikazzjoni tal-problemi, nirrifletti b'mod kritiku, naħseb b'mod kreattiv, u jkolli viżjoni usa' biex nippjana għall-futur u nsir aġent effettiv tal-bidla.
- Kapaċi nagħraf l-importanza tat-tagħlim tul il-ħajja u nuża dawn l-esperjenzi ta' tagħlim biex inkun nista' niffaċċja sfidi ġodda u nkun f'pożizzjoni aħjar biex nieħu deċiżjonijiet infurmati u nevalwa l-konsegwenzi tagħhom.

Nitgħallem Kif

- Kapaċi nikkomunika l-ideat tiegħi u nippreżenta l-opinjonijiet tiegħi f'diskusjonijiet maħsuba u infurmati u fi proċessi tat-teħid ta' deċiżjonijiet.
- Kapaċi nassessja b'mod kritiku proċessi ta' bidla fis-soċjetà u nipprevedi dinja aktar ekwitabbli u sostenibbli.
- Kapaċi nidentifika l-prijoritajiet u nevalwa l-konsegwenzi possibbli ta' deċiżjonijiet u azzjonijiet differenti.
- Kapaċi nikkollabora ma' persuni li għandhom perspettivi differenti fuq dilemmi, kwistjonijiet, tensjonijiet u kunflitti minn dixxiplini/postijiet/kulturi/ġenerazzjonijiet differenti.
- Kapaċi nuża l-ambjent naturali, soċjali u mibni ta' madwari bħala kuntest u sors ta' tagħlim.
- Kapaċi ninvolvi lili nnifsi u lill-oħrajn fi kwistjonijiet tad-dinja reali biex nagħmel differenza pożittiva.

Nitgħallem Inkun Jien

- Jiena persuna li nirrifletti b'mod kritiku u kapaċi nevalwa deċiżjonijiet, għażliet u azzjonijiet.
- Jiena responsabbli għall-azzjonijiet tiegħi u kapaċi nantiċipa, naddatta u niffaċċja l-bidla.
- Kapaċi nirrifletti fuq il-konsegwenzi tal-azzjonijiet tiegħi fuq ġenerazzjonijiet preżenti u futuri.
- Jiena sensittiv/a għad-dixxiplini u l-perspettivi diverġenti, kulturi u gruppi ta' minoritajiet, inkluż l-għarfien indiġenu u opinjonijiet globali mingħajr preġudizzji u prekunċetti.
- Jiena mmotivat/a nagħti kontribut pożittiv lil persuni oħra u l-ambjent soċjali u naturali tagħhom, lokalment u globalment.
- Jiena kapaċi nieħu azzjoni kkunsidrata b'mod kreattiv u innovattiv u nisfida suppożizzjonijiet sottostanti għal prattiki mhux sostenibbli.

Nitgħallem Ngħix ma' Ħaddieħor

- Kapaċi ngħix f'armonija miegħi nnifsi, mal-oħrajn u mad-dinja naturali fuq firxa ta' livelli minn lokali sa globali.
- Jiena nirrispetta u ngħożż id-diversità u nisfida l-inġustizzja soċjali.
- Jiena għandi perspettiva orjentata lejn il-futur għal kif ngħix bħala ċittadin tad-dinja.
- Jiena ninvolvi lili nnifsi attivament ma' gruppi differenti matul ġenerazzjonijiet, kulturi, postijiet u dixxiplini.
- Kapaċi nipparteċipa b'mod attiv fi proċessi u ninkoraġġixxi negozjati għal futuri sostenibbli alternattivi.
- Jiena ngħin lil ħaddieħor jiċċara opinjonijiet globali differenti permezz tad-djalogu u nirrikonoxxi li jeżistu oqfsa alternattivi.
- Kapaċi nisfida prattiki mhux sostenibbli matul is-sistemi edukattivi, inkluż fuq livell istituzzjonali.

Nitgħallem kif Nitgħallem u t-Tagħlim Koperattiv

L-għanijiet ta' Nitgħallem biex Nitgħallem huma biex l-istudenti:

- Jiffokaw fuq il-proċessi tat-tagħlim kif ukoll il-prestazzjoni finali.
- Ikollhom kunċett qawwi tat-tagħlim ibbażat fuq konvinzjoni personali biex jimmaniġġjaw it-tagħlim tagħhom stess.
- Jiksbu firxa wiesgħa ta' strateġiji għat-tagħlim.
- Jiżviluppaw strateġiji biex jippjanaw, jimmonitorjaw u jirrevedu t-tagħlim tagħhom stess.
- Isiru kompetenti fl-awtoassessjar.

Il-kisbiet mit-tagħlim tas-suġġett:

It-Tagħlim Soċjali

- Kapaċi napprezza diversi opinjonijiet u personalitajiet.
- Niddiskuti l-opinjonijiet tiegħi mal-oħrajn b'kunfidenza.
- Kapaċi niddiskuti l-ideat tal-oħrajn u nikkummenta fuq l-opinjonijiet tagħhom b'kunfidenza.
- Kapaċi nsegwi diskussjonijiet fi gruppi u nikkollabora u nagħmel sommarju ta' dak li qed jintqal jew isir.
- Kapaċi nikkollabora ma' studenti oħra bħala parti mit-tagħlim tiegħi.
- Kapaċi nitgħallem billi niddisinja prodotti mal-oħrajn.
- Jiena nfittex u lest nilqa' gwida u appoġġ mill-pari u l-adulti.
- Kapaċi nitkellem mal-oħrajn fuq it-tagħlim.
- Kapaċi nisma' lill-oħrajn jitkellmu fuq it-tagħlim.
- Kapaċi niddiskuti għadd ta' suġġetti u strateġiji ta' tagħlim mal-pari.
- Kapaċi niddibatti u nappoġġja l-argumenti tiegħi mingħajr ma niġġudika u waqt li nempatizza mal-oħrajn.
- Kapaċi nitgħallem dwar il-bżonnijiet tiegħi biex nagħmel deċiżjonijiet tajbin.

It-Tagħlim Personali

- Kapaċi nidentifika l-appoġġ u r-riżorsi li neħtieġ għat-tagħlim.
- Jiena konxju/konxja mill-mod ta' tagħlim preferut tiegħi u kapaċi nuża dan biex nippjana t-tagħlim tiegħi stess.
- Kapaċi nimmaniġġja l-għanijiet u l-ħin tiegħi b'mod effettiv fit-tagħlim.
- Inħossni kompetenti fl-immaniġġjar tat-tagħlim tiegħi.
- Jiena nilqa' rispons mingħand ħaddieħor u kapaċi nikkonsidrah għat-titjib personali tiegħi.
- Kapaċi norganizza lili nnifsi billi espliċitament inbiddel is-suppożizzjonijiet tiegħi matul iż-żmien.
- Kapaċi nsegwi l-interessi tiegħi billi dan jgħinni nirrifletti fuq 'min jien'.
- Kuntent/a li rnexxieli nagħmel biċċiet tax-xogħol diffiċli.
- Nemmen li l-isforz iwassal għas-suċċess.
- Kapaċi nirrifletti fuq l-iżbalji tiegħi u nitgħallem minnhom.

It-Tagħlim Konjittiv

- Kapaċi niftakar billi nagħraf u nsib l-informazzjoni.
- Kapaċi norbot informazzjoni ġdida mal-għarfien eżistenti tiegħi.
- Kapaċi nanalizza informazzjoni li niltaqa' magħha.
- Kapaċi nevalwa l-għarfien f'termini tal-għanijiet tat-tagħlim u l-mod preferut ta' tagħlim tiegħi.
- Kapaċi nsolvi problemi waħdi u f'kollaborazzjoni mal-oħrajn.

- Kapaċi nassessja lili nnifsi għaliex dan jgħinni nifhem dak li naf u min jien.
- Kapaċi nassessja lili nnifsi u nkompli niżviluppa l-ideat tiegħi.
- Kapaċi nassessja l-pari tiegħi biex inqabbel dak li naf ma' dak li jaf ħaddieħor, nikseb l-għarfien ta' mudelli mentali li għandu ħaddieħor ta' kunċett partikolari u kif dawn il-mudelli mentali jevolvu biex iwasslu għall-fehim.
- Kapaċi niffoka fuq is-suġġett ewlieni u nagħmel sommarju tal-punti importanti.
- Kapaċi napplika l-għarfien u l-fehim tiegħi f'kuntesti differenti.
- Kapaċi nimmaniġġja l-ħiliet tiegħi, inkluż il-ħiliet fil-litteriżmu u fl-għadd.
- Jiena nifhem li t-tagħlim jinvolvi proċessi differenti.

It-Tagħlim Kreattiv

- Kapaċi nieħu inizjattiva fl-iddisinjar ta' prodotti ġodda.
- Kapaċi naħseb fuq modi ġodda ta' kif nagħmel użu tajjeb mill-oġġetti.
- Kapaċi nuża l-immaġinazzjoni u l-kreattività tiegħi.
- Nippreferi nagħmel xogħol aktar ta' sfida milli nibqa' nagħmel xogħol ħafif.
- Kapaċi niffaċċja esperjenzi ġodda ta' sfida u nitgħallem minnhom.
- Kapaċi nitgħallem billi nesplora attivitajiet, esperjenzi tal-ħajja u l-ambjent fiżiku.
- Kapaċi ninvolvi ruħi f'logħob mhux ippjanat u spontanju.
- Kapaċi ninvolvi ruħi f'logħob ippjanat u bi skop.
- Nifhem li kapaċi nitjieb u nitgħallem u jekk neħel kapaċi nara x'inhuma d-diffikultajiet tiegħi, insolvi l-problemi tiegħi u nimxi 'l quddiem.

Il-Litteriżmu

Wieħed mill-aktar aspetti importanti tal-litteriżmu f'Malta huwa l-implikazzjoni li persuna litterata tkun midħla tal-Malti u l-Ingliż. Fattur essenzjali biex niżguraw li Malta tibqa' pajjiż bilingwali huwa li niżguraw li l-istudenti tagħha jiżviluppaw kompetenzi ugwali fil-qari, il-kitba, is-smigħ u l-fehim fiż-żewġ lingwi uffiċjali mis-snin bikrin tagħhom, preferibbilment mill-kindergarten. Fattur ieħor huwa li niżguraw li l-istudenti jiżviluppaw il-ħila li jaqilbu mill-Malti għall-Ingliż (jew vice versa) skont il-bżonn tal-mument. Li niksbu litteriżmu bilingwali fl-edukazzjoni tagħna tfisser li ż-żgħażagħ tagħna jħossuhom komdi u kunfidenti jużaw iż-żewġ lingwi.

L-iżvilupp tal-litteriżmu ser ikun jeħtieġ approċċ mill-iskola kollha li jkun rifless b'mod ċar fil-politiki tal-iskola fejn ikun hemm sforz konxju biex tkun promossa komunità għal-litteriżmu matul il-kurrikulu kollu. Il-litteriżmu għat-tagħlim hu parti intrinsika mill-ħajja skolastika, u d-dominju ta' kull suġġett jista' jservi bħala kuntest li fih l-iżvilupp tal-ħiliet tal-litteriżmu jistgħu jissaħħu. Barra minn hekk, l-iskejjel għandhom jistinkaw għal ambjent għani fil-litteriżmu billi jużaw it-teknoloġija bħala pjattaforma.

Ir-relevanza tal-qari bil-vuċi u l-preżentazzjoni ta' ideat lil udjenza u l-opportunitajiet għal lingwaġġ kuntestwalizzat u r-reċtar (drama) għandhom ikunu identifikati b'mod ċar bħala komponenti tal-litteriżmu mitkellem matul il-kurrikulu. L-enfasi fuq l-importanza tat-taħdit huwa essenzjali biex ninkoraġġixxu kulturi u komunitajiet li jitgħallmu b'mod attiv.

Fir-rigward tal-qari, l-aspett divertenti u interattiv huwa importanti ħafna; l-għan tal-qari inizjalment għandu jkun għad-divertiment/interess u l-komunikazzjoni. Il-valur tad-divertiment fil-qari, li huwa marbut mill-viċin mal-attitudni u d-dispożizzjoni tal-lingwa, huwa kruċjali speċjalment fis-Snin Bikrin. Imbagħad isegwi l-ħsieb kritiku u kreattiv, fejn l-istudent dejjem aktar jieħu kontroll tat-testi f'dominji differenti u jikseb aktar għarfien.

Il-kisbiet mit-tagħlim tas-suġġett:

Is-smigħ u t-taħdit

- Kapaċi nitkellem f'firxa ta' sitwazzjonijiet, kemm formali u informali, inqabbel ir-reġistru u l-lingwaġġ mas-sitwazzjoni u l-udjenza.
- Kapaċi nisma' u nifhem tajjeb test mitkellem u nwieġeb jew napplika l-informazzjoni b'mod addattat b'kummenti u/jew mistoqsijiet.
- Kapaċi nuża lingwaġġ biex nippreżenta l-ħsieb tiegħi b'mod loġiku u ċar u kapaċi nitkellem biex ninvolvi udjenza waqt li nanalizza u nevalwa permezz ta' approċċ miftuħ.
- Kapaċi nuża l-lingwa mitkellma biex naqsam l-ideat tiegħi b'mod kollaborattiv, napprezza l-elementi soċjali ta' konverżazzjoni bħal nistenna sakemm imissni u nisma' dak li għandu xi jgħid ħaddieħor.

Lingwaġġ espressiv

- Kapaċi nuża lingwaġġ espressiv biex niżviluppa l-ħsibijiet tiegħi, billi nuża kliem biex nesplora, niċċara u nikkonferma ideat.
- Kapaċi nuża lingwaġġ espressiv biex niżviluppa l-ħsibijiet tiegħi u l-ħsibijiet ta' ħaddieħor billi nikkontribwixxi għad-diskors esplorattiv tal-pari tiegħi u d-djalogu tal-għalliema tiegħi.
- Kapaċi nuża lingwaġġ espressiv biex norganizza u nipprattika ideat, argumenti u strutturi tal-lingwa biex nissintetizza u nevalwa qabel nikteb u waqt l-editjar.

Il-qari u l-fehim

- Kapaċi niddeċifra l-kitba b'mod effettiv u b'suċċess nistabbilixxi r-rabta multisensorjali u l-fenomenu tal-għarfien bejn grafema u fonema.
- Kapaċi naqra test b'mod mexxej u nifhem x'hemm miktub, nikseb għarfien u nieħu gost fil-proċess.
- Kapaċi nagħżel testi reali, virtwali u multimedjali għad-divertiment u biex inżomm ruħi infurmat/a, nibni tifsira mit-test billi nuża kliem u informazzjoni viżiva jew bl-awdjo biex nikkonferma, nikkumplementa jew inbiddel dak li diġà naf filwaqt li nwarrab dak li huwa superfluwu.
- Kapaċi nħares lejn testi bi skop: Jiena konxju/konxja minn dak li nittama li nikseb minnhom u kapaċi nuża mezzi ta' rkupru, verifiki u links biex insegwi temi jew ideat permezz ta' għadd ta' mezzi, inkluż testi assistiti mit-teknoloġija.
- Kapaċi nagħżel testi addattati għall-finijiet tiegħi, billi nikkunsidra l-qarrejja u l-provenjenza impliċita kif ukoll is-suġġett u l-format.
- Kapaċi nidentifika u nsegwi konvenzjonijiet tal-qari tas-suġġetti akkademiċi tiegħi, rigward il-post u l-iskop tat-testi tal-qari fit-tagħlim u nistaqsi jew naċċetta l-awtorità ta' dawn it-testi.

Il-kitba

- Nista' nuża dak li qrajt, dak li għamilt u dak li ħassejt id-dar, l-iskola u waqt il-logħob fil-kitba tiegħi.
- Kapaċi nwassal il-ħsibijiet tiegħi b'mod qawwi u elokwenti permezz tat-taħdit u l-kitba.
- Kapaċi nagħżel lingwaġġ, reġistru, ġeneru u midjum addattati għat-testi li nikteb.
- Kapaċi nuża l-kitba f'manuskritti (bil-miktub) kif ukoll f'forma diġitali biex ninforma, nipperswadi u nagħti divertiment lill-oħrajn.
- Kapaċi nuża l-kitba biex nikkunsidra ideat u nirrifletti fuq u nikkonsolida l-ħsieb u t-tagħlim tiegħi stess. Kapaċi nsegwi konvenzjonijiet bil-miktub ta' ġeneri u suġġetti li qed nistudja.

Il-preċiżjoni

- Kapaċi nikteb b'mod preċiż billi nuża konvenzjonijiet u regoli tal-lingwa bħal dawk stabbiliti minn Standard English / Il-Kunsill Nazzjonali tal-Ilsien Malti / l-Akkademja tal-Malti.
- Kapaċi nuża l-għarfien tiegħi tal-morfoloġija kif ukoll l-għarfien fonoloġiku tiegħi u l-memorja viżiva biex nipprova nispelli kliem mhux familjari u nagħraf kliem ortografikament ħażin.
- Kapaċi nuża firxa wiesgħa ta' punteġġjatura biex il-qarrejja jkunu jistgħu jifhmu ċar dak li qed ngħid.

L-ippjanar u r-riflessjoni

- Kapaċi nippjana x-xogħol bil-miktub tiegħi u naħseb fuq dak li nixtieq nikkomunika qabel nibda nikteb.
- Kapaċi nifhem il-bżonn ta' abbozzar; kapaċi neditja u nagħmel il-qari tal-provi tax-xogħol tiegħi u nħalli biżżejjed żmien biex intemm biċċa xogħol.
- Kapaċi nirrifletti fuq il-kitba tiegħi u naħseb fuq kif nitgħallem l-aħjar.

Learning Outcomes Framework

Dan id-dokument jagħmel parti mill-Proġett ESF1.228 bl-isem 'id-Disinn tal-Qafas tal-Kisbiet mit-Tagħlim, marbut mal-programmi ta' Tagħlim u Assessjar b'rabta mat-Taħriġ' implimentat fil-Programm Operattiv II – Politika ta' Koeżjoni 2007-2013, parzjalment iffinanzjat mill-Fond Soċjali Ewropew tal-Unjoni Ewropea bir-rata ta' ko-finanzjament: 85% Fondi tal-UE; 15% Fondi Nazzjonali.

© Direttorat għall-Kwalità u l-Istandardizzazzjoni fl-Edukazzjoni 2015

Direttorat għall-Kwalità u l-Istandardizzazzjoni fl-Edukazzjoni,
Ministeru għall-Edukazzjoni u x-Xogħol,
Triq l-Assedju l-Kbir, il-Furjana VLT 2000
Malta

Pubblikatur: Direttorat għall-Kwalità u l-Istandardizzazzjoni fl-Edukazzjoni

www.schoolslearningoutcomes.edu.mt

Programm Operattiv II - Politika ta' Koeżjoni 2007-2013
Insaħħu Ħilitna għall-Aktar Impjiegi u Kwalità ta' Ħajja Aħjar
Proġett parzjalment iffinanzjat mill-Unjoni Ewropea
Fond Soċjali Ewropew (FSE)
Rata ta' Ko-finanzjament: 85% Funds UE; 15% Fondi Nazzjonali

Ninvestu fil-futur tiegħek